
NKP(b):n XIV EDUSTAJAKOKOUS⁵⁰

joulukuun 18—31 pnä 1925

*„Pravda“ № 291, 292 ja 296;
joulukuun 20, 22 ja 29 pnä 1925*

18 J. V. Stalin, 7 osa

KESKUSKOMITEAN POLIITTINEN TOIMINTASELOSTUS

joulukuun 18 pnä

Toverit! Viimeisten kahden viikon aikana teillä on ollut tilaisuus kuulla useiden Keskuskomitean jäsenten ja Politbyroon jäsenten tekemiä selostuksia Keskuskomitean toiminnasta XIII ja XIV edustajakokouksen väliseltä ajalta, laajoja ja pääpiirteissään ehdottomasti oikeita selostuksia. Arvelen, että tuskin lienee tarvetta ryhtyä toistamaan näitä selostuksia. Luulen, että tämä seikka helpottaa minun tehtävääni tällä kertaa, ja minä pitäisinkin senvuoksi tarkoituksenmukaisena rajoittaa eräiden kysymysten asettamiseen puolueemme Keskuskomitean toiminnasta XIII edustajakokouksen ja XIV edustajakokouksen välisenä aikana.

Tavallisesti Keskuskomitean toimintaselostus aloitetaan ulkoisesta tilanteesta. En ryhdy rikkomaan tätä tapaa. Minäkin aloitan siis ulkoisesta tilanteesta.

I

KANSAINVÄLINEN TILANNE

Tärkeintä ja uutta, ratkaisevaa ja kaikissa tapah-
tumissa tuntuvaa on ulkoisten suhteiden alalla tällä
ajanjaksolla ollut se, että meidän sosialismia rakenta-
van maamme ja kapitalistisen maailman maitten välillä

on vakiintunut eräänlainen väliaikainen tasapainotila voimasuhteissa — tasapainotila, josta juuri johtuukin parhaillaan eletävä „rauhallisen yhteiselämän“ vaihe Neuvostojen Maan ja kapitalismin maitten välillä. Se, mitä me pidimme yhteen aikaan lyhyenä hengähdys hetkenä sodan jälkeen, on muodostunut kokonaiseksi hengähdyskaudeksi. Tästä on johtunut eräänlainen tasapainotila voimasuhteissa ja eräänlainen „rauhallisen yhteiselämän“ kausi porvariston maailman ja proletariaatin maailman välillä.

Kaiken tämän perustana on toisaalta maailman kapitalismin sisäinen heikkous, sen heikkous ja raih naisuus, ja toisaalta työläisten vallankumouksellisen liikkeen kasvu yleensä, ja erikoisesti voimien kasvu meillä, Neuvostojen Maassa.

Mikä on tämän kapitalistisen maailman heikkouden perustana?

Tämän heikkouden perustana ovat ne kapitalismille voittamattomat ristiriidat, joiden puitteissa koko kansainvälinen tilanne muodostuu, — ristiriidat, jotka ovat kapitalistisille maille voittamattomia ja jotka voidaan voittaa vain Lännen proletaarisen vallanku mouksen kehityksen yhteydessä.

Mitkä ovat nämä ristiriidat? Ne voidaan ryhmi tellä viiteen ryhmään.

Ensimmäinen ristiriitojen ryhmä — ristiriidat pro letariaatin ja porvariston välillä kapitalistisissa maissa.

Toinen ristiriitojen ryhmä — ristiriidat toisaalta imperialismin ja toisaalta siirtomaiden ja riippuvais ten maiden vapausliikkeen välillä.

Kolmas ristiriitojen ryhmä — ristiriidat, joita keh keytyy eikä voi olla kehkeytymättä imperialistisessa

sodassa voittaneiden valtioiden ja voitettujen valtioiden välillä.

Neljäs ristiriitojen ryhmä—ristiriidat, joita kehkeytyy eikä voi olla kehkeytymättä itse voittajavaltioiden välillä.

Ja viides ristiriitojen ryhmä—ristiriidat, joita kehkeytyy toisaalta Neuvostojen Maan ja toisaalta kaikkien kapitalistimaitten välillä.

Nämä ovat ne viisi tärkeintä ristiriitaryhmää, joiden puitteissa kansainvälisen asemamme kehitys käy.

Toverit, käsittelemättä lyhyesti näiden ristiriitojen luonnetta ja kasvua me emme voi ymmärtää maamme nykyistä kansainvälistä asemaa. Siksi toimintaselostukseni osana täytyy välttämättä olla lyhyt katsaus näihin ristiriitoihin.

1. Kapitalismin vakaantuminen

Aloittakaamme siis ensimmäisen ryhmän ristiriidoista—proletariaatin ja porvariston välisistä ristiriidoista kapitalismin maissa. Tärkeimmät tosiasiat tältä alalta voidaan sisällyttää seuraavaan.

Ensiksi. Kapitalismi on pääsemässä tai on jo päässyt siitä kaaostilasta tuotannossa, kaupan ja finanssien alalla, mikä syntyi ja mihin se joutui sodan jälkeen. Puolue on nimitänyt sen kapitalismin osittaiseksi eli väliaikaiseksi vakaantumiseksi. Mitä se merkitsee? Se merkitsee sitä, että kapitalistimaiden tuotanto ja kauppa, jotka yhteen aikaan sodanjälkeisen pulan kaudella (tarkoitin vuosia 1919—1920) laskivat hirveästi, ovat alkaneet edistyä, ja porvariston poliittinen valta on alkanut enemmän tai vähemmän lujittua.

Tämä merkitsee sitä, että kapitalismi on suurin vaivoin päässyt tilapäisesti pois siitä kaaoksesta, johon se joutui sodan jälkeen.

Tässä on siitä numerotietoja Euroopan osalta.

Kaikissa Euroopan etumaisissa maissa tuotanto joko edistyy vuoteen 1919 verraten ja kasvaa, kohoten paikotellen 80—90⁰/₀:iin sodanedellisestä tasosta, tahi pysyy paikallaan. Vain Englannissa eivät eräät tuotannonalat ole vielä toipuneet. Jos otamme koko Euroopan, niin yleispiirtein tuotanto ja kauppa edistyvät saavuttamatta silti vielä sodanedellistä tasoa. Jos otamme viljantuotannon, niin Englannissa se on 80—85⁰/₀ sodanedellisestä tasosta, Ranskassa — 83⁰/₀, Saksassa — 68⁰/₀. Peräti hitaasti nousee viljantuotanto Saksassa. Ranskassa se ei nouse, Englannissa laskee. Kaikki tämä korvataan tuomalla viljaa Amerikasta. Kivihiilen tuotanto vuonna 1925 oli Englannissa 90⁰/₀, Ranskassa 107⁰/₀ ja Saksassa 93⁰/₀ sodanedellisestä tasosta. Teräksen tuotanto on Englannissa 98⁰/₀, Ranskassa 102⁰/₀ ja Saksassa 78⁰/₀ sodanedellisestä tasosta. Puuvillan kulutus on Englannissa 82⁰/₀ sodanedellisestä kulutuksesta, Ranskassa — 83⁰/₀, Saksassa — 81⁰/₀. Englannin ulkomaankauppa, jolla on passiivinen tilitase, tekee 94⁰/₀ sodanedelliseen verraten, Saksassa se on noussut hieman vuoteen 1919 verraten ja sillä on samoin passiivinen tilitase, Ranskassa se on nyt suurempi kuin ennen sotaa — 102⁰/₀. Euroopan yleinen kauppataso, jos otamme vuoden 1921, oli silloin 63⁰/₀ sodanedellisestä tasosta, mutta nyt, vuonna 1925, kauppa on noussut 82⁰/₀:iin tuosta tasosta. Nämä valtiot panevat kyllä budjettinsa tavalla tai toisella tasapainoon, mutta ne tasautetaan lisäämällä hirvittä-

västi väestön verorasituksia. Eräissä maissa ilmenee kyllä valuuttaheilahteluja, mutta yleensä ottaen ei aikaisempaa kaaostilaa enää ole havaittavissa.

Yleensä tilanne on sellainen, että Euroopan sodanjälkeinen talouspula on poistumassa, tuotanto ja kauppa ovat nousemassa sodanedelliselle tasolle. Yksi Euroopan maista, Ranska, on kaupan ja tuotannon alalla jo sivuuttanut sodanedellisen tason, ja toinen Euroopan maa — tarkoitan Englantia — on yhä vielä samalla tahi melkein samalla tasolla saavuttamatta sodanedellistä tasoaan.

Toiseksi. Vallankumoussaaltojen nousukauden asemesta, jonka me näimme sodanjälkeisen pulan vuosina, me näemme nyt Euroopassa laskukauden. Tämä merkitsee sitä, että kysymys vallan valtaamisesta, vallan ottamisesta proletariaatin käsiin lähiaikana ei ole nyt päiväjärjestyksessä Euroopassa. Vallankumoussaltojen nousukausi, jolloin liike vyöryy eteenpäin, jolloin se paisuu yhä korkeammalle ja puolue ei voi ehtiä tunnuksineen liikkeen mukana, kuten meillä tapahtui esimerkiksi vuonna 1905 ja vuonna 1917, — tämä nousukausi on vielä edessä. Mutta nyt ei sitä ole, vaan on väliaikaisen laskun kausi, jolloin proletariaatti kokoaa voimiaan, kausi, joka antaa suuria tuloksia siinä mielessä, että liike pukeutuu uusiin muotoihin, siinä mielessä, että on olemassa laaja ja kasvava joukkoliike ammatillisen liikkeen yhtenäisyydestä käytävän taistelun lipun alla, siinä mielessä, että luodaan ja lujitetaan yhteyksiä Lännen työväenliikkeen ja Neuvostoliiton työväenliikkeen välillä, työväenliikkeen vasemmistumisen mielessä esimerkiksi Englannissa, Amsterdamin hajoamisen, siinä ilmenneen syvän

rakoilun mielessä y.m. y.m. Toistan, että me elämme nyt voimien kartuttamisen kautta, jolla on suuri merkitys tuleville vallankumouksellisille esiintymisille. Tämä on kautta, jolloin kommunistisen liikkeen tunnuslauseeksi tulee proletariaatin joukkojärjestöjen (ammattiliittojen y.m.) valtaaminen ja sosialidemokraattisten johtajain „poistaminen toimipaikoilta“, kuten meillä tapahtui vuosina 1911—1912.

Kolmanneksi. Kapitalistisessa maailmassa on finanssimahdin keskus, koko maailman finanssiriiston keskus, siirtynyt Euroopasta Amerikkaan. Ennen tavallisesti koko maailman finanssiriiston keskuksena olivat Ranska, Saksa ja Englanti. Nyt ei niin voida enää sanoa ilman erinäisiä varauksia. Maailman finanssiriiston keskuksena on nyt pääasiallisesti Pohjois-Amerikan Yhdysvallat. Tämä valtakunta kasvaa kaikissa suhteissa: sekä tuotannon, kaupan että kasaantumisen alalla. Esitän siitä eräitä numeroita. Viljan tuotanto on Pohjois-Amerikassa jo sivuuttanut sodanedellisen tason: se on nyt 104⁰/₀ tuohon tasoon verraten. Kivihiilen tuotanto on saavuttanut 90⁰/₀ sodanedellisestä tasosta, mutta tämän vajauksen korvaa se, että naftan tuotanto on noussut äärettömästi. Ja täytyy sanoa, että naftan tuotanto Amerikassa on 70⁰/₀ koko maailman tuotannosta. Teräksen tuotanto on kasvanut 147⁰/₀:iin — 47% suuremmaksi kuin ennen sotaa. Kansallistulo on 130⁰/₀ sodanedelliseen tasoon verraten, ylittäen 30⁰/₀ ennen sotaa olleen tason. Ulkomaankauppa on noussut 143⁰/₀:iin sodanedelliseen tasoon verraten, ja sillä on sängen suuri aktiivinen tilitase Euroopan maiden kustannuksella. Koko maailman 9 miljardia käsittäivistä kultavaroista noin 5 miljardia on Ameri-

kassa. Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen valuutta on vankin maailman kaikista valuutoista. Mitä tulee pääomien vientiin, niin Amerikka on tätä nykyä miltei ainoa maa, joka vie pääomia ulkomaille yhä kasvavassa suhteessa. Ranska ja Saksa vievät niitä tavattoman vähän, Englanti on niinkään supistanut huomattavasti pääomiensa vientiä.

Neljänneksi. Euroopan kapitalismin väliaikainen vakaantumisen, josta olen edellä puhunut, on saatu aikaan pääasiallisesti amerikkalaisen pääoman avulla ja sillä hinnalla, että Länsi-Eurooppa on finanssien alalla alistettu Amerikan alaiseksi. Tämän todistamiseksi riittää jo sen numeron mainitseminen, kuinka suuri on Euroopan valtiovelka Amerikalle. Tämä luku on vähintään 26 miljardia ruplaa. Minä en edes puhukaan yksityisveloista Amerikalle, s.o. Amerikan sijoituksista Euroopan tuotantolaitoksiin, mitkä tekevät Euroopan osalta useihin miljardeihin nousevan summan. Mitä tämä osoittaa? — Tämä osoittaa, että Eurooppa on alkanut jotenkuten päästä jaloilleen Amerikasta (ja osaksi Englannista) virtaavien pääomien avulla. Mutta mihin hintaan? — Hintana on Euroopan joutuminen finanssialalla Amerikan alaiseksi.

Viidenneksi. Tämän takia Euroopan, voidakseen maksaa korkoja ja velkojaan, on pakko lisätä väestön verotaakkaa ja huonontaa työläisten asemaa. Juuri niin nyt tapahtuikin Euroopan maissa. Jo nyt, jolloin velkojen ja korkojen maksaminen ei ole kunnolleen vielä alkanutkaan, jo nyt esimerkiksi Englannissa, verotaakan kasvu prosenteissa koko kansallistulosta on kohonnut 11⁰/₀:sta (vuonna 1913) 23⁰/₀:iin vuonna 1924, Ranskassa — 13⁰/₀:sta 21⁰/₀:iin koko kansallistulosta,

Italiassa — 13°/_o:sta 19°/_o:iin. Sanomattakin on selvää, että lähimmässä tulevaisuudessa verotaakka tulee yhä kasvamaan. Siksi Euroopan työtätekevien ja ennen kaikkea työväenluokan taloudellinen asema tulee pakostakin huonontumaan ja työväenluokka tulee kiertämättä vallankumouksellistumaan. Tämän vallankumouksellistumisen oireita on jo havaittavissa sekä Englannissa että muissakin Euroopan maissa. Tarkoitin Euroopan työväenluokan vissiä vasemmistumista.

Tällaisia ovat ne tärkeimmät seikat, jotka osoittavat, että Euroopassa saavutettu kapitalismin väliaikainen vakaantuminen on lahoa vakaantumisesta, että se on kasvanut laholta pohjalta.

Voi hyvinkin käydä niin — en pidä sitä mahdotto-
muutena, — että tuotanto ja kauppa Euroopassa voivat kohota sodanedelliselle tasolle. Mutta tämä ei vielä merkitse sitä, että kapitalismi saavuttaisi siten sen vankkuuden, mikä sillä oli ennen sotaa. Sellaista vankkuutta se ei ylipäänsä saavuta enää milloinkaan. Miksi? Senvuoksi, ensinnäkin, että Eurooppa on ostanut väliaikaisen vakaantumisensa alistumalla finanssien alalla Amerikan alaisuuteen, mikä johtaa verotaakan suunnattomaan kasvuun, työläisten aseman kiertämättömään huonontumiseen ja Euroopan maiden vallankumouksellistumiseen; toiseksi, senvuoksi, että on olemassa joukko muita syitä, joista tulen puhumaan myöhemmin, jotka tekevät nykyisen vakaantumisen horjuvaksi, kestävämmäksi.

Yleinen johtopäätös, tehdäksemme yhteenvedon kaikesta siitä, mitä olen edellä puhunut ensimmäisen ryhmän ristiriitojen erittelystä, — yleinen johtopäätös on se, että maailmaa riistävien päävaltioiden piiri on

supistunut äärimmilleen sodanedelliseen aikaan verraten. Ennen olivat suurimpia riistäjämaita Englanti, Ranska, Saksa ja osittain Amerikka, nyt tämä piiri on supistunut äärimmilleen. Nyt maailman suurimpia finanssiriistäjiä ja niinollen siis sen tärkeimpiä lainaksi-antajia ovat Pohjois-Amerikka ja osaksi Englanti sen avustajana.

Tämä ei vielä merkitse sitä, että Eurooppa olisi siirtynyt siirtomaan asemaan. Euroopan maat, riistäen edelleenkin siirtomaitaan, ovat nyt itse joutuneet finanssisuhteessa Amerikan alaisiksi, jonka takia ne itse vuorostaan ovat ja pysyvät Amerikan riistettävänä. Tässä mielessä on maailman finanssiriistoa harjoittavien päämaiden piiri supistunut pienimpään määräänsä, samalla kun riistettävien maiden piiri on laajentunut.

Tässä on yksi kapitalismin nykyisen vakaantumisen kestättömyyden ja sen sisäisen heikkouden syitä.

2. Imperialismi, siirtomaat ja puolisiirtomaat

Siirtykäämme käsittelemään toisen ryhmän risti-riitoja — ristiriitoja imperialististen maiden ja siirtomaiden välillä.

Tämän alan tärkeimmät tosiasiat ovat: teollisuuden ja proletariaatin kehitys ja kasvu siirtomaissa, erikoisesti sodan aikana ja sen jälkeen; kulttuuritason kasvu yleensä ja erityisesti kansallisen intelligenssin kasvu näissä maissa; kansallisuus- ja vallankumousliikkeen nousu siirtomaissa sekä imperialismin maailmanherruuden kriisi yleensä; Intian ja Egyptin vapaustaistelu

englantilaista imperialismia vastaan; Syyrian ja Marokon vapaussota ranskalaista imperialismia vastaan; Kiinan vapaustaistelu englantilais-japanilais-amerikkalaista imperialismia vastaan j.n.e.; työväenliikkeen kasvu Intiassa, Kiinassa ja näiden maiden työväenluokan kasvava merkitys kansallisuus- ja vallankumousliikkeessä.

Tästä seuraa, että suurvallat ovat vaarassa menettää tärkeimmän selustansa, t.s. siirtomaansa. Kapitalismin vakaantuminen ontuu tässä kummallakin jalallaan, sillä vallankumousliike sorretuissa maissa, paisuen askel askeleelta, alkaa paikotellen saada avoimen sodan muodon imperialismia vastaan (Marokko, Syyria, Kiina), ja ilmeistä on, ettei imperialismi pysty taltuttamaan „omia“ siirtomaitaan.

Sanotaan — varsinkin porvarilliset kynäilijät sanovat, — että bolshevikit ovat syyssä kriisin kärjistymiseen siirtomaissa. Minun on sanottava, että meille osoitetaan liian suuri kunnia, kun meitä syytetään siitä. Valitettavasti emme ole vielä niin voimakkaita, että voisimme antaa välitöntä apua kaikille siirtomaille niiden vapautuksen asiassa. Syytä on etsittävä syvemmältä. Kaiken muun ohella syy on siinä, että Euroopan maiden, joiden on maksettava korkoja Amerikalle, on pakko kiristää sortoa ja riistoa siirtomaissa ja riippuvaisissa maissa, mikä ei voi olla johtamatta kriisin ja vallankumousliikkeen voimistumiseen näissä maissa.

Kaikki tämä puhuu siitä, että tällä alalla maailman imperialismien asiat ovat enemmän kuin huonosti. Kun siellä, ensimmäisen ristiriitaryhmän alalla, Euroopan kapitalismi on osittain vakaantunut eikä tois-

taiseksi lähimmän ajan kysymyksenä ole vallan valtaaminen proletariaatin käsiin, niin siirtomaissa on kriisi saavuttanut huippukohtansa ja päiväjärjestyksessä on kysymys imperialistien karkoittamisesta useista siirtomaista.

3. Voittajat ja voitettut

Siirryn käsittelemään kolmatta ristiriitojen ryhmää — ristiriitoja voittajamaiden ja voitettujen maiden välillä.

Tärkeimmät tosiasiat tältä alalta sisältyvät seuraavaan. Ensiksikin, Versaillesin rauhan jälkeen Eurooppa osoittautui jaetuksi kahteen leiriin — voitettujen leiriin (Saksa, Itävalta y.m. maat) ja voittajain leiriin (Entente ja Amerikka). Toiseksi, on pantava merkille se seikka, että voittajat, jotka yrittivät ensin miehityksen avulla kuristaa voitettut maat (palautan mielinne Ruhrin), ovat luopuneet tästä tiestä ja siirtyneet toiseen menettelytapaan, finanssiriiston menettelmään, joka on kohdistettu ensi kädessä Saksaan ja toiseksi Itävaltaan. Tämän uuden menettelytavan ilmauksena on Dawes-suunnitelma, jonka kielteiset seuraukset alkavat vasta nyt tuntua. Kolmanneksi, Locarnon konferenssi⁵¹, joka muka teki lopun kaikista voittajien ja voitettujen välisistä ristiriidoista, ei todellisuudessa kuitenkaan, tämän kysymyksen ympärillä pidetystä hälinästä huolimatta, itse asiassa poistanut mitään, minkäänlaisia ristiriitoja, vaan ainoastaan kärjisti niitä.

Dawes-suunnitelman tarkoitus on se, että Saksan on maksettava Ententelle ei enempää eikä vähempää

kuin noin 130 miljardia kultamarkkaa eri aikamäärien sisällä. Dawes-suunnitelman seuraukset tuntuvat jo siinä mielessä, että Saksan taloudellinen asema on huonontunut, että on tapahtunut sarja kokonaisten liikeryhmien romahduksia, että työttömyys kasvaa j.n.e. Amerikassa laadittu Dawes-suunnitelma on seuraava: Eurooppa maksaa velkojaan Amerikalle Saksan kustannuksella, jonka on maksettava Euroopalle sotakorvauksia, mutta koska Saksa ei voi saada koko tätä summaa kasaan tyhjästä, niin Saksan on saatava joukko sellaisia vapaita markkina-alueita, joita eivät muut kapitalistiset maat ole vielä vallanneet, mistä se voisi ammentaa uutta tarmoa ja uutta elinvoimaa sotakorvausmaksujen suorittamiseksi. Eräiden vähämerkityksellisten markkinain lisäksi Amerikka pitää tässä silmällä meidän Venäjän markkinoitamme: Dawes-suunnitelman mukaisesti ne olisi annettava Saksalle, jotta se saisi jotakin kokoon ja että sillä olisi mistä maksaa sotakorvauksia Euroopalle, jonka on puolestaan maksettava Amerikalle valtiovelkojansa. Koko tämä suunnitelma on hyvin rakennettu, mutta se on rakennettu kysymättä isännän mieltä, sillä se merkitsee Saksan kansalle kaksinkertaista puristusta — saksalaisen porvariston puristusta Saksan proletariaatin suhteen ja ulkomaisen pääoman puristusta koko Saksan kansan suhteen. Olisi virheeseen lankeamista sanoa, ettei tämä kaksinkertainen puristus jättäisi jälkiä Saksan kansaan. Siksi arvelen, että tältä osaltaan Dawes-suunnitelma kantaa kohdussaan kiertämätöntä vallankumousta Saksassa. Se on laadittu Saksan rauhoittamiseksi, mutta se, tämä Dawes-suunnitelma, johtaa kiertämättä vallankumoukseen Saksassa. Tuon suunni-

telman toinen osa, joka puhuu siitä, että Saksan on pumpattava kopeekoita Eurooppaa varten Venäjän markkinoilta, on niinkään ilman isäntää tehty päätös. Miksi? Siksi, että me emme lainkaan halua muuttua minkään toisen maan agraarimaaksi, emme Saksankaan. Me tulemme itse tuottamaan koneita ja muita tuotantovälineitä. Siksi sellainen laskelmointi, että me suostuisimme muuttamaan Synnyinmaamme agraarimaaksi Saksaa varten, on laskelmoimista ilman isäntää. Tältä osaltaan Dawes-suunnitelma seisoo savi-jaloilla.

Mitä Locarnoon tulee, niin se on vain Versaillesin jatkoa, ja sen tarkoituksena voi olla vain „status quon“ säilyttäminen, kuten diplomaattikielellä sanotaan, s.o. vallitsevan asiaintilan säilyttäminen voimassa, minkä mukaisesti Saksa on voitettu maa ja Entente on voittaja. Locarnon konferenssi vahvistaa juriidisesti tämän asiaintilan siinä mielessä, että Saksan uudet rajat säilytetään Puolan hyväksi, säilytetään Ranskan hyväksi, että Saksa menettää siirtomaat ja että samalla se köytettynä ja Prokrustesvuoteeseen ahdettuna pakotetaan tekemään kaikkensa saadakseen kokoon 130 miljardia kultamarkkaa. Luulla sellaista, että kasvava ja eteenpäin kulkeva Saksa alistuu sellaiseen, olisi ihmeisiin uskomista. Jos ennenvanhaan, ranskalais-preussiläisen sodan jälkeen, kysymys Elsass-Lothringenista, tämä eräs silloisten risti-riitojen solmukysymyksistä, oli yksi imperialistiseen sotaan johtaneita vakavimpia syitä, niin mitä takeita on siitä, ettei Versaillesin rauha ja sen jatkona oleva Locarno, jotka laillistavat ja siunaavat juriidisesti sen, että Saksa menettää Slesian, Danzigin käytävän

ja Danzigin, että Ukraina menettää Galitsian ja Läntisen Volynian, että Bielo-Venäjä menettää läntisen osansa, Liettua menettää Vilniuksen j.n.e., — mitä takeita on siitä, ettei tämä sopimus, joka on palotellut useita valtioita ja muodostanut koko joukon ristiriitavyyhtejä, — ettei se saa osakseen samaa kohtaloa kuin vanha ranskalais-preussiläinen sopimus, jolla Elsass-Lothringen lohkaistiin Ranskalta ranskalais-preussiläisen sodan jälkeen?

Sellaisia takeita ei ole eikä voi olla.

Kun Dawes-suunnitelma kantaa kohdussaan valankumousta Saksassa, niin Locarno kantaa kohdussaan uutta sotaa Euroopassa.

Englannin vanhoilliset havittelevat sekä „status quon“ säilyttämistä Saksaa vastaan että Saksan käyttämistä Neuvostoliittoa vastaan. Eivätköhän he havittele liikoja?

Puhutaan pasifismista, puhutaan sovusta Euroopan valtioiden välillä. Briand ja Chamberlain syleilevät toisiaan, Stresemann lavertelee kohteliaisuuksia Englannille. Kaikki se on pötyä. Me tiedämme Euroopan historiasta, että joka kerta, kun on solmittu sopimuksia voimain sijoittelusta uutta sotaa varten, on niitä, näitä sopimuksia, sanottu rauhanomaisiksi. On solmittu sopimuksia, joilla hahmoteltiin uuden sodan aineksia, ja näiden sopimusten solmimista on aina säästetty hälinällä ja huudoilla rauhasta. Sellaisissa tapauksissa on aina löytynyt petollisia rauhanveisaajia. Mieleeni muistuu tapahtumia ranskalais-preussiläisen sodan jälkeiseltä ajalta, jolloin Saksa oli voittaja, jolloin Ranska oli voitettu, jolloin Bismarck koetti kaikin tavoin säilyttää „status quon“, t.s. tilan-

teen, mikä oli syntynyt Saksan käytyä voittoisan sodan Ranskaa vastaan. Bismarck oli silloin rauhan kannalla, sillä tämä rauha takasi hänelle useita etuoikeuksia Ranskan suhteen. Ranska oli samoin rauhan kannalla, ainakin ensi aikoina, jolloin se ei ollut vielä toipunut tappioon päättyneen sodan jälkeen. Juuri silloin, tuolla kaudella, jolloin kaikki puhuivat rauhasta ja petolliset veisaajat ylistivät Bismarckin rauhallisia aikeita, Saksa ja Itävalta solmivat keskenään sopimuksen, aivan rauhanomaisen ja aivan pasifistisen sopimuksen, joka oli sitten yhtenä tulevan imperialistisen sodan perustana. Tarkoitin Itävallan ja Saksan välillä vuonna 1879 solmittua sopimusta. Ketä vastaan tuo sopimus oli tähdätty? Venäjää ja Ranskaa vastaan. Mitä tuossa sopimuksessa sanottiin? Kuulkaa:

„Koska kiinteä yhteistoiminta Saksan ja Itävallan välillä ei uhkaa ketään ja koska sen tarkoituksena on rauhan lujittaminen Euroopassa Berliinin sopimuksen säätämällä perusteilla, niin heidän majesteettinsa, s.o. kaksi hallitsijaa, ovat päättäneet solmia rauhanliiton ja keskinäisen sopimuksen“.

Kuuletteko: kiinteä yhteistoiminta Saksan ja Itävallan välillä rauhan hyväksi Euroopassa. Tätä sopimusta selitettiin „rauhan liitoksi“, mutta kaikki historioitsijat ovat yhtä mieltä siitä, että tämä sopimus oli suoranaista valmistautumista vuoden 1914 imperialistiseen sotaan. Tämä sopimus Euroopan rauhasta, mutta todellisuudessa sodasta Euroopassa, johti sitten toiseen sopimukseen, Venäjän ja Ranskan väliseen sopimukseen vuosilta 1891—1893, samoin rauhasta — kuinkas muuten! Mistä siinä puhuttiin? Siitä, että

„Ranska ja Venäjä, joita molempia innoittaa sama pyrkimys rauhan säilyttämiseen, ovat tulleet keskenään seuraavaan sopimukseen“.

Minkälaiseen sopimukseen—se jäi kuin jäikin silloin avoimesti sanomatta. Mutta sopimuksen salaisessa tekstissä sanottiin: sodan sattuessa Venäjän on pantava Saksaa vastaan 700 tuhatta miestä sotaväkeä ja Ranskan (muistaakseni) 1.300 tuhatta.

Näitä molempia sopimuksia nimitettiin virallisesti koko Euroopan rauhan, ystävyyden ja turvallisuuden sopimuksiksi.

Kaiken tämän kukkuraksi 6 vuoden kuluttua, vuonna 1899, kokoontui Haagin rauhankonferenssi, jossa asetettiin kysymys aseistuksen supistamisesta. Tämä tapahtuu samaan aikaan, kun Ranskan ja Venäjän välillä tehdyn sopimuksen perusteella ranskalaiset yleisesikuntaupseerit saapuvat Venäjälle laatimaan suunnitelmaa joukkojen siirroista sodan sytyessä ja jolloin venäläiset yleisesikuntaupseerit matkustavat Ranskaan suunnittelemaan ranskalaisten kenraalien kanssa tulevia sotatoimia Saksaa vastaan. Tämä tapahtuu samaan aikaan, kun Saksan ja Itävaltan yleisesikunnat tekevät suunnitelmaa ja laativat ehtoja, joilla Itävalta ja Saksa tulevat hyökkäämään kumpikin naapuriensa kimppuun Länessä ja Idässä. Ja juuri samalla hetkellä (kaikki tämä tapahtuu tietysti kaikessa hiljaisuudessa ja salassa) kokoontuu Haagin konferenssi vuonna 1899, jossa julistetaan rauhaa, jossa nostetaan tekopyhä melu aseistuksen supistamisesta.

Siinä teillä on esimerkki porvarillisen diplomatian vertaansa hakevasta tekopyhyydestä, kun melulla ja

veisaamalla rauhasta yritetään salata uuteen sotaan valmistautuminen.

Onko meillä tämän jälkeen syytä uskoa Kansainliitosta ja Locarnosta veisaamiseen? Eipä tietenkään. Juuri sen takia me emme voi uskoa Chamberlainiin ja Briandiin, kun he syleilevät toisiaan, emmekä Stresemanniin hänen laverrellessaan kohteliaisuuksia. Juuri siksi olemmekin sitä mieltä, että Locarno on voimien sijoittelun suunnitelma uutta sotaa varten eikä rauhaa varten.

Mielenkiintoinen on II Internationalen osuus tässä kysymyksessä. Sillä II Internationalen johtajathan eniten ahertavat ja hikoilevat uskotellen työläisille, että Locarno on rauhan välikappale ja että Kansainliitto on rauhan arkki, että bolshevikit eivät halua tulla Kansainliittoon siitä syystä, että he vastustavat rauhaa j.n.e. Mitä tämä kaikki II Internationalen pitämä melu loppukädessä oikeastaan merkitsee, jos otamme huomioon edellä sanotun sekä muun muassa sen viittauksen historiaan, jonka tein mainitsemalla niistä useista ranskalais-preussiläisen sodan jälkeen tehdyistä sopimuksista, joita sanottiin sopimuksiksi rauhasta, mutta jotka todellisuudessa osoittautuivat sopimuksiksi sodasta? Mistä puhuu II Internationalen nykyinen kanta Locarnoon nähden? Siitä, että II Internationale ei ole ainoastaan työväenluokan porvarillisen rappeuttamisen järjestö, vaan myöskin kaikkien Versaillesin rauhan vääryyksien moraalisen puolustamisen järjestö. Siitä, että II Internationale on Ententen apujärjestö, jonka tarkoituksena on työllään ja melullaan, jota se pitää Locarnon ja Kansainliiton puo-

lesta, moraalisesti puolustella kaikkia niitä vääryyksiä ja koko sitä sortoa, minkä Versaillesin ja Locarnon komento on synnyttänyt.

4. Ristiriidat voittajamaiden välillä

Siirryn käsittelemään neljättä ristiriitojen ryhmää—voittajamaiden välisiä ristiriitoja. Tämän alan tärkeimmät tosiasiat sisältyvät siihen, että huolimatta eräänlaisesta liittoutumasta Amerikan ja Englannin välillä, liittoutumasta, jonka perustana on Amerikan ja Englannin sopimus liittolaisvelkojen mitättömäksi julistamista vastaan, tästä liittoutumasta huolimatta, sanon, etutaistelu Englannin ja Amerikan välillä ei heikkene, vaan päinvastoin voimistuu. Yhtenä pääkysymyksenä maailman suurvalloilla on nyt naftakysymys. Jos otamme esimerkiksi Amerikan, niin se tuottaa noin 70% koko maailman naftatuotannosta ja käyttää yli 60% koko maailman kulutuksesta. Ja tällä alalla, joka on maailman suurvaltojen kaiken taloudellisen ja sotilaallisen toiminnan tärkein elinhermo, Amerikka törmää nyt aina ja kaikkialla Englannin vastarintaan. Jos otamme kaksi maailman suurinta naftayhtiötä—„Standard Oil'in“ ja „Coninlike Shell'in“, joista edellinen edustaa Amerikkaa ja jälkimmäinen Englantia, niin näiden yhtiöiden välillä on käynnissä taistelu kaikissa maanosissa, missä naftaa suinkin hankitaan. Se on taistelua Amerikan ja Englannin välillä. Sillä kysymys naftasta on elinkysymys, sillä siitä, kenellä on enemmän naftaa, riippuu se, kuka on määrääjänä tulevassa sodassa. Siitä, kenellä tulee olemaan enemmän naftaa, riippuu myös

se, kenellä tulee olemaan määräysvalta maailman teollisuudessa ja kaupan alalla. Siitä lähtien, kun etumaisten maiden laivastot siirtyvät moottoreilla käviksi, nafta on maailman suurvaltojen välisessä taistelussa valta-asemasta elinhermo niin rauhan kuin sodankin aikana. Ja juuri tällä alalla Englannin naftayhtiöiden ja Amerikan naftayhtiöiden välillä on käynnissä kamppailu elämästä ja kuolemasta, jolla ei tosin ole aina ilmeisen näkyvää luonnetta, mutta joka on silti aina käynnissä ja kytymässä, kuten Englannin ja Amerikan kesken tällä pohjalla käytyjen neuvottelujen ja kahakoiden historiasta näkyy. Riittää, kun palautamme mieliin ne Hughes'in lukuisat nootit, joita hän lähetti Englantia vastaan nafta-asioista ollessaan Amerikan ulkoasiain ministerinä. Taistelua käydään Etelä-Amerikassa, Persiassa, Euroopassa, niissä Romanian ja Galitsian piireissä, missä on naftaa, ja kaikissa maanosissa, milloin peitettyssä, milloin avoimessa muodossa. En edes puhukaan sellaisesta ei suinkaan vähämerkityksellisestä seikasta kuin Englannin ja Amerikan välisestä etutaistelusta Kiinassa. Te varmaankin tiedätte, että taistelu käy siellä peitettyssä muodossa ja että Amerikka, joka toimii joustavammin ja vapaana niistä karkeista siirtomaisista menettelytavoista, joista Englannin loordit eivät ole vielä kään vapautuneet, onnistuu tämän tästä puijaamaan Englantia Kiinassa työntääkseen Englantia syrjään ja raivatakseen itselleen tietä Kiinaan. Selvää on, ettei Englanti voi suhtautua siihen välinpitämättömästi.

En ryhdy puhumaan ja kuvailemaan Ranskan ja Englannin välisiä eturistiriitoja siinä taistelussa, jota

käydään herruudesta Euroopan mantereella. Se on yleisesti tunnettu tosiasia. Selvää on niinkään se, ettei etutaistelua Englannin ja Ranskan välillä käydä vain hegemonia-asemasta mantereella, vaan myöskin siirtomaissa. Lehdistöön on pujahtanut tietoja, että Englannilla on ollut osansa sen taistelun järjestämisessä, jota Syyriassa ja Marokossa käydään Ranskan imperialismia vastaan. Minulla ei ole asiakirjoja, mutta luulen, etteivät nämä tiedot ole perättömiä.

En ryhdy puhumaan myöskään eturistiriidoista Amerikan ja Japanin välillä,—sekin on yleisesti tunnettua. Ei tarvitse muuta, kuin palauttaa mieleensä Amerikan laivaston äskeiset taisteluharjoitukset Tyyneellä valtamerellä sekä Japanin laivaston taisteluharjoitukset, ymmärtääkseen, miksi niitä pidetään.

Ja lopuksi minun on pantava merkille eräs tosiasia, joka varmaankin hämmästyttää kaikkia, nimitäin aseistuksen suunnaton kasvu voittajamaissa. Puhun voittajista, ristiriidoista voittajavaltojen välillä. Näitä voittajia sanotaan liittolaisiksi. Tosin ei Amerikka kuulu Ententeen, mutta se taisteli liitossa Ententen kanssa Saksaa vastaan. Ja nyt nämä liittolaiset aseistautuvat täyttä päätä. Ketä vastaan ne aseistautuvat? Ennen, kun Ententen maat aseistautuivat, viitattiin tavallisesti Saksaan sanoen, että se on hampaisiin saakka aseissa ja rauhan uhkana koko maailmassa, minkä vuoksi on aseistauduttava puolustusta varten. Entä nyt? Nyt ei Saksaa enää ole aseellisena voimana: se on riisuttu aseista. Mutta siitä huolimatta voittajamaissa on nyt aseistuksen kasvu nopeampaa kuin koskaan ennen. Millä on selitettävissä esimerkiksi ilmavoimien hirveä kasvu Ranskassa? Millä on

selitettävissä aseistuksen ja erikoisesti merilaivaston hirveä kasvu Englannissa? Millä on selitettävissä merilaivaston hirveä kasvu Amerikassa ja Japanissa? Mitä ja ketä nämä herrat „liittolaiset“ pelkäävät, jotka ovat yhteisvoimin voittaneet Saksan ja riisuneet sen aseista? Mitä he pelkäävät ja mitä varten aseistautuvat? Ja missä on II Internationalen pasifismi, II Internationalen, joka kirkuu rauhasta eikä näe — ei ole näkevinään, — että „liittolaiset“, jotka virallisesti nimittävät itseään ystäviksi, aseistautuvat kuumeisella kiireellä „olematonta“ vihollista vastaan? Mitä Kansainliitto ja II Internationale ovat tehneet lopettaakseen aseistautumisen kuumeisen kasvun? Eivätkö ne muka tiedä, että asevarustelun jatkuessa „tykit alkavat ampuu itsestään“? Saatte turhaan odottaa vastausta Kansainliitolta ja II Internationalelta. Tässä on kysymys siitä, että eturistiriidoista johtuva taistelu voittajamaiden välillä kasvaa ja voimistuu, yhteentörmäys niiden välillä käy kiertämättömäksi, ja nähden ennakolta uuden sodan olevan tulossa ne aseistautuvat kaikin voimin ja keinoin. En liioittele, kun sanon, että tässä mielessä me emme ole tekemisissä voittajamaiden välisen ystävällisen rauhan kanssa, vaan aseistautuneen rauhan, aseistautuneen rauhantilan kanssa, joka kantaa kohdussaan sotaa. Se, mitä voittajamaissa nyt tapahtuu, muistuttaa suuresti tilannetta, joka vallitsi vuoden 1914 sodan edellä, — aseistetun rauhan tilaa.

Euroopan vallanpitäjät koettavat nyt salata tätä tosiasiaa pitämällä melua pasifismista. Mutta minä jo puhuin edellä, mitä virkaa tuolla pasifismilla on ja mikä arvo sille voidaan antaa. Bolshevikit ovat aina

Genuan ajoista saakka vaatineet aseistariisumista⁵². Miksi eivät II Internationale ja muut pasifismin suunsoittajat kannata meidän ehdotustamme?

Tämä seikka puhuu uudemman kerran siitä, että se vakaantuminen, se väliaikainen osittainen vakaantuminen, minkä Eurooppa on saavuttanut orjuutuksensa hinnalla, ei ole kestävä, sillä ristiriidat kasvavat ja syventyvät voittajamaiden välillä, puhumattakaan ristiriidoista voittajamaiden ja voitettujen maiden välillä.

5. Kapitalistinen maailma ja Neuvostoliitto

Siirryn käsittelemään viidettä ristiriitojen ryhmää — Neuvostoliiton ja kapitalistisen maailman välisiä ristiriitoja.

Tärkeintä tällä alalla on se, että koko maailman kaikkikäsittävää kapitalismia ei enää ole. Siitä lähtien, kun Neuvostomaa ilmaantui maailmaan, siitä lähtien, kun vanha Venäjä muuttui Neuvostoliitoksi, siitä lähtien koko maailman kaikkikäsittävää kapitalismia ei enää ole. Maailma on lohjennut kahdeksi leiriksi: imperialismin leiriksi ja imperialisminvastaisen taistelun leiriksi. Tämä on ensimmäinen seikka, mikä on pantava merkille.

Toinen, mikä on pantava merkille tällä alalla, on se, että kapitalismin maiden johtoon astuu kaksi päämaata — Englanti ja Amerikka englantilais-amerikkalaisena liittona. Tyytymättömien ja imperialismia vastaan elämästä ja kuolemasta taistelevien maiden johtoon astuu meidän maamme — Neuvostoliitto.

Kolmas on se, että muodostuu kaksi tärkeintä, mutta vastakkaista vetovoimakeskusta ja tätä vastavasti kaksi vetovoimaa näihin keskuksiin kaikkialla maailmassa: Englanti ja Amerikka porvarillisille hallituksille ja Neuvostoliitto Lännen työläisille ja Idän vallankumouksellisille. Englanti ja Amerikka vetävät puoleensa rikkaudellaan, niiltä voi saada lainoja. Neuvostoliitto taas vetää puoleensa vallankumouksellisella kokemuksellaan, niillä kokemuksillaan, joita se on saanut taistelussa työläisten vapauttamiseksi kapitalismista ja sorrettujen kansojen vapauttamiseksi imperialismista. Puhun siitä vetovoimasta, jota Euroopan työläiset ja Idän vallankumoukselliset tuntevat meidän maatamme kohtaan. Te tiedätte, mitä eurooppalaiselle työläiselle tai sorrettujen maiden vallankumouksellisille merkitsee käynti meidän maassamme, kuinka he tekevät meille toivioletkiä ja kuinka suuri vetovoima meidän maallamme on kaikelle rehelliselle ja vallankumoukselliselle koko maailmassa.

Kaksi leiriä, kaksi vetovoimakeskusta.

Neljäs on se, että tuossa leirissä, kapitalismin leirissä, ei ole etuyhteisyyttä eikä sopua, että siellä on etutaistelu, hajaannus, taistelu voittajien ja voitettujen välillä, taistelu itse voittajain kesken, kaikkien imperialistimaiden välinen taistelu siirtomaista ja voitoista, että kaiken tämän takia vakaantuminen ei tuossa leirissä voi olla kestävää. Mutta samaan aikaan meidän maassamme on käynnissä terve ja yhä lujittuva vakaantuminen, taloutemme kasvu, sosialistisen rakennustyömme nousu, ja koko meidän leirissämme käy niin Lännen kuin Idänkin kaikkien tyytymättö-

mien ainesten ja kansankerrosten asteittainen ja järkkymätön liittyminen maamme proletariaatin ympärille, niiden liittyminen Neuvostoliiton ympärille.

Siellä, kapitalismin leirissä, on epäsopu ja hajaannus. Täällä, sosialismin leirissä, on yhtenäisyys ja yhä voimistuva etujen yhteisyys yhteistä vihollista vastaan — imperialismia vastaan.

Nämä ovat ne tärkeimmät tosiasiat, mitkä halusin panna merkille viidennen ryhmän ristiriitojen alalta,—ristiriidoista kapitalismin maailman ja Neuvostojen maailman välillä.

Haluan pysähtyä erikoisesti siihen seikkaan, jota nimitin koko maailman vallankumouksellisten ja sosialististen ainesten tuntemaksi vetovoimaksi maamme proletariaatin puoleen. Tarkoitin maahamme saapuvia työläislähetystöjä, jotka perehtyvät tarkkaavasti rakennustyömme jokaiseen soppeen tullakseen vakuutuneiksi siitä, että me pystymme rakentamaan myöskin uutta emmekä vain hävittämään. Mikä merkitys on näillä työläislähetystöillä,—näillä työläisten toivoretkillä maahamme,—lähetystöillä, jotka kuvastavat nykyisin kokonaista vaihetta Lännen työväenliikkeen kehityksessä? Te olette kuulleet, miten Neuvostovaltion johtajat ovat ottaneet vastaan Englannin työläislähetystön ja Saksan työläislähetystön. Mutta kiinnittetekö huomiota siihen, että toverimme, eri hallintoalojen johtajat, eivät ainoastaan informoineet työläislähetystöjen edustajia, vaan että he tekivät heille suoranaisesti tiliä toiminnastaan? En ollut silloin täällä Moskovassa, olin matkoilla, mutta luin lehtiä, ja niistä näin, miten toveri Dzierzhynski, Korkeimman kansantalousneuvoston johtaja, ei yksinkertaisesti

informoinut Saksan työläislähetystöä, vaan teki sille tilii. Tämä on uutta ja erikoista elämässämme, johon on kiinnitettävä aivan erikoista huomiota. Luin lehdistä, miten naftateollisuutemme johtajat — Kosior Groznyssä ja Serebrovski Bakussa — eivät yksinkertaisesti informoineet työläisedustajia, niinkuin informoidaan retkeilijöitä, vaan he selostivat työläislähetystöille työtään, aivan kuin korkeimman valvontavallan edessä. Luin, kuinka kaikki korkeimmat virastomme, Kansankomissaarien Neuvosto ja Toimeenpaneva Keskuskomitea, aina paikallisiin toimeenpaneviin komiteoihin saakka, olivat valmiit selostamaan työtään työläislähetystöille, joiden kautta he näkivät Lännen työväenluokan toverillisesti, veljellisesti valvovan meidän rakennustyötämme, meidän työläisvaltiomme toimintaa.

Mistä nämä tosiasiat puhuvat? Ne puhuvat kahdesta seikasta. Ensinnäkin siitä, että Euroopan työväenluokka, ainakin Euroopan työväenluokan vallankumouksellinen osa, pitää meidän valtiotamme omana luomuksenaan, että työväenluokka ei lähetä edustajistojaan maahamme vain uteliaisuudesta, vaan nähdäkseen, miten ja mitä meillä oikein tehdään, sillä he nähtävästi katsovat olevansa moraalisesti vastuussa kaikesta siitä, mitä me täällä rakennamme. Toiseksi siitä, että ottaessaan valtiomme omaksi pojakseen ja pitäessään sitä omana luomuksenaan Euroopan proletariaatin vallankumouksellinen osa sitoutuu samalla puolustamaan sitä, taistelemaan tarpeen vaatiessa sen puolesta. Näyttäkää minulle toinen valtio, vaikka kuinka demokraattinen valtio, joka uskaltaisi päästää muiden maiden työläisten edustajistot veljellisesti

kontrolloimaan itseään! Te ette voi näyttää sellaista valtiota, sillä maailmassa ei ole olemassa sellaista valtiota. Vain meidän valtiomme, työläisten ja talonpoikain valtio, voi ottaa sellaisen askeleen. Mutta osoittamalla mitä suurinta luottamusta työläisedustajistoja kohtaan maamme voittaa siten itselleen Euroopan työväenluokan mitä suurimman luottamuksen. Ja tämä luottamus on meille paljon arvokkaampi kuin mitkään ja minkäänlaiset lainat, sillä se, tämä työväen luottamus meidän valtiomme, on parhainta vastamyrkkyä imperialismia ja sen interventiojuonia vastaan.

Tämä juuri onkin pohjana sille keskinäisten suhteiden muuttumiselle meidän valtiomme ja Lännen proletariaatin välillä, mikä on tapahtunut tai parhailaan tapahtuu työläisten maahamme tekemien toivoretkien pohjalla. Tämä on sitä uutta, mikä on jäänyt monilta huomaamatta, mutta joka on nyt ratkaisevaa. Sillä jos meitä aletaan pitää Euroopan työväenluokan osana, sen luomuksena, jos Euroopan työväenluokka tällä perusteella ottaa moraalisen vastuun meistä, ottaa tehtäväkseen valtiomme suojaamisen kapitalismilta esimerkiksi intervention sattuessa, jos se ottaa tehtäväkseen puolustaa meidän etujamme imperialismia vastaan, niin mistä se puhuu?—Siitä, että voimamme kasvavat ja tulevat edelleen kasvamaan ei päivittäin, vaan tunti tunnilta. Siitä, että kapitalismin heikkous tulee lisääntymään ei päivittäin, vaan tunti tunnilta. Sillä ilman työläisiä ei nyt voida sotia. Jos työläiset eivät suostu sotimaan meidän Tasavaltaamme vastaan, jos he pitävät meidän Tasavaltaamme omana luomuksenaan, jonka kohtalo on heillä sydämenasiana, niin silloin sota maatamme vastaan käy mah-

dottomaksi. Tämä juuri onkin maahamme tapahtuvan toivoretkeilyn salaisuus, sen ydinajatus, sen merkitys, tuon toivoretkeilyn, joka meille on suuntautunut ja joka tulee jatkumaan ja jota me olemme velvolliset kaikin keinoin edistämään maamme työläisten ja Lännen maiden työläisten välisen solidaarisuuden takeena, ystävyssiteiden varmistumisen takeena.

Ehkäpä on paikallaan mainita lyhyesti maassamme käyneiden edustajistojen lukumäärästä. Kuulin hiljattain, että Moskovan konferenssissa muuan toveri oli asettanut Rykoviille kysymyksen: „Eivätköhän nuo lähetystöt tule meille liian kalliiksi?“ Toverit, niin ei saa puhua. Vieraiksemme saapuvista työläisten lähetystöistä ei saa koskaan puhua tuossa sävyssä. On häpeä puhua noin. Me emme voi emmekä saa pelätä minkäänlaisia kustannuksia, minkäänlaisia uhrauksia auttaaksemme Lännen työväenluokkaa lähettämään edustajiaan maahamme, auttaaksemme heitä pääsemään vakuuttuneiksi siitä, että valtaan noussut työväenluokka pystyy ei vain hävittämään kapitalismin, vaan myöskin rakentamaan sosialismin. He, Lännen työläiset, tahi ainakin monet heistä ovat yhä vielä siinä uskossa, ettei työväenluokka voi tulla toimeen ilman porvaristoa. Tämä ennakkoluulo on se Lännen työväenluokan pahin tauti, jota sosialidemokraatit siihen tartuttavat. Me emme pysähdy minkäänlaisten uhrausten edessä voidaksemme antaa Lännen työväenluokalle mahdollisuuden päästä edustajiensa välityksellä varmuuteen siitä, että otettuaan vallan työväenluokka pystyy ei ainoastaan hävittämään vanhaa, vaan myöskin rakentamaan sosialismin. Me emme pysähdy minkäänlaisten uhrausten edessä voidaksemme antaa

Lännen työväenluokalle mahdollisuuden päästä varmuuteen siitä, että meidän maamme on se maailman ainoa työväenvaltio, minkä puolesta heidän Lännessä kannattaa taistella ja jota heidän kannattaa puolustaa oman maansa kapitalismia vastaan. (Suosionosoituksia.)

Meillä on käynyt kolmenlaisia lähetystöjä: sivistyneistön edustajistoja, opettajia y.m., aikuisten työläisten edustajistoja, joita on kai ollut pyörein luvuin kymmenkunta, sekä työläisnuorison edustajistoja. Kaikkiaan on maahamme saapunut 550 edustajaa ja retkeilijää. Vielä on odotettavissa 16 edustajistoa, jotka on jo rekisteröity Ammattiliittojen Keskusneuvostossa. Me tulemme vastakin edistämään tätä liikettä lujittaaksemme maamme työväenluokan yhteyksiä Lännen työväenluokan kanssa ja luodaksemme siten esteet kaikkia ja kaikenlaisia intervention mahdollisuuksia vastaan.

Tällaisia ovat kapitalismia jäytävien perusristiriitojen luonteenomaiset piirteet.

Entä mitä näistä kaikista ristiriidoista johtuu? Mitä ne osoittavat? Ne ovat osoituksena siitä, että kapitalistista maailmaa jäytävät monet sisäiset ristiriidat, jotka tekevät kapitalismin raihnaiseksi, että toisaalta meidän maailmamme, sosialismin maailma, varttuu ja lujittuu yhä enemmän, että tämän vuoksi, juuri tällä pohjalla onkin syntynyt se väliaikainen tasapainotila voimasuhteissa, joka on tehnyt lopun meitä vastaan käydystä sodasta ja pannut alulle „rauhallisen yhteiselämän“ kauden neuvostovaltion ja kapitalististen valtioiden välillä.

Minun on mainittava vielä kaksi tosiasiaa, jotka myöskin vaikuttavat siihen, että sotavaiheen asemesta meillä on vakiintunut „rauhallisen yhteiselämän“ kausi.

Ensimmäinen tosiasia on se, että Amerikka ei tällä kertaa halua sotaa Euroopassa. Se ikäänkuin sanoo Euroopalle näin: olen lainannut sinulle miljardeja, pysy alallasi, jos haluat edelleenkin saada rahoja, istu ja tee työtä, tienaa rahoja ja maksa velkojesi korkoja, jos et halua valuuttasi menevän kuperkeikkaa. Tuskin tarvinnee todistella, että tämä Amerikan neuvo, vaikka se ei olisikaan Euroopalle ratkaiseva, ei ainakaan voi olla vaikuttamatta.

Toinen tosiasia on se, että siitä lähtien, kun proletaarinen vallankumous voitti maassamme, on kapitalismin maailmanjärjestelmästä lohjennut kokonainen ääretön maa suunnattoman suurine markkinoineen ja suunnattomine raaka-ainelähteineen, ja tämä ei tietenkään ole voinut olla vaikuttamatta Euroopan taloudelliseen tilaan. Maapallon kuudennen osan menetys, maamme markkinoiden ja raaka-ainelähteiden menetys merkitsee kapitalistiselle Euroopalle tuotantonsa supistumista ja sen järkkymistä perustuksiaan myöten. Ja juuri sitä varten, että tuo Euroopan pääoman vieraantuminen meidän maastamme, meidän markkinoistamme ja raaka-ainelähteistämme saataisiin poistetuksi, kävi välttämättömäksi suostua eräänlaiseen „rauhallisen yhteiselämän“ kauteen kanssamme tarkoituksella päästä käsiksi meidän markkinoihimme ja raaka-ainelähteisiimme,—muuten näet ei ole mitään mahdollisuutta saada aikaan minkäänlaista taloudellista varmuutta Euroopassa.

6. Neuvostoliiton ulkoinen asema

Siinä ovatkin kaikki ne tekijät, jotka ovat saaneet aikaan eräänlaisen tasapainotilan voimasuhteissa sosialismin leirin ja kapitalismin leirin välillä koko maailmassa, jotka ovat tuoneet sotavaiheen tilalle hengähdyshetken, jotka ovat muuttaneet edelleen tämän lyhyen hengähdyshetken kokonaiseksi hengähdyskaudeksi ja jotka ovat tehneet meille mahdolliseksi ryhtyä eräänlaiseen „yhteistyöhön“ kapitalistisen maailman kanssa, kuten Iljitsh sanoi.

Tästä johtuu se Neuvostoliiton „tunnustamisen“ vaihe, joka on alkanut ja joka tulee jatkumaan.

En ryhdy luettelemaan, mitkä maat ovat „tunnustaneet“ meidät. Tietääkseni Amerikka on ainoa suurmaa, joka ei ole meitä tunnustanut. En ryhdy myöskään laajemmin puhumaan siitä, että „tunnustamisen“ jälkeen meillä on tehty kauppasopimukset esimerkiksi Saksan ja Italian kanssa. En ryhdy pitämällä selittämään sitäkään, että ulkomaankauppamme on kasvanut huomattavasti, että erikoisesti tämä kaupankäynti kiinnostaa Amerikkaa maana, joka toimittaa meille puuvillaa, samoin Englantia ja Saksaa, jotka vievät meiltä viljaa ja maataloutemme muita tuotteita. Se vain on sanottava, että tämä on ensimmäinen vuosi, jolloin me, kapitalististen valtioiden kanssa alkaneen „yhteiselämän“ kauden jälkeen, astumme vähänkään laajemmassa mitassa suuriin ja laajoihin kauppayhteyksiin kapitalistisen maailman kanssa.

Tämä ei tietenkään vielä merkitse sitä, että me olisimme jo likvidoineet kaikki ne, niin sanoakseni, ratkaisemattomat kysymykset ja kaikki ne, kuinka

sanoisin, vaatimukset ja vastavaatimukset, joita meidän valtiomme ja Lännen valtioiden välillä on ollut ja yhä on olemassa. Me tiedämme, että meiltä vaaditaan velkojen maksamista. Eurooppa ei ole vielä unohtanut sitä eikä taida unohtaakaan, ei ainakaan aivan pian unohda sitä. Meille sanotaan, että sodanedelliset velkamme Euroopalle ovat 6 miljardia ja sotavelat arvioidaan yli 7 miljardiksi ruplaksi, siis yhteensä 13 miljardia. Kun otetaan huomioon rahanarvon aleneminen ja jos tästä summasta vähennetään pois reunamaille lankeava osa, niin tuloksena on, että me olemme Länsi-Euroopan valtioille velkaa vähintään 7 miljardia. Tunnettua on, että meidän vastavaatimuksemme sen intervention johdosta, jonka Englanti, Ranska ja Amerikka panivat toimeen kansalaissodan aikana, käsittävät tietääkseni (jos otetaan pohjaksi Larinin laskelmat) 50 miljardia ruplaa tekevän summan. Täten siis ne ovat meille velkaa viisi kertaa enemmän kuin me niille. (Larin paikaltaan: „Me saamme ne“.) Toveri Larin sanoo, että aikanaan me saamme kaiken sen. (Naurua.) Mutta niukemminkin laskettaessa, kuten Finanssiasiain kansankomissariaatti tekee, saadaan tulokseksi vähintään 20 miljardia. Joten olemme silti voiton puolella. (Naurua.) Kuitenkaan kapitalistiset maat eivät halua tunnustaa tätä, ja me olemme heillä yhä velallisten kirjoissa.

Juuri tällä pohjalla meillä syntyykin vastuksia ja vaikeuksia neuvotteluissa kapitalistien kanssa. Niin kävi Englannin kanssa, ja niin käy nähtävästi myöskin Ranskan kanssa.

Mikä on puolueemme Keskuskomitean kanta tässä kysymyksessä?

Se on sama kuin se oli solmittaessa sopimusta Macdonaldin kanssa⁵³.

Me emme voi kumota maassamme vuonna 1918 julkaistua tunnettua lakia tsaarinaikaisten velkojen mitättömäksi julistamisesta⁵⁴. Me pysymme tämän lain kannalla. Me emme voi julistaa mitättömäksi niitä asetuksia, jotka meillä on annettu ja jotka lailistavat pakkoluovuttajain omaisuuden pakkoluovutuksen maassamme. Me olemme ja tulemme olemaan näiden lakien kannalla. Mutta me emme ole kokonaan sitäkään vastaan, etteikö käytännöllisten neuvottelujen pohjalla voitaisi tehdä joitakin poikkeuksia sekä Englannin että Ranskan suhteen entisten tsaarin velkojen kysymyksessä maksaaksemme niistä vähäisen osan ja saadaksemme puolestamme jotakin hyvitystä siitä. Me olemme valmiit hyvittämään myöskin entisiä yksityisomistajia myöntämällä heille toimitilupia, mutta taaskin sillä ehdolla, etteivät toimitilupaehdot olisi meille orjuuttavia. Tällä pohjalla meidän onnistui päästä sopimukseen Macdonaldin kanssa. Perustavana edellytyksenä näille neuvotteluille oli sotalainojen tosiasiallisen mitättömäksi julistamisen ajatus. Juuri siksi tämä sopimus menikin myttyyn. Kuka sen saattoi myttyyn? Epäilemättä Amerikka. Vaikka Amerikka ei ollutkaan mukana Rakovskin ja Macdonaldin välisissä neuvotteluissa, vaikka Macdonald ja Rakovski saivat keskenään aikaan tunnetun sopimusluonnoksen, vaikka tämä sopimusluonnos tarjosi ulospääsyn molemmille sopimuspuolille ja molempien puolten edut saatiin tässä luonnoksessa suurin piirtein tyydytetyksi, niin siitä huolimatta, koska tämän luonnoksen lähtökohtana oli sotavelkojen mitättömäksi julistamisen ajatus ja

Amerikka ei halunnut tällaista ennakkotapausta, sillä se olisi siten menettänyt Euroopan takana olevat miljardinsa, niin se, s.o. Amerikka, „antoi neuvon“, eikä sopimusta syntynyt.

Siitä huolimatta me olemme yhä edelleenkin tuon edellämainitun luonnoksen kannalla.

Ulkopolitiikkamme alaan kuuluvista kysymyksistä, selostuskaudella esiin tulleista kysymyksistä, niistä erittäin arkaluontoisista ja kärkeivistä kysymyksistä, jotka koskevat meidän hallituksemme ja Länsi-Euroopan maiden hallitusten välisiä suhteita, haluaisin panna merkille kaksi kysymystä: ensinnäkin kysymys, jonka Englannin vanhoilliset ovat jo moneen kertaan nostaneet ja jonka he tulevat vielä monesti nostamaan, nimittäin kysymys propagandasta, ja toiseksi — kysymys Kommunistisesta Internationalesta.

Meitä syytetään siitä, että me harjoitamme sekä Euroopassa että siirtomaissa ja riippuvaisissa maissa erikoista propagandaa imperialismia vastaan. Englannin vanhoilliset väittävät, että venäläiset kommunistit ovat juuri niitä, joiden tarkoituksena on hävittää Britannian imperiumin mahtavuus. Haluan sanoa tässä, että kaikki tuo on silkkaa pötyä. Me emme tarvitse mitään erikoista propagandaa Lännessä enempää kuin Idässäkään sen jälkeen, kun itse työläisten lähetystöt käyvät luonamme, tutustuvat meillä vallitsevaan järjestelmään ja levittävät sitten tietoa meidän järjestelmästäme kaikkiin Lännen maihin. Me emme tarvitse mitään muuta propagandaa. Se on kaikkein parhainta, kaikkein voimakkainta ja kaikkein tehokkainta propagandaa Neuvostojen järjestelmän puolesta

kapitalismin järjestelmää vastaan. (Suosionosoituksia.)

Meille sanotaan, että me harjoitamme propagandaa Idässä. Minä väitän, että sekin on silkkaa pötyä. Me emme tarvitse mitään erikoista propogandaa Idässä sen jälkeen, kun tiedämme, että koko valtiojärjestelmämme pohjautuu maamme mitä erilaisimpien kansallisuuksien muodostamain kansojen yhteiselämän ja veljellisen yhteistoiminnan pohjalle. Jokaisella kiinalaisella, jokaisella egyptiläisellä, jokaisella hindulla, joka on saapunut maahamme ja ollut täällä puolisen vuotta, on mahdollisuus vakuuttua siitä, että meidän maamme on ainoa maa, joka ymmärtää sorrettujen kansojen sisimmät ajatukset ja joka osaa saada aikaan yhteistoiminnan entisen hallitsevan kansallisuuden proletaarien sekä ennen sorrettujen kansallisuuksien proletaarien välillä. Me emme tarvitse mitään muuta propagandaa, mitään muuta agitatiota Idässä kuin sen, että Kiinasta, Intiasta, Egyptistä saapuvat edustajat, työskenneltyään meillä ja nähtyään, miten täällä ovat asiat, levittävät ympäri maailman tietoa meillä vallitsevasta järjestelmästä. Se on parhainta propagandaa ja kaikista propagandamuodoista ja -lajeista kaikkein tehokkainta propagandaa.

Mutta on olemassa eräs voima, joka voi ja joka varmasti hävittää Britannian imperiumin. Se on Englannin vanhoilliset. Tämä on se voima, joka vie Britannian imperiumin ehdottomasti ja väistämättä perikatoon. Riittää, kun palautamme mieliin vanhoillisten politiikan, johon he ryhtyivät valtaan tultuaan⁵⁵. Mistä he aloittivat? He aloittivat lannistamalla Egyptin, kiristämällä puristustaan Intiaa kohtaan, panivat

toimeen intervention Kiinaan j.n.e. Sellaista on vanhoillisten politiikka. Kuka siihen on syyssä ja ketä siitä voidaan syyttää, kun Englannin loordit eivät pysty harjoittamaan muuta politiikkaa? Eihän liene vaikeata käsittää, että kulkiessaan tuota tietä vanhoilliset tulevat varmasti, yhtä varmasti kuin kaksi kertaa kaksi on neljä, viemään Britannian imperiumin varmaan perikatoon?

Muutama sana Kominternista. Imperialistien palkka-
kätyrien ja väärennettyjen kirjeiden sepustajien toimesta Lännessä levitetään huhuja, että Komintern on muka salaliittolaisten ja terroristien järjestö, että kommunistit kiertelevät Lännen maissa järjestelemässä salaliittoja Euroopan vallanpitäjiä vastaan. Muuten Sofian räjähdyskin Bulgariassa pannaan kommunistien kontolle. Minun on sanottava se, minkä pitäisi olla tiettyä jokaiselle valistuneelle ihmiselle, ellei hän ole täysi tomppeli tahi ellei hän ole lahjottu,— minun on sanottava, ettei kommunisteilla ole ollut, ei ole eikä voi olla mitään tekemistä yksilöterrorin teorian ja käytännön kanssa, että kommunisteilla ei ole ollut, ei ole eikä voi olla mitään yhteistä joitakin yksilöitä vastaan tähdättyjen salaliittojen teoriaan. Kominternin teoria ja käytäntö on vallankumouksellisen joukkoliikkeen järjestämistä kapitalismia vastaan. Se on totta. Se on kommunistien tehtävä. Vain tomppelit ja idiootit saattavat sekoittaa salaliitot ja yksilöterrorin Kominternin politiikkaan vallankumouksellisessa joukkoliikkeessä.

Pari sanaa Japanista. Eräät vihollisemme Lännessä hykertelevät käsiään: kas niin, Kiinassa on nyt alkanut vallankumouksellinen liikehtiminen,— bolshevikit

ovat tietysti lahjoneet Kiinan kansan,— tietysti he, ketkäpä muut pystyisivät lahjomaan 400-miljoonaisen kansan? — ja se, mukamas, johtaa siihen, että „venäläisten“ ja japanilaisten välillä tulee tappelu. Kaikki se on pötyä, toverit. Vallankumousliikkeen voimat Kiinassa ovat äärettömät. Ne eivät ole päässeet vielä kunnolla näkyviin. Ne pääsevät vielä esille tulevaisuudessa. Idän ja Lännän vallanpitäjät, jotka eivät näe näitä voimia eivätkä ota niitä riittävässä määrin huomioon, joutuvat siitä vielä kärsimään. Valtiona me emme voi olla ottamatta huomioon tätä voimaa. Meidän mielestämme Kiina on nyt sen saman kysymyksen edessä, mikä Pohjois-Amerikalla oli edessään, kun se yhdistyi yhdeksi valtioksi, mikä Saksalla oli edessään, kun se järjestyi valtioksi ja yhdistyi, mikä Italialla oli edessään, kun se yhdistyi ja vapautui ulkoisista vihollisista. Totuus ja oikeudenmukaisuus ovat tässä kokonaan Kiinan vallankumouksen puolella. Juuri sen vuoksi meidän myötätuntomme on ollut ja on oleva Kiinan vallankumouksen puolella sen taistellessa Kiinan kansan vapauttamiseksi imperialistien ikeestä ja Kiinan yhdistämiseksi yhdeksi valtioksi. Kuka ei välitä tästä voimasta eikä aio siitä välittää, hän joutuu varmasti häviölle. Arvelen Japanin käsittävän, että myöskin sen, Japanin, on otettava huomioon tämä kansallisen liikkeen yhä kasvava voima Kiinassa, joka menee eteenpäin ja lakaisee kaikki esteet tieltään. Tshangtsolin sortuukin juuri siksi, kun hän ei ole ymmärtänyt sitä. Mutta hän sortuu myöskin sen vuoksi, että hän on rakentanut koko politiikkansa eripuraisuuksien varaan, Neuvostoliiton ja Japanin välisen huonontumisen varaan. Jokainen kenraali, jokainen

Mandshurian vallanpitäjä, joka rakentaa politiikkansa meidän ja Japanin välisten eripuraisuuksien varaan, meidän ja Japanin välien huonontumisen varaan, sortuu ehdottomasti. Heistä pysyy pystyssä vain se, joka rakentaa politiikkansa meidän ja Japanin välisten suhteiden parantumisen varaan, meidän ja Japanin lähentymisen varaan, vain sellainen kenraali ja vallanpitäjä voi pysyä vankasti Mandshuriassa, sillä meillä ei ole ajettavanamme sellaisia etuja, jotka veisivät välien kärjistymiseen Japanin kanssa. Meidän etumme käyvät maamme ja Japanin välisen lähentymisen suuntaan.

7. Puolueen tehtävät

Siirryn kysymykseen puolueemme tehtävistä ulkoisen tilanteen yhteydessä.

Mielestäni puolueen tehtävät on sen työn kannalta tässä suhteessa viitoitettava kahdella alalla: **kansainvälisen** vallankumouksellisen liikkeen alalla sekä sitten Neuvostoliiton **ulkopolitiikan** alalla.

Minkälaiset ovat tehtävät **kansainvälisen** vallankumouksellisen liikkeen alalla?

Tehtävänä on, ensinnäkin, tehdä työtä kommunistien puolueiden lujittamiseksi Lännessä, siihen suuntaan, että ne voittaisivat puolelleen työväenjoukkojen enemmistön. Toiseksi on tehtävä työtä Lännen työläisten taistelun voimistamiseksi ammattiliittojen yhtenäisyyden puolesta, ystävyyspuolellemme lujittamiseksi Neuvostoliittomme proletariaatin ja kapitalististen maiden proletariaatin välillä. Tähän kuuluu se toivoretkien

vaihekin, josta puhuin ja jonka merkitystä edellä kuvasin. Kolmanneksi — on tehtävä työtä liittoyhteyden lujittamiseksi maamme proletariaatin ja sorrettujen maiden vapausliikkeen välillä, sillä ne ovat liittolaisiamme taistelussa imperialismia vastaan. Ja neljänneksi — on tehtävä työtä maamme sosialististen ainesten lujittamiseksi siihen suuntaan, että nämä ainekset pääsisivät voitolle kapitalistisista aineksista, jolla voitolla on oleva ratkaiseva merkitys kaikkien maiden työläisten vallankumouksellistamiseksi. Puhuessaan puolueemme tehtävistä kansainvälisen vallankumouksellisen liikkeen alalla toverit rajoittuvat tavallisesti kolmeen ensimmäiseen tehtävään ja unohtavat neljännen tehtävän — sen, että taistelu, jota me käymme omassa maassamme, taistelu sosialististen ainesten voittoonviemiseksi kapitalistisista aineksista maassamme, että tämä meidän taistelumme rakennustyön alalla on myöskin kansainvälistä, internationalista merkitykseltään, sillä meidän maamme on kansainvälisen vallankumouksen tukikohta, sillä maamme on tärkein voimavipu kansainvälisen vallankumousliikkeen kehittämiseksi, ja jos tämä rakennustyömme täällä meillä edistyy kyllin hyvää vauhtia, niin se merkitsee sitä, että teemme työtämme kansainvälisen vallankumouksellisen liikkeen kaikilla muillakin aloilla juuri niin kuin puolue meiltä vaatii.

Tällaiset ovat puolueen tehtävät kansainvälisen vallankumouksellisen liikkeen alalla.

Nyt puolueen tehtävistä Neuvostoliittomme ulkopolitiikan alalla.

Ensinnäkin — on tehtävä työtä uusia sotia vastaan käytävän taistelun alalla, samoin rauhan säilyttämi-

seksi sekä niinsanottujen normaalisten suhteiden ylläpitämiseksi kapitalististen maitten kanssa. Hallituksemme politiikan, sen ulkopoliitiikan perustana on rauhan aate. Taistelu rauhan puolesta, taistelu uusia sotia vastaan, kaikkien niiden askelten paljastaminen, joita otetaan uuden sodan valmistamiseksi, niiden askelten paljastaminen, jotka pasifismin lipulla verhoavat todellisuudessa tapahtuvaa sodan valmistelua,— tämä on tehtävämme. Juuri siksi me emme halua liittyä Kansainliittoon, sillä Kansainliitto on sotaan valmistautumisen verhoamisen järjestö, sillä Kansainliittoon liittymiseksi on tehtävä valinta moukarin ja alasimen välillä, kuten toveri Litvinov aivan oikein sanoi. Mutta me emme halua olla sen paremmin moukarina heikkoja kansoja vastaan kuin alasimenakaan vahvoja varten. Me emme halua kumpaakaan, me olemme rauhan kannalla, me kannatamme kaikkien niiden askelten paljastamista, jotka johtavat sotaan, olkootpa ne verhotut minkälaisilla pasifistisilla lipuilla tahansa. Olkoon se Kansainliitto tai Locarno—se on samantekevää, meitä ei lipuilla petkuteta, meitä ei melulla peloiteta.

Toiseksi—on tehtävä työtä tavaranvaihtomme laajentamiseksi ulkomaailman kanssa ulkomaankaupan monopolin pohjalla.

Kolmanneksi—on tehtävä työtä lähentyäksemme imperialistisessa sodassa voitettuja maita, niitä maita, joita on eniten loukattu ja jotka on jätetty vähemmälle kaikkien kapitalististen maitten joukossa ja jotka ovat senvuoksi oppositiossa suurvaltojen hallitsevaa liittoutumaa kohtaan.

Neljänneksi — on tehtävä työtä liittoyhteyden lujittamiseksi riippuvaisten maiden ja siirtomaiden kanssa.

Sellaisia ovat puolueen edessä tällä hetkellä olevat tehtävät kansainvälisten suhteiden ja kansainvälisen työväenliikkeen alalla.

II

NEUVOSTOLIITON SISÄINEN TILANNE

Siirryn Keskuskomitean toimintaselostuksen toiseen osaan. Tämä osa koskee valtiomme sisäistä tilannetta ja Keskuskomitean politiikkaa maan sisäistä tilaa koskevissa kysymyksissä. Haluaisin esittää eräitä numeroita. Vaikka lehdistössä onkin viime aikana julkaistu aika paljon numeroaineistoa, niin valitettavasti ei silti voida olla esittämättä jonkunverran numeroita.

1. Kansantalous kokonaisuudessaan

Mutta ennen kuin siirrymme käsittelemään numeroita, sallikaa minun esittää muutamia yleisiä perusajatuksia, jotka ovat määrääviä työssämme sosialistisen talouden rakentamisessa (aion aloittaa taloudesta).

Ensimmäinen perusajatus. Me teemme työtä ja rakennamme kapitalismin ympäröiminä. Tämä merkitsee, että taloutemme ja rakennustyömme kehitys tulee käymään ristiriitojen ja yhteentörmäysten tietä meidän talousjärjestelmämme ja kapitalistisen talousjärjestelmän välillä. Tätä ristiriitaa emme voi mitenkään välttää. Nämä ovat ne puitteet, joiden rajoissa kahden järjestelmän, sosialistisen järjestelmän ja kapitalistisen järjestelmän, välisen taistelun on käytävä. Lisäksi

tämä merkitsee sitä, että talouttamme ei tule rakentaa vain sen vastakkain asettamisena kapitalistiselle taloudelle maamme ulkopuolella, vaan myöskin erilais-
ten ainesten vastakkain asettamisena maamme sisällä, sosialististen ainesten asettamisena kapitalistisia aineksia vastaan.

Tästä seuraa johtopäätös: meidän on rakennettava talouttamme niin, ettei maamme muodostuisi maailman kapitalistisen järjestelmän lisäkkeeksi, ettei se joutuisi yleisen kapitalistisen kehityksen järjestelmään sen aputaloutena, ettei maamme talous kehittyisi maailman kapitalismin aputaloutena, vaan itsenäisenä talousyksikkönä, joka nojautuu etupäässä sisäisiin markkinoihin, nojautuu teollisuutemme liittoyhteyteen maamme talonpoikaistalouden kanssa.

On olemassa kaksi yleislinjaa: toinen lähtee siitä ajatuksesta, että maamme on vielä kauan pysyttävä agraarimaana, että sen on vietävä ulkomaille maatalouden tuotteita ja tuotettava sieltä kalustoa, että tästä on pidettävä kiinni ja siihen suuntaan on vietävä kehitystä edelleenkin. Tämä linja vaatii asiallisesti teollisuutemme supistamista. Tämä kanta sai äskettäin ilmauksensa Shaninin teeseissä (ehkä joku teistä on lukenut ne „Ekonomitsheskaja Zhizn“ lehdessä ⁵⁶). Tämä linja johtaisi siihen, että maamme ei pystyisi koskaan taikka miltei koskaan todella teollistumaan, että sisäisiin markkinoihin nojautuvasta ja taloudellisesti itsenäisestä yksiköstä maamme joutuisi muuttumaan objektiivisesti yleisen kapitalistisen järjestelmän lisäkkeeksi. Tämä linja merkitsee luopumista rakennustyömme tehtävistä.

Se ei ole meidän linjamme.

On olemassa toinen yleislinja, joka lähtee siitä, että meidän on käytettävä kaikki voimamme tehdäksemme maamme taloudellisesti itsenäiseksi, riippumattomaksi, sisäisiin markkinoihin nojautuvaksi maaksi, joka olisi puoleensa vetävänä kotilietenä kaikille niille maille, jotka vähitellen irtautuvat kapitalismista ja yhtyvät sosialistisen talouden kehitysuomaan. Tämä linja vaatii teollisuutemme kehittämistä mahdollisimman voimakkaasti, kuitenkin niiden voimavarojen rajoissa, joita meillä on, ja niiden mukaisesti. Se hylkää jyrkästi sellaisen politiikan, joka tähtää maamme saattamiseen maailman kapitalistisen järjestelmän lisäkkeeksi. Tämä on meidän linjamme rakennustyössä, linja, jolla puolueemme on ja josta se pitää kiinni vastakin. Tämä linja on meille välttämätön niin kauan, kun olemme kapitalistisen maailman ympäröimänä.

Eri asia on, kun vallankumous voittaa Saksassa tai Ranskassa, taikka molemmissa maissa samanaikaisesti, ja kun niissä alkaa sosialismin rakentaminen korkeammalle kehittyneen tekniikan pohjalla. Silloin me siirrymme maamme riippumattomaksi talousyksiköksi tekemiseen tähtäävästä politiikasta sellaiseen politiikkaan, jonka tarkoituksena on liittää maamme yleisen sosialistisen kehityksen uomaan. Mutta niin kauan, kun tätä ei ole tapahtunut, me tarvitsemme kansantaloudellemme aivan välttämättä vähimmäismäärän sitä riippumattomuutta, jota ilman ei voida varjella maatamme joutumasta taloudellisesti maailman kapitalistisen järjestelmän alaisuuteen.

Tällainen on ensimmäinen perusajatus.

Toinen perusajatus, jota meidän samoin kuin ensimmäistäkin on pidettävä ohjeena rakennustyös-

sämme, on se, että on aina otettava huomioon kansantalouden johtamisen erikoisuudet meillä eroitukseksi kapitalististen maiden johtamisesta. Siellä, kapitalismin maissa, hallitsee yksityispääoma, siellä erinäisten kapitalististen trustien, syndikaattien, yksien taikka toisten kapitalistiryhmien tekemät virheet oikaisee markkinain vaistovaraisuus. Jos on tuotettu liian paljon, niin tulee pula, mutta sitten, pulan jälkeen, talous pääsee taas normaalitilaansa. Jos on innostuttu liiaksi tuontiin ja syntyy passiivinen kauppataase, niin vekselikurssi horjahtaa, syntyy inflaatio, tuonti supistuu ja vienti kasvaa. Kaikki tämä käy pulien kautta. Ei yksikään vähänkään tuntuvampi virhe ja vähänkään suurempi liikatuotanto tahi tuotannon vähänkään tuntuvampi poikkeaminen kysynnän kokonaismäärästä mene kapitalistisissa maissa ilman, ettei näiden erehdysten, virheiden ja poikkeamisten korjaaminen tapahtuisi yhden taikka toisen pulan avulla. Niin eletään kapitalismin maissa. Mutta me emme voi elää sillä lailla. Siellä me näemme talous-, kauppa- ja finanssipulia, jotka koskevat erinäisiä kapitalistiryhmiä. Meillä on asia toisin. Jokainen tuntuvampi häiriö kaupan alalla tai tuotannossa, jokainen vakava laskuvirhe meidän talouselämässämme ei johda yhteen taikka toiseen erilliseen kriisiin, vaan se lyö koko kansantaloutta. Jokainen pula, olkoon se sitten kauppa-, finanssi- tai teollisuuspula, voi meillä muodostua koko valtiota koskevaksi yleiseksi kriisiksi. Siksi meiltä vaaditaan erikoisen suurta varovaisuutta ja tarkkanäköisyyttä rakennustyössämme. Senvuoksi meidän on täällä johdettava taloutta suunnitelmallisesti, sillä tavoin, että laskuvirheitä sattuisi

vähemmän ja että meidän taloudellinen johtomme olisi äärimmäisen tarkkaa, äärimmäisen harkitsevaista, äärimmäisen virheetöntä. Mutta koska meille, toverit, ei valitettavasti vielä ole ominaista erikoinen tarkkänäköisyys, erikoinen harkitsevaisuus, eikä myöskään erikoinen taitavuus talouden virheettömässä johtamisessa, koska me vasta opettelemme rakentamaan, niin meillä on vielä virheitä ja niitä on sattuva vastakin. Siksi meillä täytyy olla rakennustyössämme reservejä, me tarvitsemme reservejä, joilla voitaisiin korjata virheemme. Koko työmme viimeisten kahden vuoden ajalta osoittaa, että meillä ei ole takeita sattumia ja virheitä vastaan. Maatalouden alalla meillä riippuu paljon ei vain taloutemme hoitamisesta, vaan myöskin luonnonvoimista (katovuodet y.m.). Teollisuuden alalla riippuu paljon ei vain taloutemme hoitamisesta, vaan myöskin sisäisistä markkinoista, joita emme ole saaneet vielä käsiimme. Ulkomaankaupan alalla riippuu hyvin paljon ei vain yksistään meistä, vaan myöskin Länsi-Euroopan kapitalistien menettelystä, ja vieläpä niin, että mitä enemmän vientimme ja tuontimme kasvaa, sitä enemmän joudumme riippuvaisiksi kapitalistisesta Lännestä, sitä enemmän joudumme alttiiksi vihollisen iskuille. Turvataksemme itsemme kaikilta noilta sattuman oikuilta ja väistämättömiltä virheiltä meidän on painettava mieleemme ajatus reservien kasaamisen välttämättömyydestä.

Me emme ole taattuja katovuosilta maataloudessa. Siksi tarvitaan reservejä. Me emme ole taattuja sisäisten markkinain satunnaisuuksilta teollisuutemme kehittämisen alalla. Minä en edes puhukaan siitä, että

eläessämme omien säästämällä koottavien varojen turvissa meidän on oltava erikoisen säästeliäitä ja pidättyväisiä näin koottujen varojen käyttämisessä, pyrittävä käyttämään jokainen kopeekka järkevästi, t.s. sellaiseen tarkoitukseen, jonka kehittäminen kullakin kyseellisellä ajankohdalla on ehdottoman välttämätöntä. Tästä johtuu reservien tarpeellisuus teollisuutta varten. Me emme ole taattuina satunnaisuksilta ulkomaankaupan alalla (naamioitu boikotti, naamioitu saarto y.m.). Tästä johtuu reservien tarpeellisuus.

Voitaisiin lisätä kaksinkertaisesti maatalousluottoon myönnettäviä varoja, mutta silloin ei jäisi teollisuuden rahoittamiseen tarvittavia reservejä, teollisuus jäisi kehityksessään kovasti jälkeen maataloudesta, teollisuusvalmisteiden määrä supistuisi ja tuloksena olisi teollisuusvalmisteiden hintojen paisuminen kaikine siitä johtuvine seuraamuksineen.

Voitaisiin käyttää kaksi kertaa enemmän määrärahoja teollisuuden kehittämiseen, mutta se olisi teollisuuden niin nopeaa kehitysvauhtia, jota me emme kestäisi, koska vapaista pääomista on suuri puute, ja jolla pohjalla me menisimme pian nurin, puhumattakaan siitä, ettei meillä riittäisi vararahoja lainojen myöntämiseen maataloudelle.

Voitaisiin kehittää tuontiamme, pääasiallisesti konekaluston tuontia, kaksin verroin suuremmaksi kuin se on tätä nykyä, viedäksemme nopeaa vauhtia eteenpäin teollisuuden kehitystä, mutta tämä voisi aiheuttaa sen, että tuonti ylittäisi viennin, ja niin syntyisi passiivinen kauppataase, mikä taas horjuttaisi valuuttamme, s.o. horjuttaisi sitä perustaa, jonka

pohjalla vain on mahdollista teollisuuden suunnittelu ja kehittäminen.

Voitaisiin myös mistään välittämättä laajentaa täyttä päätä vientiä ulkomaille, huomioimatta lainkaan sisäisten markkinain tilaa, mutta siitä aiheutuisi ehdottomasti pahoja selkkautumisia kaupungeissa maataloustuotteiden hintojen nopean nousun mielessä, siis palkkatason horjumisen mielessä, vissinlaisen keinotekoisesti synnytetyn nälänhädän mielessä kaikine siitä johtuvine seuraamuksineen.

Voitaisiin kohottaa täyttä päätä työläisten palkkoja ei vain sodanedelliselle tasolle, vaan sitäkin korkeammalle, mutta tämä taas aiheuttaisi teollisuutemme kehitysvauhdin hidastumisen, sillä teollisuuden kehittäminen meidän oloissamme, ilman ulkoa saatavia lainoja, ilman luottoa j.n.e., on mahdollista vain kasamalla jonkinlaisia voittoja, mitkä ovat välttämättömiä teollisuuden rahoittamiseksi ja varustamiseksi, mikä kuitenkin olisi mahdotonta, s. o. vähänkään vakavampi varojen kasaantuminen olisi mahdotonta, jos me ryhtyisimme kohottamaan palkkoja erikoisen joudutetulla vauhdilla.

J.n.e., y.m.s.

Nämä ovat ne kaksi tärkeintä johtavaa perusajatusta, joiden on oltava soihtuna ja majakkana työssämme maamme rakentamisen alalla.

Ja nyt sallikaa siirtyä numeroihin.

Niin, vielä eräs sivuhuomautus. Meillä on eräänlaista kirjavuutta talousjärjestelmässämme — kokonaista viisi talousmuotoa. On talousmuoto, joka on miltei luontaistaloutta: sitä ovat ne talonpoikaistaloudet, joiden tavaratuotto on peräti vähäinen. On toinen

talousmuoto, tavaratuotannon talousmuoto, missä tavaratuotolla on talonpoikaistaloudessa ratkaiseva merkitys. On kolmas talousmuoto, yksityiskapitalismi, jota ei ole nujerrettu, joka on elpynyt ja on edelleen elpyvä määrättyyn rajaan saakka, niin kauan kun meillä on voimassa uusi talouspolitiikka. Neljäs talousmuoto on valtiokapitalismi, t.s. se kapitalismi, jonka me olemme sallineet ja jota meillä on mahdollisuus valvoa ja rajoittaa, miten proletaarinen valtio haluaa. Ja vihdoin viides talousmuoto, sosialistinen teollisuus, s.o. meidän valtioneollisuutemme, jolloin tuotannossa ei ole edustettuna kaksi toisilleen vihamielistä luokkaa — proletariaatti ja porvaristo, vaan yksi luokka — proletariaatti.

Halusin sanoa pari sanaa näistä viidestä talousmuodosta, sillä ilman sitä on vaikea ymmärtää niitä numerosarjoja, joita aion esittää, ja sitä kehityssuuntaa, mikä teollisuutemme kehityksessä on havaittavissa, sitäkin suuremmalla syyllä, että Lenin aikoinaan puhui riittävän seikkaperäisesti näistä viidestä talousmuodosta⁵⁷, jotka ovat järjestelmämme kokoonpanossa, opettaen meitä ottamaan huomioon näiden talousmuotojen välisen taistelun rakennustyössämme.

Haluaisin sanoa pari sanaa valtiokapitalismista ja valtioneollisuudesta, joka on tyypiltään sosialistista teollisuutta, niiden väärinkäsitysten ja sen sekaannuksen hälventämiseksi, joita puolueessa on syntynyt tämän kysymyksen ympärillä.

Voidaanko meidän valtioneollisuuttamme nimittää valtiokapitalistiseksi? Ei voida. Miksi? Siksi, että valtiokapitalismi proletariaatin diktatuurin oloissa on sellainen tuotannon organisation muoto, jossa on

edustettuna kaksi luokkaa: riistävä luokka, joka omistaa tuotantovälineet, sekä riistettävä luokka, joka ei omista tuotantovälineitä. Olkoon valtiokapitalismi mitä erikoismuotoa tahansa, sen pitää kuitenkin olla olemukseltaan kapitalistista. Valtiokapitalismia eritellessään Iljitsh piti silmällä ennen kaikkea toimilupia. Ottakaamme toimiluvat ja tarkastelkaamme, onko niissä edustettuna kaksi luokkaa. On kyllä. Kapitalistien, s.o. toimilupaa käyttävien luokka, joka riistää ja joka omistaa väliaikaisesti tuotantovälineet, sekä proletarienin luokka, jota toimiluvankäyttäjä riistää. Se, ettei meillä tässä ole mitään sosialismin aineksia, näkyy selvästi esimerkiksi siitä, ettei kukaan tohdi tuppautua toimilupaliikkeeseen järjestämään työn tuotantavälineiden kohottamiskamppailua, sillä kaikki tietävät, ettei toimilupatuotantolaitos ole sosialistinen, vaan sosialismille vieras tuotantolaitos.

Ottakaamme toisen tyyppin tuotantolaitokset — valtion tuotantolaitokset. Ovatko ne valtiokapitalistisia laitoksia? Ei, eivät ole. Miksi? Siksi, ettei niissä ole edustettuna kaksi luokkaa, vaan yksi luokka, työläisten luokka, joka valtionsa kautta omistaa työ- ja tuotantovälineet ja jota ei riistetä, koska enimmäismäärä siitä, mikä tuotantolaitoksessa saadaan yli palkkojen, menee teollisuuden edelleen kehittämiseen, s.o. koko työväenluokan aseman parantamiseen.

Voidaan sanoa, ettei se ole kuitenkaan täydellistä sosialismia, jos otetaan huomioon ne byrokraattisuuden jätteet, joita tuotantolaitostemme hallintoelimissä vielä on säilynyt. Se on totta. Mutta tämä ei ole ristiriidassa sen kanssa, että valtioneollisuus on tyypiltään sosialistista tuotantoa. On olemassa kaksi tuotanto-

tyyppiä: kapitalistinen tuotantotyyppi, johon myöskin valtiokapitalistinen kuuluu, jossa on kaksi luokkaa ja jossa tuotanto tapahtuu voiton kasaamiseksi kapitalistille, ja on olemassa toinen, sosialistinen tuotantotyyppi, jossa ei ole riistoa, jossa tuotantovälineet kuuluvat työväenluokalle ja jossa tuotantolaitokset eivät toimi voiton kasaamiseksi vieraalle luokalle, vaan teollisuuden laajentamiseksi kaikkien työläisten hyväksi kokonaisuudessaan. Lenin sanoikin nimenomaan, että meidän valtion tuotantolaitoksemme ovat tyyppiltään johdonmukaisesti sosialistisia tuotantolaitoksia.

Tässä voitaisiin tehdä rinnastus meidän valtiomme. Meidän valtiotamme ei myöskään nimitetä porvarilliseksi, sillä Leninin mukaan se on uusi valtiotyyppi, proletaarisen valtion tyyppi. Miksi? Siksi, että meidän valtiokoneistomme ei toimi työväenluokan sortamiseksi, kuten on poikkeuksetta kaikkien porvarillisten valtioiden laita, vaan työväenluokan vapauttamiseksi porvariston sorron alta. Juuri sen vuoksi meidän valtiomme on tyyppiltään proletaarinen valtio, vaikkakin tämän valtion koneistossa voitte vielä löytää törkyä ja kaikkia vanhan jätteitä vaikka kuinka paljon. Lenin, joka julisti meidän neuvostojärjestelmämme proletaariseksi valtiotyyppiksi, on läksyttänyt sitä siinä säilyneiden byrokratismin jätteiden takia lujemmin kuin kukaan muu. Siitä huolimatta hän teroitti aina mieliin, että meidän valtiomme on uudentyyppinen proletaarinen valtio. On osattava erottaa valtiotyyppi siitä perinnöstä ja niistä jätteistä, joita valtion järjestelmässä ja koneistossa vielä on säilynyt. Samaten on osattava ehdottomasti erottaa valtiolaitoksissa ilmenevät byrokratismin jätteet siitä teolli-

suuden rakennetyypistä, jota meillä nimitetään sosialistiseksi tyypiksi. Ei voida sanoa, että koska talouselimissä tai trusteissa sattuu vielä virheitä, on vielä byrokratismia j.n.e., niin meidän valtioneollisuutemme ei ole sosialistista. Niin ei voida sanoa. Silloin meidän tyypiltään proletaarinen valtiommekaan ei olisi proletaarinen valtio. Voisin mainita useitakin porvarillisia hallintokoneistoja, jotka toimivat paremmin ja säästäväisemmin kuin meidän proletaarinen valtiokoneistomme. Mutta tämä ei vielä merkitse sitä, etteikö meidän valtiokoneistomme olisi proletaarinen, etteikö meidän valtiokoneistomme olisi tyypiltään korkeampaa tasoa kuin porvarillinen valtiokoneisto. Miksi? Siksi, että vaikka tuo porvarillinen koneisto toimiikin paremmin, niin se toimii kapitalistin hyväksi, mutta meidän proletaarinen valtiokoneistomme, vaikka se toisinaan vikuroikin, toimii kuitenkin proletariaatin hyväksi, porvaristoa vastaan.

Tätä periaatteellista eroa ei saa unohtaa.

Samaa on sanottava myöskin valtioneollisuudesta. Ei saa niitten epäkohtien ja byrokratismin jätteidensä takia, joita valtion teollisuuslaitostemme hallintoelimissä vielä on ja joita tulee vielä esiintymään, näiden jätteidensä ja näiden puutteellisuuksien takia ei saa unohtaa sitä, että meidän tuotantolaitoksemme ovat olemukseltaan sosialistisia tuotantolaitoksia. Esimerkiksi Fordin tehtaissa, jotka toimivat moitteettomasti, saattaa ehkä olla vähemmän varkauksia, mutta ne tekevät silti työtä Fordille, kapitalistin hyväksi, mutta meidän tuotantolaitoksemme, joissa toisinaan on havaittavissa varkautta eikä asiat suju aina luistavasti, tekevät kuitenkin työtä proletariaatin hyväksi.

Tätä periaatteellista eroa ei saa unohtaa.

Siirtykäämme nyt käsittelemään kansantaloutemme yleisiä numerotietoja.

Maatalous. Sen kokonaistuotanto vuonna 1924/25 on noussut 71%:iin sen sodanedellisestä tasosta, vuoden 1913 tasoon verraten. Toisin sanoen, vuonna 1913 tuotettiin yli 12 miljardin ruplan arvosta sodanedellisissä hinnoissa laskettuna, mutta vuonna 1924/25 tuotettiin yli 9 miljardin ruplan arvosta. Meidän suunnitteluelintemme tietojen mukaan lasketaan, että ensi vuonna, 1925/26, kokonaistuottoa lisätään edelleen 11 miljardiin ruplaan, s.o. 91%:iin sodanedellisestä tasosta. Maatalous kasvaa,— tämä on itsestään selvä johtopäätös.

Teollisuus. Jos otamme koko teollisuuden, sekä valtioneollisuuden, toimilupateollisuuden että yksityisteollisuuden, niin vuonna 1913 koko teollisuus antoi tuotteita yhteensä 7 miljardin ruplan arvosta, mutta vuonna 1924/25 se antoi 5 miljardin arvosta. Se on 71% sodanedellisestä tasosta. Suunnitteluelimemme ollettavat, että ensi vuonna tuotanto nousee 6½ miljardiin, s.o. noin 93%:iin sodanedellisestä tasosta. Teollisuus nousee. Tänä vuonna sen nousu oli nopeampaa kuin maatalouden.

Erikoisesti on mainittava sähköistämiskysymys. GOELRO:n suunnitelmassa vuonna 1921 edellytettiin 10—15 vuoden aikana rakennettavaksi 30 sähköasemaa yhteiseltä teholtaan 1.500.000 kilowattia ja kustannusarvioltaan 800 milj. kultaruplaa. Ennen Lokakuun vallankumousta sähköasemien teho oli yhteensä 402 tuhatta kilowattia. Me olemme tähän mennessä rakentaneet sähköasemia yhteiseltä teholtaan 152.350

kilowattia, ja vuonna 1926 on suunniteltu valmistuvan 326.000 kilowattia. Jos kehitys tulee jatkumaan tätä vauhtia, niin 10 vuodessa, s.o. suunnilleen vuoteen 1932 mennessä (lyhin suunniteltu aikamäärä), Neuvostoliiton sähköistämissuunnitelma saadaan täytetyksi. Rinnan sähköasemien rakentamisen kanssa kasvaa myöskin sähkökoneteollisuus, jonka tuotantohjelma vuodeksi 1925/26 on suunniteltu 165—170%:ksi sodanedelliseen tasoon verraten. On kuitenkin todettava, että suurten vesivoimalaitosten rakentaminen aiheuttaa varojen suurta ylikulutusta ennakkosuunnitelmiin verraten. Esimerkiksi Volhovstroin alkuperäinen kustannusarvio oli laadittu 24.300.000 „arviomääräistä“ ruplaa käsittäväksi, mutta vuoden 1925 syyskuuhun mennessä se oli noussut 95.200.000 tshervontsiruplaksi, mikä on 59% kaikista ensivuoroisten asemien rakentamiseen käytetyistä varoista, silloin kun Volhovstroin teho on 30% näiden asemien kokonaistehosta. Zemo-Avtshalskin voimalaitoksen alkuperäinen kustannusarvio oli laskettu 2.600.000 kultaruplaksi, mutta viimeisimmät vaatimukset tekevät noin 16 milj. tshervontsiruplaa, josta määrästä noin 12 miljoonaa on jo käytetty.

Jos otamme valtion ja osuuskuntien teollisuuden, joka on tavalla tai toisella yhdistettyä, ja vertaamme sen tuotantoa yksityisteollisuuden tuotantoon, niin saamme tällaisen kuvan: vuonna 1923/24 valtion ja osuuskuntien teollisuus käsitti vuoden koko teollisuustuotannon määrästä 76,3% ja yksityisteollisuus 23,7%, mutta vuonna 1924/25 valtion ja osuuskuntien teollisuuden osuus teki 79,3%, ja yksityisteollisuuden osuus ei enää ollut 23,7%, vaan 20,7%.

Yksityisteollisuuden ominaispaino on tänä kautena laskenut. Valtion ja osuuskuntien teollisuuden osuuden lasketaan tekevän ensi vuonna noin 80%, kun sensijaan yksityisteollisuuden osuus alenee 20%:iin. Ylipäänsä yksityisteollisuus kyllä kasvaa, mutta kun valtion ja osuuskuntien teollisuus kasvaa nopeammin, niin yksityisteollisuuden ominaispaino laskee yhä nopeammin.

Siinä on tosiasia, jota ei voida olla huomioon ottamatta ja joka osoittaa, että sosialistisen teollisuuden ylivoima yksityisteollisuuden suhteen on kiistämätön tosiasia.

Jos otamme tarkasteltavaksi valtion haltuun keskitetyn omaisuuden sekä yksityistaloutta harjoittavien käsissä olevan omaisuuden, niin osoittautuu, että tälläkin alalla,—käytän Valtion Suunnittelukomission kontrollilukuja,—on yliote proletaarisen valtion puolella, sillä valtiolla on peruspääomia vähintään 11,7 miljardin ruplan arvosta (tshervontsiruplissa laskien), kun sensijaan yksityisille omistajille, pääasiallisesti talonpoikaistalouksille, kuuluu peruspääomia korkeintaan 7,5 miljardin ruplan arvosta.

Tämä on tosiasia, joka osoittaa, että yhteiskunnallistettujen omaisuuksien osuus on sangen suuri, ja se kasvaa yhä ei-yhteiskunnallistetun sektorin omaisuusosuuteen verraten.

Ja kuitenkin järjestelmäämme kokonaisuudessaan ei voida vielä sanoa enempää kapitalistiseksi kuin sosialistiseksi. Kokonaisuudessaan meidän järjestelmämme on kapitalismista sosialismiin siirtymismuoto, jossa tuotannon määrän mielessä on yhä vallitsevana yksityisomistuksellinen talonpoikaistuo-

tanto, mutta jossa sosialistisen teollisuuden osuus kasvaa herkeämättä. Sosialistisen teollisuuden osuus kasvaa niin, että tämä teollisuus, käyttäen hyväkseen keskittyneisyyttään, käyttäen hyväkseen järjestyneisyyttään, käyttäen hyväkseen sitä, että meillä on proletariaatin diktatuuri, käyttäen hyväkseen sitä, että kulkulaitos on valtion hallussa, käyttäen hyväkseen sitä, että luottojärjestelmä on meidän ja pankit ovat meidän, käyttäen kaikkea tätä hyväkseen meidän sosialistinen teollisuutemme, jonka osuus koko kansallistuotannon määrässä kasvaa askel askeleelta, menneen eteenpäin tämä teollisuus alkaa alistaa yksityisteollisuutta alaisekseen, alkaa mukauttaa ja viedä mukanaan kaikkia muita talousmuotoja. Sellainen se on maaseudun kohtalo, että sen on kuljettava kaupungin mukana, suurteollisuuden mukana.

Tämä on se tärkein johtopäätös, joka syntyy, kun asetetaan kysymys järjestelmämme luonteesta, sosialistisen teollisuuden osuudesta tässä järjestelmässä, yksityiskapitalistisen teollisuuden osuudesta ja vihdoin pienen tavaratuotannon, pääasiallisesti talonpoikaisen tuotannon, osuudesta koko kansantaloudessa.

Pari sanaa valtionbudjetista. Te varmaankin tiedätte, että se on meillä noussut 4 miljardiin ruplaan. Sodanedellisissä ruplissa laskettuna meidän valtionbudjettimme tekee vähintään 71% sotaa edeltäneen ajan valtionbudjettiin verraten. Jos sitten valtakunnan yleisen budjetin summaan lisätään vielä paikallisten budjettien summa, mikäli ne ovat laskettavissa, niin silloin meidän valtionbudjettimme tekee vähintään 74,6% vuoteen 1913 verrattuna. Kuvaavaa on, että muiden kuin veroluontoisten tulojen ominaispaino

meidän valtionbudjetissamme on paljon suurempi kuin verotulojen ominaispaino. Myös kaikki tämä osoittaa, että taloutemme kasvaa ja edistyy.

Kysymyksellä voitoista, joita me saimme viime vuonna valtion ja osuuskunnallisista laitoksistamme, on mitä tärkein merkitys, koska maamme on köyhä pääomista ja sillä ei ole suuria lainoja ulkomailta. Meidän on silmältävä tarkasti teollisuus- ja kauppa-liikkeitämme, pankkeja ja osuusliikkeitämme voidaksemme tietää, mitä meillä on käytettävissämme teollisuutemme edelleen laajentamiseksi. Neuvostoliiton yleinen valtioneollisuus ja Metalliteollisuuden Päähallinto antoivat vuonna 1923/24 tietääkseni noin 142 milj. tshervontsiruplaa voittoa. Niistä 71 milj. ruplaa siirrettiin valtion kassaan. Vuonna 1924/25 me saamme jo 315 milj. Suunnitelman mukaan siitä on määrä siirtää valtion kassaan 173 miljoonaa.

Neuvostoliiton yleinen valtionkauppa tuotti vuonna 1923/24 noin 37 milj., josta määrästä 14 milj. meni tuloina valtion kassaan. Vuonna 1925 me saamme vähemmän — 22 miljoonaa, hintojen alentamispolitiikan takia. Tästä summasta menee noin 10 miljoonaa tuloina valtion kassaan.

Ulkomaankaupasta me saimme vuonna 1923/24 yli 26 miljoonaa ruplaa voittoa, josta noin 17 milj. meni tuloina valtion kassaan. Vuonna 1925 ulkomaankauppa antaa, taikka oikeammin on jo antanut, 44 milj. Niistä 29 milj. menee tuloina valtion kassaan.

Finanssiasian kansankomissariaatin laskelmien mukaan pankit antoivat vuonna 1923/24 voittoa 46 milj., josta 18 milj. meni tuloina valtion kassaan,

vuonna 1924/25 ne antoivat yli 97 miljoonaa, josta 51 milj. meni tuloina valtion kassaan.

Kulutusosuuskunnat antoivat vuonna 1923/24 voittoa 57 milj., maatalousosuuskunnat — 4 miljoonaa.

Nämä juuri esittämäni luvut ovat enemmän tai vähemmän pienennettyjä. Te tiedätte, miksi. Te tiedätte, miten talouselimet meillä tekevät laskelmiaan jättääkseen enemmän itselleen ja laajentaakseen liikettä. Jos nämä luvut näyttävät teistä pieniltä, ja ne ovat todellakin vähäisiä, niin ottakaa huomioon, että ne ovat hieman pienennettyjä.

Muutama sana meidän ulkomaankauppamme liikevaihdosta.

Jos maamme koko kauppavaihto vuodelta 1913 otetaan 100:ksi, niin osoittautuu, että vuonna 1923/24 me saavutimme ulkomaankaupassamme 21% sodanedellisestä tasosta ja vuonna 1924/25 — 26% sodanedellisestä tasosta. Vientimme vuonna 1923/24 oli 522 milj. ruplaa; tuonti — 439 milj.; yleinen kauppavaihto — 961 milj.; aktiivinen saldo — 83 milj. Vuonna 1923/24 meillä oli aktiivinen kauppataase. Vuonna 1924/25 vientimme teki 564 milj.; tuonti — 708 milj.; yleinen kauppavaihto — 1.272 milj.; passiivinen saldo — 144 milj. Tämä vuosi päättyi meillä ulkomaankaupan alalla 144 milj. ruplan passiiviseen kauppataaseeseen.

Sallikaa minun pysähtyä tähän vähän tarkemmin.

Meillä ollaan usein taipuvaisia selittämään tänä talousvuonna muodostunut passiivinen saldo siten, että katovuoden takia me toimme tänä vuonna paljon viljaa ulkomailta. Me toimme viljaa 83 milj. arvosta, mutta vajaus on 144 milj. Mihin tämä vajaus johtaa?

Siihen, että ostaessamme enemmän kuin myymme, tuodessamme enemmän kuin viemme, me asetamme siten maksutaseemme sekä siis myöskin valuuttamme kyseenalaiseksi. Meillä oli puolueen XIII edustajakokouksen tiukka ohje, että puolueen on hinnalla millä hyvänsä pyrittävä saamaan aikaan aktiivinen kauppataase⁵⁸. Minun on tunnustettava, että kaikki me, sekä neuvostoelimet että Keskuskomitea, teimme tässä suhteessa mitä karkeimman virheen, kun emme täyttäneet tätä meille annettua toimintaohjetta. Sitä oli vaikea täyttää, mutta visseillä voimainponnistuksilla olisi kuitenkin voitu saada edes vähäinen aktiivinen saldo. Me olemme nyt tehneet tämän karkean virheen, ja edustajakokouksen on se oikaistava. Muuten, Keskuskomitea itse korjasi sen tämän vuoden marraskuussa pitämässään erikoisessa istunnossa, jossa se, tarkasteltuaan tuontimme ja vientimme lukuja, teki päätöksen, että ensi vuonna, — me hahmottelimme siinä ulkomaisen kauppavaihtomme tärkeimpiä seikkoja ensi vuodeksi, — että ensi vuonna ulkomaankauppa päätetään vähintään 100 milj. ruplan aktiivisella saldolla. Se on välttämätöntä. Se on ehdottoman välttämätöntä tällaiselle maalle kuin on meidän maamme, jossa on vähän pääomia, johon ei tuoda pääomia ulkomailta taikka tuodaan vain äärimmäisen vähän ja jossa maksutase ja sen tasapaino on pidettävä yllä kauppataaseen kustannuksella, jotta meidän tshervontsivaluuttamme ei horjahtaisi ja jotta säilyttämällä valuuttamme meillä säilyisi siten mahdollisuus teollisuutemme ja maataloutemme edelleen kehittämiseen. Te olette kaikki kokeneet, mitä horjuva valuutta merkitsee. Me emme saa enää palata tuohon onnetto-

maan tilaan, ja on ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin ehkäistäksemme kaikki ne tekijät, jotka voisivat tulevaisuudessa viedä meitä tilaan, mikä voisi horjuttaa valuuttaamme.

Sellaisia ovat numerotiedot ja suuntaviivat kansantaloudestamme kokonaisuudessaan, teollisuudesta ja maataloudesta erikseen, sosialistisen teollisuuden ominaispainosta muihin talousmuotoihin verraten sekä niistä johtavista ajatuksista sosialismin rakentamisessa, joista edellä puhuin ja joiden kannalla on puolueemme Keskuskomitea.

2. Teollisuus ja maatalous

Jos otetaan edelleen välittömästi teollisuutta ja maataloutta koskevat kysymykset niiden keskinäisten suhteiden kannalta sekä nykyään että lähimmässä tulevaisuudessa, niin nämä kysymykset voitaisiin keskittää lyhyesti seuraaviin kohtiin.

Ensiksi. Maamme on yhä vielä agraarimaa: maatalouden tuotanto ylittää teollisuustuotannon. Päätoteamus teollisuudesta on se, että se on jo päässyt sodanedellisen tason vaiheille, että vastaiset edistysaskeleet teollisuudessa merkitsevät sen kehittämistä uudella teknillisellä perustalla käyttäen uutta kalustoa ja panemalla laajasti käyntiin uusien tehtaiden rakennustöitä. Se on hyvin vaikea tehtävä. Astuminen tämän kynnyksen yli, siirtyminen politiikasta, jonka tarkoituksena oli käyttää mahdollisimman täydellisesti kaikki se, mitä meillä teollisuudessa jo oli,—siirtyminen siitä uuden teollisuuden rakentamisen politiikkaan uudella teknillisellä perustalla, uusien tehtaiden raken-

tamisen pohjalla, tämän kynnyksen yli astuminen vaatii suuria pääomia. Mutta koska meillä on suuri puute pääomista, niin todennäköisesti ei teollisuutemme vastainen kehitys ole enää jatkuva niin nopeaa vauhtia, kuin se on käynyt tähän saakka.

Niin ei ole asianlaita maataloudessa. Ei voida sanoa, että kaikki maataloudessa piilevät mahdollisuudet sen nykyisellä teknillisellä perustalla olisivat jo täysin käytetyt. Erotukseksi teollisuudesta maatalous voi vielä jonkin aikaa edistyä nopeaa vauhtia nykyiselläkin teknillisellä perustallaan. Jo yksistään talonpojan valistuneisuuden ja kirjantaitoisuuden kohottaminen, jo sellainen yksinkertainen asia kuin siemenviljan puhdistaminen voisivat kohottaa maatalouden kokonaistuotantoa 10—15%:lla. Laskekaapa, mitä se merkitsee koko maan mitassa. Sellaisia mahdollisuuksia piilee vielä maanviljelyksessä. Juuri sen vuoksi maanviljelyksen edelleen kehittäminen ei toistaiseksi vielä kohtaa sellaisia teknillisiä vaikeuksia kuin teollisuutemme. Siksi teollisuuden tuotantotason epäsuhde maatalouden tuotantotasoon verraten tulee lähivuosien aikana vielä kasvamaan entisestään sen vuoksi, että maataloudella on vielä koko joukko sisäisiä piileviä mahdollisuuksia, joita ei ole vielä läheskään käytetty ja jotka on käytettävä lähivuosina.

Minkälaiset ovat tehtävämme tämän yhteydessä?

Ennen kaikkea on hinnalla millä hyvänsä kohotettava meidän valtion suurteollisuuttamme voittaan edessämme olevat vaikeudet. Ja edelleen, on kohotettava neuvostomaamme paikallisuontoista teollisuutta. Toverit, me emme saa keskittyä yksistään yleisliittolaisen teollisuuden kehittämiseen, sillä tämä yleisliit-

tolainen teollisuus, meidän keskitetyt trustimme ja syndikaattimme eivät kykene tyydyttämään 140-miljoonaisen väestön kaikkia mitä moninaisimpia vaatimuksia ja tarpeita. Jotta nämä tarpeet voitaisiin tyydyttää, on päästävä välttämättä siihen, että vilkas elämä, vilkas teollinen elämä pulppuusi jokaisessa piirissä, jokaisessa piirikunnassa, jokaisessa läänissä, alueella ja kansallisessa tasavallassa. Päästämättä valloilleen näitä paikkakunnilla piileviä voimia taloudellisen rakennustyön alalla, antamatta kaikkinaista apua paikalliselle teollisuudelle, piireistä ja piirikunnista alkaen, päästämättä kaikkia näitä voimia valloilleen me emme voi saada aikaan sitä yleistä talousrakennustyön nousua maassamme, josta Lenin puhui. Ilman tätä, sitomatta keskuksen etuja ja hyötyä paikkakuntien etujen ja hyödyn kanssa, me emme pysty ratkaisemaan oma-aloitteisuuden valloilleen päästämisen probleemia rakennustöiden alalla, maan yleisen taloudellisen nousun probleemia, mahdollisimman nopean teollistamisen probleemia.

Toiseksi. Polttoaineen suhteen oli ennen kysymyksen liikatuotannosta. Nyt me olemme tulemassa kysymykseen polttoainepulasta, sillä teollisuutemme kehittyy nopeammin kuin polttoainetuotanto. Me olemme pääsemässä sille tasolle, jolla maamme oli porvarillisen järjestelmän vallitessa, jolloin polttoainetta ei riittänyt ja meidän oli pakko tuoda sitä ulkomailta. Toisin sanoen asia on siis siten, että polttoaineen tuotantotaso ei vastaa teollisuuden tasoa, sen tarpeita. Tästä johtuu tehtävä — kehittää voimaperäisesti polttoainetalouttamme ja parantaa sen tekniikkaa, niin että polttoaineen tuotanto saavuttaisi,

pystyisi saavuttamaan kehityksessään teollisuuden kehityksen.

Kolmanneksi. Metallituotannon ja koko kansantalouden yleisen tuotantotason välillä on olemassa eräänlainen epäsuhde. Jos lasketaan metallin vähimmäistarve sekä metallin suurin mahdollinen valmistusmäärä, niin meillä ei riitä metallia kymmeniin miljooniin nousevaa määrää. Taloutemme, erikoisesti teollisuutemme, ei voi mennä enää tällä tavoin eteenpäin. Siksi tähän seikkaan on kiinnitettävä erikoista huomiota. Metallin on teollisuudellemme kaikki kaikessa, ja sen tuotantotaso on saatava teollisuuden ja kululaitoksen yleistä tasoa vastaavaksi.

Neljänneksi. Epäsuhde ammattityövoimamme määrän ja teollisuutemme tuotantotason välillä. Lehdistössä on julkaistu siitä eräitä lukuja, enkä ryhdy niitä luettelemaan, sanon vain, että ammattitaitoisen lisätyövoiman tarve koko teollisuudessa vuodeksi 1925/26 tekee lukumäärällisesti 433.000 henkeä, mutta me voimme antaa vain neljännosen osan siitä.

Viidenneksi. Haluaisin mainita vielä erään epäkohdan ja epäsuhteen, joka on se, että rautateiden liikkuvan kaluston käyttönormi ylittää kaikki rajat. Liikkuvan kaluston käytölle on niin suuri kysyntä, että ensi vuonna meidän on pakko käyttää vetureita ja vaunuja ei 100°/_o niiden sallitusta käyttämisestä, vaan 120—130°/_o. Liikenneasiain kansankomissariaatin peruspääoma tulee siten kulumaan liian nopeasti, ja me voimme lähimmässä tulevaisuudessa joutua katastrofiin, elleemme ryhdy päättäväisiin toimenpiteisiin.

Tässä ovat kaikki ne epäkohdat ja epäsuhteet, joita meillä on kansantaloutemme sisällä yleensä ja teollisuuden sisällä erikoisesti ja jotka meidän on voitettava.

3. Kauppa-alan kysymyksiä

Sallikaa nyt siirtyä kauppa-alan kysymyksiin. Numerotiedot osoittavat, että tälläkin alalla, samoin kuin teollisuudessakin, valtioperustan ominaispainon kasvu yksityiskapitalistiseen perustaan verraten menee eteenpäin. Kun lasketaan, että kotimaisen kaupan yleinen liikevaihto ennen sotaa teki tavararuplissa 20 miljardia ruplaa, niin osoittautuu, että vuonna 1923/24 tämä liikevaihto teki 10 miljardia, s.o. 50⁰/₀ sodanedellisestä, ja vuonna 1924/25 se tekee 14 miljardia, s.o. 70⁰/₀. Kotimaisen kaupan liikevaihdon yleinen nousu on epäilemätöntä. Jos tarkastellaan valtion osuutta tässä liikevaihdossa, niin osoittautuu, että vuonna 1923/24 valtion osuus kotimaisen kaupan koko liikevaihdosta teki 45⁰/₀, osuuskuntien osuus — 19⁰/₀, yksityispääoman osuus — 35⁰/₀. Seuraavana vuonna, s.o. vuonna 1924/25, valtion osuus teki 50⁰/₀, osuuskuntien osuus 19⁰/₀:n asemesta 24,7⁰/₀, mutta yksityispääoman osuus teki 35⁰/₀:n asemesta enää 24,9⁰/₀. Yksityispääoman osuus yleisessä liikevaihdossa laskee, valtion ja osuuskuntien osuudet nousevat. Jos jaamme yleisen liikevaihdon kahteen osaan, tukkukauppaan ja vähittäismyyntiin, niin kehityssuunta on silloinkin sama. Tukku-myynnissä vuonna 1923/24 valtionkaupan osuus teki vähän yli 62⁰/₀ koko liikevaihdosta, mutta vuonna 1924/25 — 68,9⁰/₀. Nousu on ilmeinen. Osuus-

kuntien osalta meillä on lisäys 15⁰/₀:sta 19⁰/₀:iin. Yksityiskaupan osa oli 21⁰/₀, nyt se on 11⁰/₀. Vähittäismyynnissä vuonna 1923/24 valtion osuus oli 16⁰/₀, vuonna 1924/25 se oli melkein 23⁰/₀. Osuuskuntien osa vähittäismyynnissä oli viime vuonna 25,9⁰/₀, mutta vuonna 1924/25 se on 32,9⁰/₀. Nousu on ilmeinen. Sensijaan yksityispääoman osuus vähittäismyynnissä vuonna 1923/24 oli 57⁰/₀, nyt se on 44,3⁰/₀. Vähittäismyynnin alalla me olemme ilmeisesti astuneet kynnyksen yli. Viime vuonna oli vähittäismyynnissä vallitsevana yksityispääoma, mutta nyt ovat vallitsevina valtio ja osuuskunnat.

Valtion ja osuuskuntien merkityksen lisääntymistä raaka-aineiden ja viljanhankinnoissa osoittavat seuraavat luvut: öljysiemenen alalla vuonna 1924/25 ne tekevät 65⁰/₀, pellavan — 94⁰/₀, puuvillan — melkein 100⁰/₀, viljanhankinnoissa vuonna 1923/24 — 75⁰/₀, vuonna 1924/25 — 70⁰/₀. Tässä meillä on vähäistä laskua. Ylcensä ottaen valtion ja osuuskunnallisen perustan kasvu kotimaisen kaupan alalla on ilmeinen, niin tukkukaupan kuin vähittäismyynninkin alalla.

Kun viljanhankinnoissa valtion osuus on prosenttisuhteessa vallitsevana, mutta sen nousu on kuitenkin pienempi kuin viime vuonna, niin se on merkkinä virheistä, joita viljanhankinnoissa on tehty. Asia on niin, että hankintojen suhteen tapahtunut lasku virhe ei ole ainoastaan neuvostoelinten, vaan myöskin Keskuskomitean lasku virhe, koska viimeksimainitun velvollisuus on valvoa neuvostoelimiä ja koska se vastaa kaikesta, mitä neuvostoelimissä tapahtuu. Tämä lasku virhe on siinä, että suunnitelmia tehtäessä me emme ottaneet huomioon sitä, että markkinatilanteessa

ja hankintaehdoissa on tänä vuonna jotain uutta, erilaista siihen verrattuna, mitä ne olivat viime ja toissa vuonna. Tämä on ensimmäinen vuosi, jolloin me esiinnyimme viljamarkkinoilla käyttämättä hallinnollisia painostuskeinoja, jolloin me olemme supistaneet vero- taakan ja veropuristuksen vähimmäismäärään ja jolloin talonpoika ja hallituksen asiamiehet kohtasivat toisensa markkinoilla tasavertaisina. Ja juuri tätä seikkaa meidän suunnitteluelimemme eivät ottaneet huomioon, kun ne aikoivat hankkia valtiolle vuoden 1926 tammikuun 1 päivään mennessä 70⁰/₀ vuoden koko viljanhankintamäärästä. Me emme ottaneet huomioon sitä, että myös maamies osaa manöveerata, että hän jättää valuuttatavaransa — vehnän — tulevaisuuden varalle, odottaen hintojen nousevan yhä, ja pitää toistaiseksi edullisempina viedä markkinoille muita, vähempiarvoisia viljalajeja. Tätä me emme ottaneet huomioon. Sen yhteydessä on hankintasuunnitelma nyt tehty uudestaan ja viljan vientisuunnitelmaa supistettu supistaen myös vastaavasti tuontisuunnitelmaa. Parhailaan tarkistetaan vienti- ja tuontisuunnitelmaa, jonka täytyy päätyä vähintään sadan miljoonan ruplan aktiiviseen saldoon, mutta sitä ei ole vielä laadittu lopullisesti.

4. Luokat, niiden aktiivisuus, niiden keskinäissuhde

Kansantalouden kehitys maassamme on johtanut ennen kaikkea työväenluokan aineellisen aseman parantumiseen. Työväenluokan luokkahajautuminen on jo jäänyt kauaksi menneisyyteen. Työväenluokan ennalleenpalautuminen ja kasvu käy nopeaa vauhtia. Tässä

lukuja siitä: huhtikuun 1 p:nä 1924, jos lasketaan kaikki työläiset teollisuuden kaikilta aloilta, mukaan luettuina myöskin pienteollisuus, sesonkityöläiset ja maataloustyöläiset, niin Työasiain kansankomissariaatin tietojen mukaan meillä oli silloin 5.500.000 työläistä, joista 1 miljoonaa oli maataloustyöläisiä ja 760.000 työttömiä. Lokakuun 1 p:nä 1925 meillä oli työläisiä jo yli 7 miljoonaa, niistä 1.200.000 maataloustyöläisiä ja 715.000 työttömiä. Työväenluokan kasvu on ilmeinen.

Työläisten keskimääräinen kuukausipalkka oli koko teollisuudessa yhtä työläistä kohti kultaruplissa laskettuna vuoden 1925 huhtikuussa 35 ruplaa eli 62% sodanedellisestä tasosta. Syyskuussa 1925 se oli 50 ruplaa eli 88,5% sodanedellisestä. On erinäisiä aloja, jotka ovat jo päässeet yli sodanedellisen tason. Päivän keskimääräinen realipalkka yhtä työläistä kohti tavararuplissa laskettuna teki huhtikuussa 1925 — 0,88 ruplaa, syyskuussa 1925 — 1,21 ruplaa. Keskimääräinen tuotemäärä henkilöä kohti jokaiselta tehdyltä työpäivältä sodanedellisissä ruplissa laskettuna teki koko teollisuudessa vuoden 1924 huhtikuussa — 4,18, mutta vuonna 1925 — 6,14, s.o. 85% sodanedellisestä tasosta. Jos otamme työpalkan ja työn tuottavaisuuden suhteen toisiinsa kuukausittain, niin tulos on se, että ne käyvät kahtena sarjana: työpalkat nousevat, kohoaa myös työn tuottavaisuus. Kesä- ja heinäkuussa palkat nousevat, mutta työn tuottavaisuus nousee vähemmän kuin palkat. Selityksenä sille ovat kesälomat sekä se, että tehtaisiin ja tuotantolaitoksiin on tullut uutta työläisainesta — puolitalonpoikia.

Nyt palkkarahastoista. Työasiain kansankomisariaatin tietojen mukaan palkkarahastot (puhun tässä teollisuudesta koskettamatta muita aloja) vuonna 1923/24 käsittivät 808 miljoonaa, vuonna 1924/25 — yli 1.200 miljoonaa, vuonna 1925/26 niiden lasketaan tekevän 1.700 miljoonaa ruplaa.

En ryhdy puhumaan siitä, toverit, mihin tarkoituksiin menevät yhteiskunnallisen vakuutuksen varat, sen kaikki tietävät. Sallikaa mainita yksi yleisluku antaakseni käsityksen siitä, kuinka paljon proletaarinen valtio käyttää varoja työläisten yhteiskunnalliseen vakuutukseen. Vakuutettujen yleinen lukumäärä oli vuonna 1924/25 6.700.000, vuonna 1925/26 se edellytetään 7 miljoonaksi. Keskimääräiset siirrot työpalkasta vakuutusrahastoon olivat vuonna 1924/25 — 14,6⁰/₀, vuonna 1925/26 niiden lasketaan tekevän 13,84⁰/₀ työpalkasta. Kokonaissumman mainitaksemme tähän tarkoitukseen käytettiin vuonna 1924/25 kaikkiaan 422 miljoonaa, ja vuonna 1925/26 lasketaan käytettävän 588 miljoonaa. Ehkä on paikallaan sanoa, että viime vuodelle määrättyistä varoista on yhteiskunnallisen vakuutuksen kassoihin jäänyt summa, joka tekee 71 miljoonaa ruplaa.

Talonpoikaistosta puhuen maatalouden tuotannon nousu ei luonnollisesti ole voinut olla vaikuttamatta talonpoikaisväestön taloudellisen aseman parantumiseen. Suunnitteluelintemme tiedoista käy selville, että talonpoikaisväestön omakohtainen kulutus, tämän kulutuksen kasvuprosentti on korkeampi kuin kaupunkiväestön kulutuksen kasvuprosentti. Maamies on alkanut syödä paremmin, ja hän jättää nyt paljon suuremman osan tuotteista omaan talouteensa, omaan

henkilökohtaiseen kulutukseensa, kuin mitä hän jätti viime vuonna.

Mitä apua proletaarisen valtion taholta on annettu köyhille talouksille ja kadosta kärsimään joutuneille talouksille? Finanssiasiain kansankomissariaatti laskee, että köyhälistölle annettu finanssiapu vuonna 1924/25 tekee suunnilleen, ei siis aivan tarkasti, 100—105 miljoonaa ruplaa, josta vero- ja vakuutusmaksujen huojennuksina noin 60 miljoonaa ruplaa, sitten katovuoden seurausten poistamisen rahastosta—24 miljoonaa ruplaa ja lainoina—12 miljoonaa ruplaa. Vuoden 1924 kadosta kärsineitä on avustettu alueella, jossa on väestöä yli 7 miljoonaa henkeä. Kaikkiaan on tähän tarkoitukseen käytetty 108—110 miljoonaa ruplaa, josta määrästä valtionbudjetilta 71 miljoonaa sekä yhteiskunnallisten järjestöjen ja pankkilaitosten varoista—38 miljoonaa. Sitäpaitsi on muodostettu 77 miljoonaa ruplaa käsittävä rahasto kuivuudenvastaista taistelua varten. Tällaista apua proletaarinen valtio on antanut talonpoikaiston vähävaraisille kerroksille, apua, joka ei tietenkään ole riittävä, mutta kuitenkin niin suurta, että siitä kannattaa mainita parilla sanalla.

Työväenluokan ja talonpoikaiston taloudellisen aseman parantaminen on niitä perusedellytyksiä, joita ilman ei voida päästä eteenpäin rakennustyössämme. Me näemme, että nämä edellytykset meillä ovat jo olemassa.

Muutama sana joukkojen aktiivisuuden noususta. Tärkeintä sisäisessä tilanteessamme, mikä pistää silmään ja mitä ei voida mitenkään jättää huomioimatta, on se, että työläisten ja talonpoikain aineellisen

aseman parantumisen yhteydessä on noussut heidän poliittinen aktiivisuutensa, he ovat alkaneet suhtautua epäkohtiimme kriittisemmin, äänekkäämmin puhua käytännöllisen työmme puutteista. Me olemme astuneet kaikkien luokkien ja kaikkien yhteiskuntaryhmien aktivisoitumisen vaiheeseen. Työväenluokka on aktivisoitunut, samoin talonpoikaisto kaikkine ryhmineen, samoin on aktivisoitunut myöskin uusi porvaristo, sen asiamiehet maaseudulla (kulakit) ja sen edustajat sivistyneistön keskuudessa. Tämä tosiasia olikin pohjana sille käänteelle politiikassamme, jonka ilmaisuna ovat XIV puoluekonferenssin päätökset. Neuvostojen aktivisoimispolitiikka, osuustoiminnan ja ammattiliittojen aktivisoimispolitiikka, myönnytykset talonpoikaistolle siinä mielessä, että täsmennettiin kysymykset vuokrasta ja palkkatyöstä, maalaisköyhälistön aineellinen avustaminen, kestävä, lujan liiton politiikka keskitalonpojan suhteen, sotakommunismijätteidien poistaminen — tässä on pääasiallisesti ilmennyt puolueen uusi suunta maaseudulla. Te tiedätte hyvin, miten meillä olivat asiat maaseudulla viime vuoden lopussa ja tämän vuoden alussa. Talonpoikain keskuudessa kasvoi yleinen tyytymättömyys ja paikoitellen oli jopa kapinayrityksiäkin. Juuri nämä ovat seikkoja, joista puolueen uusi suunta maaseudulla on määräytynyt.

Tällaiset ovat puolueemme politiikan perusteet talonpoikaiston suhteen joukkojen aktiivisuuden nousun ja niiden järjestöjen elpymisen kaudella, politiikan, jonka tarkoituksena on säännöstellä suhteet maaseudulla, nostaa proletariaatin ja sen puolueen arvovaltaa siellä sekä turvata proletariaatin ja

maalaisköyhälistön luja liitto keskitalonpoikaiston kanssa.

Te tiedätte, että tämä politiikka on osoittautunut täysin oikeaksi.

5. Leninin kolme tunnusta talonpoikaiskysymyksessä

Teimmekö me oikein ottaessamme suuntauksen keskitalonpoikaistoon? Miten on tämän uuden suunnan periaatteellisen puolen laita? Onko meillä tässä suhteessa joitain ohjeita Leniniltä?

Sanotaan, että Kominternin II kongressissa hyväksyttiin päätöslauselma talonpoikaiskysymyksestä, jossa puhutaan siitä, että vallasta käytävän taistelun kaudella voi proletariaatin liittolaisena olla vain maalaisköyhälistö, että keskitalonpoika voidaan vain neutralisoida. Onko tämä oikein? On. Lenin kirjoitti tämän päätöslauselman⁵⁹ tarkoittaen sillä valtaan nousevia puolueita. Mutta meidän olemme puolue, joka on jo vallassa. Juuri siinä on ero. Talonpoikaiskysymyksessä, kysymyksessä työväen liitosta koko talonpoikaiston taikka talonpoikaiston eri kerrosten kanssa leninismillä on olemassa kolme perustunnusta, jotka vastaavat vallankumouksen kolmea kautta. Koko kysymys on siitä, että osattaisiin oikealla ajankohdalla siirtyä tunnuksesta toiseen ja toisesta kolmanteen.

Alkaisemmin, kun me kuljimme porvarillista vallankumousta kohti, kun me, bolshevikit, hahmottelimme ensi kertaa taktiikkaamme suhteessa talonpoikaistoon, Lenin sanoi: liitto koko talonpoikaiston kanssa tsaria ja tilanherroja vastaan neutralisoiden kadetti-porvariston. Tällä tunnuksella me menimme silloin

porvarilliseen vallankumoukseen, ja me voitimme. Se oli vallankumouksemme ensimmäinen vaihe.

Kun sitten tulimme toiseen vaiheeseen, Lokakuun kauteen, niin Lenin antoi uuden tilanteen mukaisesti uuden tunnuksen: proletariaatin liitto **maalaisköyhälistön** kanssa kaikkia porvareita vastaan **neutralisoiden** keskitalonpoikaiston. Tämä tunnus on välttämätön valtaan nouseville kommunistisille puolueille. Vieläpä sittenkään, kun ne ovat jo vallanneet vallan, mutta eivät ole vielä lujittaneet valtaansa, ne eivät voi luottaa liiton aikaansaamiseen keskitalonpojan kanssa. Keskitalonpoika on eteensäkatsova. Hän tarkkailee, kumpi voittaa, odottelee, ja vasta sitten, kun olet päässyt voitolle karkoittamalla tilanherrat ja porvarit, hän ryhtyy liittoon kanssasi. Ei hän muuten keskitalonpoika olisikaan. Vallankumouksemme toisessa vaiheessa meillä ei siis ollut enää tunnuksena työläisten liitto **koko** talonpoikaiston kanssa, vaan tunnus proletariaatin liitosta **köyhimmän** talonpoikaiston kanssa.

Entä myöhemmin? Myöhemmin, kun olimme riittävästi lujittaneet valtamme ja lyöneet takaisin imperialistien hyökkäykset, kun olimme astuneet laajamittaisen sosialistisen rakennustyön kauteen, Lenin esitti kolmannen tunnuksen — proletariaatin ja maalaisköyhälistön **lujasta** liitosta keskitalonpoikaiston kanssa. Tämä on ainoa oikea tunnus, joka vastaa täydellisesti vallankumouksemme uutta vaihetta, laajan rakennustyön kautta. Eikä se ole oikea vain siksi, että nyt on mahdollisuus päästä liittoon, vaan myöskin siksi, että sosialismia rakentaessamme meidän on pantava liikkeelle maaseudulla ei vain miljoonia, vaan

kymmeniä miljoonia ihmisiä. Muutoin ei sosialismia voida rakentaa. Sosialismi ei käsitä vain kaupunkeja. Sosialismi on sellainen talousjärjestelmä, joka liittää teollisuuden ja maanviljelyksen yhteen työ- ja tuotantovälineiden yhteiskunnallistamisen pohjalla. Sosialismi ei ole mahdollista ilman näiden kahden talousalan yhteenliittämistä.

Näin on sen kysymyksen laita, joka koskee leninismin tunnuksia liitosta talonpoikaiston kanssa.

Se, mitä Lenin sanoi Kominternin II kongressissa, pitää ehdottomasti paikkansa, sillä silloin, kun ollaan nousemassa valtaan tai kun ei ole ehditty vielä lujittaa vallattua valtaa, voidaan luottaa vain liittoon maalaisköyhälistön kanssa neutralisoiden keskitalonpojan. Mutta kun olet jo lujittunut, ottanut vallan, alkanut rakentaa ja kun sinun on pantava liikkeelle kymmeniä miljoonia ihmisiä, niin silloin proletariaatin ja maalaisköyhälistön liitto keskitalonpoikien kanssa on ainoa oikea tunnus.

Tämä siirtyminen vanhasta tunnuksesta: „proletariaatin liitto maalaisköyhälistön kanssa“, vanhasta keskitalonpoikaiston neutralisoimistunnuksesta uuteen tunnukseen lujasta liitosta keskitalonpojan kanssa tapahtui jo puolueemme VIII edustajakokouksessa. Sallikaa minun esittää eräs kohta Iljitshin puheesta, jonka hän piti tuon edustajakokouksen avajaisilaisuudessa. Se kuuluu näin:

„Menneen ajan sosialismin parhaimmat edustajat,— kun he vielä luottivat vallankumoukseen ja palvelivat sitä teoreettisesti ja aatteellisesti,— puhuivat talonpoikaiston neutralisoimisesta, s.o. siitä, että keskitalonpoikaistosta on tehtävä ellei aktiivisesti proletariaatin vallankumousta auttava, niin ainakin sellainen puo-

lueeton yhteiskuntakerros, joka ei olisi sen tiellä, joka ei menisi vihollistemme puolelle. Tämä kysymyksen abstraktinen, teoreettinen asetus on meille aivan selvä. Mutta se ei ole riittävä. Me olemme tulleet sellaiseen sosialistisen rakennustyön vaiheeseen, jolloin on laadittava konkreettisesti, yksityiskohtaisesti, maaseututyön kokemusten pohjalla tarkistettut perussäännöt ja -ohjeet, joita meidän on pidettävä ohjeenamme, jotta suhteessa keskitalonpoikaan pääsisimme lujan liiton pohjalle“*60.

Tällaiselle teoreettiselle pohjalle perustuu puolueen politiikka, jonka tarkoituksena historian nykyisellä kaudella on luja liitto keskitalonpojan kanssa.

Kuka aikoo Leninin kirjoittamalla Kominternin II kongressin päätöslauselmalla kumota nämä Leninin sanat, hän sanokoon sen suoraan.

Näin on kysymys teoreettisesti. Me emme ota Leninin oppia eri osina, vaan kokonaisena. Leninillä oli kolme tunnusta talonpoikaiston suhteen: ensimmäinen — porvarillisen vallankumouksen aikana, toinen — Lokakuun vallankumouksen aikana ja kolmas — Neuvostovallan lujittumisen jälkeen. Ken aikoo nämä kolme tunnusta korvata jollakin yhdellä yleisellä tunnuksella, hän tekee mitä karkeimman virheen.

Näin on kysymys teoreettisesti. Ja käytännöllisesti se on niin, että sen jälkeen, kun me teimme Lokakuun vallankumouksen, ajoimme tiehensä tilanherrat ja jaoinne maat talonpojille, me teimme tietysti Venäjän suuremmassa tai pienemmässä määrässä keskivarakasvoittoiseksi, kuten Lenin sanoo, ja kerrostumisprosessista huolimatta keskitalonpoika on nyt enemmistönä maaseudulla.

* Alleviivaukset kaikkialla minun. J. St.

Kerrostuminen on tietenkin käynnissä. Uuden talouspolitiikan oloissa, nykyvaiheessa, ei muuten voi ollakaan. Mutta se käy hitaasti. Luin äsken erään ohjekirjeen, joka lienee miltei itsensä Keskuskomitean agitatio- ja propagandaosaston julkaisema, ja toisen ohjekirjeen, joka on, ellen erehdy, Leningradin järjestön agitatio- ja propagandaosaston laatima. Jos uskottaisiin näihin ohjekirjeisiin, niin asia olisi siten, että tsaarin aikana meillä oli maalaisköyhälistöä siinä 60% paikkeilla, mutta nyt meillä on 75%; kulakkeja oli tsaarin aikana jotain 5% paikkeilla, mutta nyt meillä on 8 tai 12%; keskitalonpoikia oli tsaarin aikana niin ja niin paljon, mutta nyt vähemmän. En halua käyttää lujia sanoja, mutta sanottava on, että nämä luvut ovat jotain vastavallankumousta-kin pahempaa. Kuinka voikaan marxilaisesti ajatteleva henkilö sanoa tuollaista, ja vielä painattaa, ja vielä ohjekirjeessä? Yhtenä Keskuskomitean jäsenenä minä olen tietysti myöskin vastuussa moisesta ennenkuulumattomasta leväperäisyydestä. Kun kerran tsaarin aikana harjoitettiin kulakkien juurruttamisen politiikkaa, oli olemassa maan yksityisomistus, oli olemassa maiden mobilisaatio (mikä erikoisesti kärjistää kerrostumista), kun hallitus oli sellainen, että se kiihdytti kaikin voimin kerrostumista, ja siitä huolimatta maalaisköyhälistöä oli korkeintaan 60%, niin kuinka on voinut käydä niin, että meidän hallituksemme aikana, Neuvostohallituksen aikana, jolloin ei ole maan yksityisomistusta, t.s. jolloin maa on otettu pois myynnin ja oston piiristä, siis on olemassa tällainen este kerrostumista vastaan, sen jälkeen kun me olemme harjoittaneet kaksi vuotta kulakkitalouksien

lopettamista, kun emme ole vieläkään vapautuneet kaikista kulakkitalouksien lopettamisen menetelmistä, kun me harjoitamme erikoista luotto- ja osuustointapolitiikkaa, mikä ei edistä kerrostumista, — kuinka on voinut käydä niin, että moisista esteistä huolimatta meillä on muka kerrostumista paljon enemmän kuin tsaarin aikana, paljon enemmän kulakkeja ja köyhiä kuin ennen? Miten marxilaisiksi itseään nimittävät ihmiset saattavat lörpötellä tuollaista aivan tolkutonta pötyä? Sehän on suorastaan naurettavaa, onnetonta, surkeata. (Naurua.)

Samaa voidaan sanoa myöskin kesäkuussa annetusta Tilastollisen Keskushallinnon onnettomasta vilja- ja rehutaseesta, jonka mukaan varakkailla osoittautui olevan tavaraylijäämiä muka 61%, köyhälistöllä ei mitään ja loput prosentit — keskitalonpojilla. Naurettavaa tässä on se, että muutaman kuukauden kuluttua Tilastollinen Keskushallinto esitti jo toisenlaiset numerot: ei 61%, vaan 52%. Ja äskettäin se antoi taas uuden numeron, ei enää 52%, vaan 42%. Eihän laskelmia saa tehdä tuolla tavalla. Mehän luotamme, että Tilastollinen Keskushallinto on tieteen linnake. Meidän mielestämme ei yksikään hallintoelin voi laskelemoida eikä suunnitella ilman Tilastollisen Keskushallinnon antamia numerotietoja. Meidän mielestämme Tilastollisen Keskushallinnon on annettava objektiivisiä lukuja, jotka ovat vapaita kaikista ennakkokäsityksistä, sillä jos numerot yritetään sovitella yhden tai toisen ennakkokäsityksen mukaiseksi, niin se on kriminaaliluontoinen rikos. Mutta kuinka tämän jälkeen voidaan uskoa Tilastollisen Keskushallinnon

numeroihin, kun se ei enää itsekään usko omiin numeroihinsa?

Lyhyesti sanoen. Koska me olemme agraarivallankumouksen tuloksena tehneet maaseudun keskivarakasvoittoiseksi, koska kerrostumisprosessista huolimatta keskitalonpoika on enemmistönä maaseudulla ja koska meidän rakennustyömme ja leniniläinen osuustoimintasuunnitelmamme vaativat talonpoikaiston perusjoukon saamista siihen mukaan, niin politiikka, jonka tarkoituksena on liitto keskitalonpojan kanssa, on ainoata oikeata politiikkaa uuden talouspolitiikan oloissa.

Sellainen on kysymyksen käytännöllinen puoli.

Katsokaa, miten Lenin määritteli tehtävämme, kun hän perusteli uutta talouspolitiikkaa. Minulla on edessäni Leninin kirjoittaman kirjasen „Elintarvikeverosta“ luonnos, jossa hän antaa selvästi ja täsmällisesti tärkeimmät ohjeet.

„Solmukohdaksi, koetinkiveksi tulee nyt (on tullut) elintarviketuotannon lisääminen... Siis: „suunta“ keskitalonpoikaan maanviljelyksessä.

Ahkera talonpoika taloudellisen nousumme „keskeisenä tekijänä“ (kts. XXVI osa, s. 312—313).

On siis otettava suunta keskitalonpoikaan maanviljelyksessä, ahkera talonpoika — taloudellisen nousumme keskeisenä tekijänä. Näin kirjoitti toveri Lenin vuonna 1921.

Tämä ajatus, toverit, olikin pohjana niille päätöksille ja niille myönnytyksille talonpoikaistolle, jotka me hyväksyimme puolueemme XIV huhtikuun konferenssissa.

Mikä suhde huhtikuun XIV puoluekonferenssin päätöksillä on siihen päätöslauselmaan työstä maalaisköyhälistön keskuudessa, jonka Keskuskomitea teki yksimielisesti lokakuussa⁶¹, samoin kuin se hyväksyi yksimielisesti myöskin XIV konferenssin päätöslauselmat? Päätehtävänä, mikä meillä oli edessämme Keskuskomitean lokakuun täysistunnossa, oli se, ettei annettaisi tehdä tyhjäksi sitä politiikkaa, jonka me olimme suunnitelleet huhtikuun konferenssissa, lujan liiton politiikkaa keskitalonpojan suhteen, ettei annettaisi tehdä tyhjäksi tätä politiikkaa, sillä meillä ilmeni puolueessa sellaisia mielialoja, että lujan liiton politiikka keskitalonpojan suhteen on väärä tahi kelpaamaton. Niinikään ilmeni sellaisia mielialoja, että lujan liiton politiikka keskitalonpojan suhteen merkitsee muka köyhälistön unohtamista, että joku yrittää tehdä lujan liiton keskitalonpojan kanssa muka talonpoikaisköyhälistön pään yli. Tämä on typerää, toverit, mutta se on tosi, sillä sellaisia mielialoja oli olemassa. Oliko köyhälistökysymys meille jotakin uutta kokoontuessamme lokakuun täysistuntoon? Ei tietenkään. Niin kauan kun maalaisköyhälistö on olemassa, meillä pitää olla liitto maalaisköyhälistön kanssa. Sen me tiedämme jo vuodesta 1903 saakka, jolloin ensi kerran ilmestyi Leninin kirjanen „Maalaisköyhälistölle“⁶². Siksihän me olemmekin marxilaisia, siksi olemmekin kommunisteja, että nojautuisimme köyhälistöön maaseudulla. Mihin sitten nojautua, ellei siihen? Tämä ei ole uusi kysymys, siinä ei ollut eikä voinut olla meille mitään uutta, ei huhtikuussa eikä lokakuussa, ei konferenssissa eikä Keskuskomitean täysistunnossa. Kun köyhälistökysymys kuitenkin tuli

esiin, niin se tuli esiin niitten kokemusten yhteydessä, joita olimme saaneet Neuvostojen vaalien aikana. Mitä kävi ilmi? Me aktivisoimme Neuvostot. Aloimme juurruttaa neuvostodemokratiaa. Mutta mitä varten? Neuvostodemokratiahan merkitsee työväenluokan johtoa. Eihän mitään neuvostodemokratiaa voida nimittää todella neuvostolliseksi ja todella proletaariseksi demokratiaksi, ellei siinä ole proletariaatin ja sen puolueen johtoa. Mutta mitä merkitsee neuvostodemokratia proletariaatin johdolla? Se merkitsee sitä, että proletariaatilla pitää olla asiamiehiään maaseudulla. Keitä näiden asiamiesten pitää olla? Maalaisköyhälistön edustajia. Mutta mihin asemaan köyhälistö joutui, kun me aktivisoimme Neuvostot? Mitä hajanaisimpaan, mitä pirstoutuneimpaan tilaan. Ei ainoastaan joistakin köyhälistöaineksista, vaan eräistä kommunisteistakin näytti siltä, että luopuminen kulakkitalouksien lopettamisesta ja hallinnollisista painostuskeinoista on maalaisköyhälistöstä luopumista, sen etujen unohtamista. Ja sensijaan, että he olisivat ryhtyneet järjestyneesti taistelemaan kulakistoa vastaan, he alkoivat kerrassaan sopimattomasti voivotella.

Mitä oli tehtävä näiden mielialojen voittamiseksi? Ensiksikin, oli täytettävä se tehtävä, minkä puolueen XIV konferenssi puolueelle asetti, t.s. oli määriteltävä maalaisköyhälistölle annettavan aineellisen avustuksen ehdot, keinot ja määrät. Toiseksi, oli asetettava tunnuksiksi erikoisten köyhälistöryhmien eli -fraktioiden perustaminen avointa poliittista taistelua varten keskitalonpojan voittamiseksi puolellemme ja kulakkien eristämiseksi Neuvostojen vaalien aikana, osuuskuntien vaaleissa j.n.e.

Sen toveri Molotov sitten tekikin teeseissä työstä köyhälistön keskuudessa Keskuskomitean maaseutuvaliokunnassa suorittamansa kolmekuukautisen työn tuloksena, jotka teesit Keskuskomitean lokakuun täysistunto yksimielisesti hyväksyi.

Kuten näette, Keskuskomitean lokakuun täysistunnon päätöslauselma on suoranaista jatkoa XIV konferenssin päätöksiin.

Ensinnäkin oli asetettava konkreettisesti kysymys aineellisen avun antamisesta köyhälistön taloudellisen aseman parantamiseksi ja toiseksi oli annettava tunnus köyhälistön järjestämisestä. Tämä on sitä uutta, mikä on kokonaan toveri Molotovin ansiota, tämä köyhälistöryhmien järjestämisen tunnus on hänen ajatuksensa.

Mitä varten tarvittiin tunnus köyhälistöryhmien järjestämisestä? Se tarvittiin maalaisköyhälistön hajanaisuuden lopettamiseksi sekä antaaksemme sille mahdollisuuden järjestäytyä kommunistien avulla itsenäiseksi poliittiseksi voimaksi, joka voisi olla proletariaatin järjestyneenä tukena maaseudulla taistelussa kulakkeja vastaan, keskitalonpojasta käytävässä taistelussa. Maalaisköyhälistö on yhä holhokkipSYkologian vallassa, se luottaa GPU:hun, päällystöön, mihin tahansa, mutta ei itseensä eikä omiin voimiinsa. Juuri tämä passiivisuus ja holhokkipSYkologia on tuuletettava pois köyhälistön mielestä. Maalaisköyhälistölle on annettava sellainen tunnus, että se nousisi vihdoin omille jaloilleen, että se järjestyisi kommunistisen puolueen ja valtion avulla ryhmiksi ja opettelisi Neuvostojen areenalla, osuustoiminnan areenalla, talonpoikaiskomiteain areenalla ja maaseudun yhteiskun-

nallisen elämän kaikilla areenoilla taistelemaan kulakkia vastaan, mutta taistelemaan ei GPU:n puoleen kääntymällä, vaan poliittisen taistelun, järjestyneen taistelun tietä. Vain näin voidaan köyhälistö karaista, vain näin voidaan köyhälistö järjestää ja vain näin voidaan maalaisköyhälistö tehdä holhokkiryhmästä proletariaatin tueksi maaseudulla.

Juuri sen takia köyhälistökysymys otettiin esille lokakuussa.

6. Kaksi vaaraa ja kaksi syrjäpoikkeamaa talonpoikaiskysymyksessä

Talonpoikaistoa koskevan kysymyksen yhteydessä meillä puolueessa on havaittavissa kaksi syrjäpoikkeamaa. Poikkeama kulakkivaaran väheksymisen suuntaan ja poikkeama sen liioitteluun, keskitalonpojan merkityksen väheksymiseen ja aliarvioimiseen. En sano, että nämä poikkeamat olisivat meille jotain uhkaavan vaarallista. Poikkeama on poikkeama, se on jotain sellaista, mikä ei ole vielä saanut muotoaan. Poikkeama on virheen alku. Joko me annamme tämän virheen kasvaa, — ja silloin käy huonosti, tahi me kitkemme sen juurineen, ja silloin on vaara poistettu. Poikkeama on jotakin virheellistä, joka näyttää seurauksensa myöhemmin, ellei sitä aikanaan pysäytetä.

Pari sanaa kulakkivaaran väheksymisestä. Puhutaan kulakkipoikkeamasta. Se on tietysti tyhmää puhetta. Puolueessa ei voi olla kulakkipoikkeamaa. Kysymys ei ole kulakkipoikkeamasta, vaan poikkeamasta kulakkivaaran väheksymisen suuntaan. Vaikka ei olisikaan tämän poikkeaman uhriksi joutuneita henkilöitä, jotka

ovat astuneet tämän poikkeaman kannalle, niin heitä kuitenkin ilmaantuisi, sillä kehitys käy meillä kapitalismin osittaisen elpymisen suuntaan, ja kapitalismin elpyminen ei voi olla synnyttämättä kahinaa puolueemme liepeillä. Toisaalta meillä kehittyy sosialistinen teollisuus ja on käynnissä taistelu sen ja yksityispääoman välillä. Kumpi ajaa toisen ohi? Yliote on tällä hetkellä sosialistisilla aineksilla. Me alistamme alaiseksemme sekä kulakit että yksityiskapitalistit kaupungeissa. Mutta toistaiseksi tosiasiksi jää se, että kulakisto kasvaa, emmekä me ole vielä läheskään nujertaneet sitä taloudellisesti. Kulakki kokoaa epäilemättä voimiaan, ja kuka ei sitä huomaa, kuka sanoo, että se on vain joutavaa puhetta ja että kulakki on pelätin, hän saattaa puolueen vaaraan menettää valppautensa ja joutua aseettomaksi taistelussa kulakkia vastaan, taistelussa kapitalismia vastaan, sillä kulakki on kapitalismin asiamies maaseudulla.

Puhutaan Bogushevskista. Tietenkään hänellä ei ole kulakkipoikkeamaa. Hänellä on poikkeama kulakkivaaran väheksymisen suuntaan. Jos hänellä olisi kulakkipoikkeama, niin hänet olisi erotettava puolueesta. Mutta tähän saakka, mikäli tiedän, ei kai kukaan ole vaatinut hänen karkoittamista puolueesta. Tämä syrjäpoikkeama — kulakkivaaran väheksymiseen maaseudulla, — tämä poikkeama, joka estää pitämästä puoluetta yhtämittaa taisteluvalmiina, joka riisuu puolueen aseista sen taistelussa kapitalistisia aineksia vastaan, tämä poikkeama on, kuten tunnettua, tuomittu puolueen Keskuskomitean päätöksellä.

Mutta on olemassa toinen poikkeama — kulakkivaaran yliarvioimisen suuntaan, kulakkivaaran edessä

hätäytymisen suuntaan, sellaisen pakokauhun suuntaan, että „kulakki tulee, auttakaa!“. Kummallista! Ihmiset saattoivat voimaan uuden talouspolitiikan tietäen, että uusi talouspolitiikka merkitsee kapitalismin elpymistä, kulakkien elpymistä, että kulakki nostaa ehdottomasti päätään. Ja kulakin tarvitsi vain näyttäytyä, kun jo alettiin kirkua „auttakaa“, kun jo menetettiin maltti. Ja hämminki meni niin pitkälle, että unohdettiin keskitalonpoika. Ja kuitenkin päätehtävänä maaseudulla on nyt keskitalonpojan puolelleen voittaminen, taistelu keskitalonpojan irrottamiseksi kulakista, taistelu kulakin eristämiseksi saamalla aikaan luja liitto keskitalonpojan kanssa. Tämän unohtavat ne toverit, jotka heittäytyvät pakokauhun valtaan kulakkivaaran edessä.

Arvelen, että jos mentäisiin näiden molempien poikkeamien juuriin saakka, niin ne voitaisiin sisällyttää seuraaviin peruskohtiin.

Ensimmäinen poikkeama on kulakin ja yleensä maaseudun kapitalististen ainesten merkityksen väheksymistä, kulakkivaaran hämäämistä. Se lähtee siitä väärästä olettamuksesta, ettei uuden talouspolitiikan kehitys johda kapitalististen ainesten elpymiseen maaseudulla, että kulakki ja ylipäänsä kapitalistiset ainekset ovat jäämässä tai ovat jo jääneet meillä menneisyyteen, historiaan, ettei maaseudulla tapahdu kerrostumista, että kulakki on vain menneisyyden kaiku, pelkkä pelätin eikä muuta.

Mihin tämä poikkeama johtaa?

Käytännössä tämä poikkeama johtaa maaseudulla käytävän luokkataistelun kieltämiseen.

Toinen poikkeama on kulakin ja yleensä maaseudun kapitalististen ainesten merkityksen paisuttamista, pakokauhua näiden ainesten edessä, sen seikan kieltämistä, että proletariaatin ja maalaisköyhälistön liitto keskitalonpojan kanssa on mahdollinen ja tarkoituksenmukainen.

Tämä poikkeama pitää lähtökohtana sitä, että meillä maaseudulla on muka käynnissä tavallinen kapitalismin palautuminen, että tämä kapitalismin palautumisprosessi on kaikkikäsittevä prosessi, joka vetää piiriinsä kokonaan tai ainakin valtaosaltaan osuustoimintamme, että tämän kehityksen seurauksena on jatkuvasti laajassa mitassa voimistuva talonpoikaiston kerrostumisprosessi maaseudulla, että äärimmäiset ryhmät, s.o. kulakit ja maalaisköyhälistö, tulevat voimistumaan ja kasvamaan vuosi vuodelta, että keskiryhmät, s.o. keskitalonpojat, tulevat heikentymään ja hupenemaan samoin vuosi vuodelta.

Todellisuudessa tämä poikkeama johtaa luokkataistelun lietsomiseen maaseudulla, köyhälistökomiteain politiikkaan, kulakkitalouksien lopettamispolitiikkaan palaamiseen, siis kansalaissodan julistamiseen maassamme ja niinollen koko rakennustyömme murtamiseen sekä siihen, että siten kielletään Leninin osuustoimintasuunnitelma siinä mielessä, että sillä voitaisiin saada miljoonat talonpoikaistaloudet mukaan sosialistisen rakennustyön systeemiin.

Te kysytte: kumpi syrjäpoikkeama on pahempi? Niin ei saa kysymystä asettaa. Ne ovat molemmat pahempia, sekä ensimmäinen että toinen poikkeama. Ja jos nämä poikkeamat pääsevät kehittymään, niin ne voivat rappeuttaa puolueen ja viedä sen turmioon.

Onneksi meillä on puolueessa voimia, jotka pystyvät karsimaan pois niin ensimmäisen kuin toisenkin poikkeaman. (Suosionosoituksia.) Vaikka molemmat poikkeamat ovatkin pahempia ja vaikka on typerää asettaa kysymystä siitä, kumpi niistä on vaarallisempi, niin on olemassa toinen näkökanta, jonka mukaan näihin kahteen poikkeamaan on suhtauduttava. Kumpaa poikkeamaa vastaan puolue on valmiimpi taistelemaan — ensimmäistä vaiko toista poikkeamaa vastaan? — näin pitää kysymys käytännöllisesti asettaa. Molemmat poikkeamat ovat vaarallisia, molemmat ovat pahempia, eikä voida puhua siitä, kumpi niistä on vaarallisempi, mutta siitä, kumpaa poikkeamaa vastaan puolue on valmiimpi taistelemaan, voidaan ja pitää puhua. Jos kommunisteilta kysytään, kumpaan puolue on paremmin valmis — siihenkö, että riisutaan kulakki puhtaaksi, vaiko siihen, ettei sitä tehdä, vaan ryhdytään liittoon keskitalonpojan kanssa, niin luulen, että 100 kommunistista 99 sanoo, että puolue on parhaiten valmis täyttämään tunnuksen: iske kulakia. Vihjase vain, niin siinä tuokiossa riisuvat kulakin. Mutta mitä tulee siihen, ettei lopeteta kulakkitalouksia, vaan että harjoitetaan vaikeampaa politiikkaa kulakin eristämiseksi keskitalonpojan kanssa ylläpidettävän liiton avulla, niin sitä ei jakseta niin helposti sulattaa. Siksipä olenkin sitä mieltä, että taistelussaan molempia poikkeamia vastaan puolueen pitää kuitenkin keskittää tuli taisteluun toista poikkeamaa vastaan. (Suosionosoituksia.) Minkäänlaisella marxilaisuudella, minkäänlaisella leninismillä ei voida salata sitä seikkaa, että kulakki on vaarallinen. Kulakki on kulakki. Se on vaarallinen, jankuttakoon Bogushevski

kuinka paljon tahansa pelättimestä. Ja tätä käsitystä kommunistilta ei voida hävittää minkäänlaisilla sitaateilla. Mutta sensijaan se seikka, että on tarpeen luja liitto keskitalonpojan kanssa, vaikka Iljitsh kirjoittaa-kin II kongressin päätöslauselmassa keskitalonpojan neutralisoimisesta,— tämä seikka voidaan aina hämätä ja pimittää fraaseilla leninismistä, marxilaisuudesta. Tässä on laajat mahdollisuudet sitaateille, tässä on laajat mahdollisuudet jokaiselle, ken haluaa saada puolueen sekaisin, ken haluaa salata puolueelta totuuden, sen totuuden, ettei Leninillä ole ollut talonpoikaiston suhteen vain yksi, vaan kolme tunnusta. Tässä voidaan marxilaisuuden suhteen tehdä kaikenlaisia silmänkääntötemppeja. Juuri sen tähden onkin keskitettävä päätuli taisteluun toista poikkeamaa vastaan.

Näin on sen kysymyksen laita, joka koskee Neuvostoliiton sisäistä tilannetta, sen taloutta, teollisuutta ja maataloutta, luokkia, luokkien aktiivisuutta, Neuvostojen aktivisoimista, talonpolkaistoa ynnä muuta.

En kajoa erinäisiin valtiokoneistoa koskeviin kysymyksiin, joka paisuu ja yrittää tempautua pois puolueen johdon alta, mutta mikä ei sille tietenkään onnistu.

En myöskään ryhdy puhumaan byrokratismista valtiokoneistossamme, en puhu siitä sen tähden, että selostukseni on venynyt liian pitkäksi. En puhu siitä sen vuoksi, että tämä kysymys ei ole puolueelle mikään uusi.

7. Puolueen tehtävät

Siirryn puolueen tehtäviin sisäpolitiikan alalla.

Koko kansantalouden kehittämisen alalla meidän on tehtävä työtä:

a) kansantalouden tuotannon jatkuvan lisäämisen suuntaan;

b) maamme agraarimaasta teollisuusmaaksi muuttamisen suuntaan;

c) ratkaisevan yliotteen turvaamiseksi sosialistisille aineksille kapitalististen ainesten suhteen kansantaloudessa;

d) välttämättömän riippumattomuuden turvaamiseksi Neuvostoliiton kansantaloudelle Neuvostoliiton ollessa kapitalistisen maailman ympäröimänä;

e) muiden kuin verotulojen ominaispainon lisäämiseksi valtionbudjetin yleisessä järjestelmässä.

Teollisuuden ja maatalouden alalla on tehtävä työtä:

a) sosialistisen teollisuutemme kehittämiseksi korkeammalla teknillisellä pohjalla, työn tuottavuuden kohottamiseksi, tuotantokustannusten alentamiseksi ja pääomien kiertokulun jouduttamiseksi;

b) polttoaine- ja metallituotannon tason ja rautatieliikenteen peruspääoman saattamiseksi maan kasvavia tarpeita vastaaviksi;

c) neuvostollisen paikallisteollisuuden voimaperäisen kehittämisen suuntaan;

d) maan satoisuuden kohottamiseksi, maanviljelyksen teknillisen tason kohottamiseksi, teknillisten viljelyskasvien kehittämiseksi ja maatalouden teollistamiseksi;

e) hajanaisten talonpoikaistalouksien saamiseksi mukaan sosialistiseen rakennustyöhön kehittämällä laajasti osuustoimintaa ja kohottamalla talonpoikaiston kulttuuritasoa.

Kaupan alalla on tehtävä työtä:

a) tavarantoimitusverkoston (osuustoiminnan kaikki muodot, valtion kauppaverkko) edelleen laajentamisen ja sen laadullisen parantamisen suuntaan;

b) tavarain kiertokulun jouduttamiseksi mahdollisimman suuressa määrässä;

c) vähittäismyyntihintojen alentamiseksi sekä lisätäksemme edelleen neuvosto- ja osuustoiminnallisen kaupan ylivoimaa yksityiskauppaan verraten;

d) yhteisrintaman ja tiukan hankintajärjestyksen aikaansaamiseksi kaikkien hankintaelinten kesken;

e) tavaravaihdon voimistamiseksi ulkomaailman kanssa turvaten siinä aktiivisen kauppataseen sekä siten myöskin aktiivisen maksutaseen, mikä on mitä välttämättömin ehto kiinteän valuutan säilyttämiseksi ja välttämätön tae inflaatiota vastaan.

Suunnittelun alalla on tehtävä työtä siihen suuntaan, että saadaan välttämättä turvatuksi tarvittavat reservit.

Muuten, ohimennen sanoen, muutama sana eräästä reservien tulolähteestä — viinasta. On henkilöitä, jotka luulevat, että sosialismia voidaan rakentaa valkeissa hansikkaissa. Se on mitä pahin virhe, toverit. Koska emme saa lainoja, koska meillä on pääomien puute ja kun me sitäpaitsi emme voi antautua Länsi-Euroopan kapitalisteille velkaorjuuteen, kun emme voi suostua niihin orjuuttaviin ehtoihin, joita he meille esittävät ja jotka me olemme hylänneet,—niin jää vain yksi keino: etsiä varalähteitä muilta aloilta. Se on kuitenkin parempi kuin orjuutus. Tässä on valittava velkaorjuuden ja viinan välillä, ja ne, jotka luulevat, että

sosialismia voidaan rakentaa valkeat hansikkaat kädessä, erehtyvät pahasti.

Luokkien välisten suhteiden alalla on tehtävä työtä:

a) proletariaatin ja maalaisköyhälistön liiton turvaamiseksi keskitalonpoikaiston kanssa;

b) proletariaatin johdon turvaamiseksi tässä liitossa;

c) kulakkien ja kaupunkikapitalistien poliittisen eristämisen ja taloudellisen syrjäyttämisen suuntaan.

Neuvostorakennustyön alalla on tehtävä työtä siihen suuntaan, että käydään päättäväistä taistelua byrokratismia vastaan ja saadaan työväenluokan laajat joukot mukaan tähän taisteluun.

Haluaisin sanoa pari sanaa uudesta porvaristosta ja sen ideologeista — smenovehilaisista. Smenovehilaisuus on sen uuden porvariston ideologiaa, joka kasvaa ja liittyy vähitellen yhteen kulakkien ja virkailijasisivistyneistön kanssa. Uusi porvaristo on esittänyt oman ideologiansa, smenovehilaisideologian, jonka sisältönä on se, että sen mukaan kommunistinen puolue on rappeutuva, uusi porvaristo on yhtyvä ja voimistuva, ja niin meidän, bolshevikkien, on muka huomaamtamme pakko tulla demokraattisen tasavallan kynnykselle, sitten meidän on pakko astua tämän kynnyksen yli ja jonkun „caesarin“ avulla, joka kuulemma nousee joko sotilasjohtajien tahi siviilivirkailijain joukosta, me olemme joutuva tavallisen porvarillisen tasavallan asemaan.

Sellainen on tämä uusi ideologia, joka koettaa panna virkailijasisivistyneistömme sekaisin, eikä ainoas-

taan sitä, vaan myös eräitä meille läheisiäkin piirejä. En ryhdy kumoamaan väitettä puolueemme rappeutumisesta. Ei maksa vaivaa kumota typeryyksiä. Puolueemme ei ole rappeutumassa eikä rappeudu. Se ei ole sellaisesta aineksesta kokoonpantu eikä sellaisen miehen takoma, että se voisi rappeutua. (Suosionosoituksia.) Työntekijämme, sekä nuoret että vanhat, kasvavat aatteellisesti. Onneksemme meidän onnistunut julkaista Leninin teokset useampina painoksina. Nyt ihmiset lukevat, opiskelevat ja alkavat ymmärtää. Ei vain johtajat, vaan keskitasonkin miehet puolueessa alkavat jo ymmärtää, eikä heillä enää mene sormi suuhun. Rappeutumisesta kirkumalla ei enää ketään peloiteta. Ihmiset ottavat jo itse selvän asioista. Heikäläiset saavat kirkua niin paljon kuin haluttaa, voivat peloitella sitaateilla miten tahansa, keskitason puolueenjäsen kuuntelee heitä ja ottaa selvän asiasta, sillä nyt hänellä on Leninin teokset käytettävissään. (Suosionosoituksia.) Tämä tosiasia on yksi varmimpia takeita siitä, ettei puolueemme suistu leninismiin tieltä. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Kun minä kuitenkin aloin puhua smenovehilaisista, niin tein sen vastatakseni parilla sanalla kaikille niille, jotka tekevät laskelmiaan puolueemme ja Keskuskomiteamme rappeutumisen varaan. Tämän ideologian isä on Ustrjalov. Hän toimii meillä liikenteessä. Sanotaan hänen palvelevan hyvin. Olen sitä mieltä, että jos hän kerran palvelee hyvin, niin haaveilkoon vaan puolueemme rappeutumisesta. Ei meillä ole kielletty haaveilemasta. Haaveilkoon vaan terveydekseen. Mutta

tietäköön myös, että haaveillessaan rappeutumisesta hänen on samaan aikaan kannettava vettä meidän bolshevistiseen myllyymme. Muuten hänen käy huonosti. (Suosionosoituksia.)

III

PUOLUE

Siirryn puoluetta koskevaan kysymykseen. En ole jättänyt puoluetta toimintakertomukseni loppuun siksi, että se ominaispainoltaan olisi viimeinen kehityksemme kaikkien tekijöiden joukossa. Ei, en sen vuoksi. Vaan siksi, että puolue meillä kruunaa kaiken.

Puhuin proletariaatin diktatuurin menestyksistä ulko- ja sisäpolitiikan alalla, manöveeraamisessa ulkoisella alalla maamme ollessa kapitalistisen maailman ympäröimänä sekä sosialistisen rakennustyön alalla maamme sisällä. Mutta nämä menestykset eivät olisi olleet mahdollisia, ellei puolueemme olisi ollut tehtäviensä tasalla, ellei se olisi kasvanut ja lujittunut. Puolueen merkitys tässä mielessä, johtavana voimana, on mittaamattoman suuri. Proletariaatin diktatuuria ei toteuteta itsestään tapahtumisen pohjalla, vaan ennen kaikkea puolueen voimilla, sen johdolla. Ilman puolueen johtoa ei proletariaatin diktatuuri olisi mahdollista nykyoloissa, maamme ollessa kapitalistisen maailman ympäröimänä. Tarvitsee vain horjuttaa puoluetta ja heikentää sitä, kun proletariaatin diktatuuri alkaa heti horjua ja heikentyä. Tällä juuri onkin selitettävissä, miksi kaikkien maiden kaikki porvarit puhuvat puolueestamme sellaisen vihan vimmassa.

Tällä en halua lainkaan sanoa, että puolueemme olisi samaistettavissa valtion kanssa. En lainkaan. Puolue on johtava voima valtiossamme. Typerää olisi tällä perusteella sanoa, että Politbyroo on valtiossamme korkein elin, kuten eräät toverit sanovat. Se on väärin. Se on sekasotkia, joka valaa vettä vihollistemme myllyyn. Politbyroo ei ole valtion, vaan puolueen korkein elin, puolue taas on valtion ylin johtava voima. Keskuskomitea ja Politbyroo ovat puolueen elimiä. En halua samaistaa valtion virastoja ja puoluetta. Haluan vain sanoa, että kaikissa sisä- ja ulkopoliittikkamme peruskysymyksissä on puolueella ollut johtava osuus. Ja vain siksi meillä onkin ollut menestystä sisä- ja ulkopoliittikkassamme. Sen tähden kysymys puolueen kokoonpanosta, sen aatteellisesta tasosta, puolueen kaadereista, sen taidosta johtaa taloudellisen ja neuvostorakennustyön kysymysten asettamista, sen ominaispainosta työväenluokassa ja talonpoikaiston keskuudessa ja vihdoinkin sen sisäisestä tilasta yleensä on politiikkamme tärkein kysymys.

Ennen kaikkea puolueen kokoonpanosta. Puolueen koko jäsenmäärä ilman Lenin-kutsunnassa liittyneitä oli huhtikuun 1 p:nä vuonna 1924 446 tuhatta puolueen jäsentä ja kandidaattijäsentä. Heistä oli työläisiä 196 tuhatta, s.o. 44%, talonpoikia — 128 tuhatta, s.o. 28,8%, toimitsijoita ynnä muita — 121 tuhatta, s.o. 27,2%. Heinäkuun 1 p:nä 1925 puolueessa oli jo 446 tuhannen asemesta 911 tuhatta jäsentä ja kandidaattia, heistä: työläisiä 534 tuhatta, s.o. 58,6%, talonpoikia 216 tuhatta, s.o. 23,8%, toimitsijoita ynnä muita — 160 tuhatta, s.o. 17,6%. Marraskuun 1 p:nä vuonna 1925 puolueessa oli 1.025 tuhatta kommunistia.

Kuinka suuri prosenttimäärä työväenluokasta (jos otamme koko työväenluokan) on meillä järjestynyt puolueeseen? Organisaatorisessa toimintaselostuksessani puolueen XIII edustajakokouksessa minä sanoin, että maassamme oli kaikkiaan 4 milj. 100 tuhatta työläistä (siihen luettuna myöskin maataloustyöläiset). En ottanut silloin lukuun pienteollisuuden työläisiä, joiden lukumäärää ei voitu laskea, sillä yhteiskunnallinen vakuutus ei ollut vielä laajaa ja tilastoelimet eivät kiinnittäneet huomiota tähän asiaan. Esitin silloin tammikuun numerot vuodelta 1924. Myöhemmin, kun kävi mahdolliseksi pienteollisuuden työläisten luettelointi, niin osoittautui, että heinäkuun 1 p:nä 1924 oli työläisiä kaikkiaan 5.500 tuhatta, siihen luettuina myöskin maataloustyöläiset. Heistä kuului puolueeseen 390 tuhatta työläistä, s.o. 7% koko työväenluokasta. Heinäkuun 1 p:nä 1925 oli työläisiä 6.500 tuhatta, heistä kuului puolueeseen 534 tuhatta, s.o. 8% koko työväenluokasta. Lokakuun 1 p:nä 1925 meillä oli yhteensä 7 miljoonaa työläistä, maatalous- ja teollisuustyöläisiä, jaottelematta heitä pien-, keski- tai suurteollisuudessa työskenteleviin. Heistä kuului puolueeseen 570 tuhatta, s.o. 8%.

Kaikesta tästä puhun vain osoittaakseni, kuinka tyhmää on sanoa, että vuodessa tai kahdessa olisi saatava 90% maamme koko työväenluokasta järjestetyksi puolueeseen.

Tarkastelkaamme nyt VKP(b):n työläisosan ominaispainoa koko sensusteollisuuden työläismäärän suhteen. Vakinaisten työläisten, siis sesonkityöläisiä lukuunottamatta, lukumäärä sensussuurteollisuudessa,

sekä valtion että ei-valtion teollisuudessa, mukaan laskettuina myöskin sotatarviketeollisuus, suurimmat rautateiden konepajat ja huomattavimmat varikot,—työläisten yleinen lukumäärä kaikilla näillä aloilla tammikuun 1 p:nä 1924 oli 1 milj. 605 tuhatta. Silloin meillä kuului puolueeseen 196 tuhatta työläistä. Se on 12% suurteollisuuden koko työväenluokasta. Mutta jos otamme puolueen työläisjäsenet, jotka työskentelevät työpenkkien ääressä, ja määrittelemme heidän prosenttisuhteensa suurteollisuuden työväenluokan kokonaislukuun, niin näemme, että tammikuun 1 p:nä puolueeseen kuului 83 tuhatta työläistä työpenkin äärestä, mikä teki 5% koko suurteollisuuden työläismäärästä. Näin oli tammikuun 1 p:nä vuonna 1924. Kesäkuun 1 p:nä vuonna 1924 suurteollisuudessa oli työläisiä yhteensä 1.780 tuhatta; puolueeseen kuului silloin 389 tuhatta työläistä, s.o. 21,8% suurteollisuuden koko työläismäärästä. Työläisiä työpenkin äärestä kuului silloin puolueeseen 267 tuhatta henkilöä, s.o. 15% suurteollisuuden työväenluokan kokonaismäärästä. Tammikuun 1 p:nä vuonna 1925 sensussuurteollisuudessa oli työläisiä yhteensä 1.845 tuhatta; kaikkiaan puolueeseen kuului silloin työläisiä, sekä työpenkin äärestä että entisiä työläisiä, yhteensä 429 tuhatta, s.o. 23,2% suurteollisuuden työväenluokan kokonaismäärästä; välittömästi työpenkin ääressä työskenteleviä työläisiä oli puolueessa silloin 302 tuhatta henkeä, s.o. 16,3% työväenluokan kokonaismäärästä suurteollisuudessa. Heinäkuun 1 p:nä vuonna 1925 suurteollisuudessa oli työläisiä kaikkiaan 2.094 tuhatta; puolueeseen kuului työläisiä 534 tuhatta, s.o. 25,5%, työläisiä välittömästi työpenkin äärestä oli 383 tuhatta,

s.o. 18,2% suurteollisuuden työväenluokan kokonaisuudesta.

Näette siis, että kun puolueeseen järjestyneiden työläisten lukumäärän kasvu työväenluokan kokonaisuudessaan verraten käy hitaammin kuin itse työväenluokan kasvu, niin suurteollisuudessa on asia päinvastoin: työläisten prosenttisuhde puolueessa kasvaa nopeammin kuin työväenluokan lisääntyminen itse suurteollisuudessa. Tämä on pantava merkille huomataksemme, minkälainen puolueemme on puhuttaessa sen työläis-ydinjoukosta: tämä ydinjoukko on etupäässä suurteollisuuden työläisiä.

Voimmeko me nyt kaiken tämän perusteella sanoa, että vuoden kuluessa olisi työpenkkien ääressä olevien työläisten lukumäärä puolueessa kohotettava 90%:iin? Ei, emme voi, sillä me emme halua vaipua harhakuvitelmiin. Emme voi tehdä sitä siksi, että kun puolueessa on 380 tuhatta työläistä työpenkin äärestä, niin sitä varten, että muu jäsenjoukko — siis ne noin 700 tuhatta, jotka eivät ole työpenkin ääressä, — tekisi 10%, olisi puolueen jäsenmäärä vuoden kuluessa nostettava 7 miljoonaan. Toverit eivät yksinkertaisesti tätä laskeneet etukäteen ja joutuivat tuolla 90% numerollaan noloon asemaan.

Kasvaako puolueen ominaispaino työväenluokassa? Tuskin on syytä todistella tätä itsestään selvää totuutta. Te tiedätte, että puolueemme on tosiasiallisesti työväenluokasta valittu puolue. Me olemme tässä suhteessa päässeet siihen, mihin ei ole päässyt yksikään muu puolue maailmassa. Jo tämä tosiasia yksistään osoittaa, että puolueemme ominaispaino työväenluokan riveissä on verrattoman suuri ja että

puolueellamme on monopoli-asema työväenluokan sisällä.

Mitä tulee puolueemme ominaispainoon maaseudulla, niin siinä ovat asiat aika huonolla kannalla. XIII edustajakokouksen aikana oli 18 ja 60 ikävuo-sien välillä olevaa maaseutuväestöä koko maassa 53 miljoonaa ja XIV edustajakokouksen aikana — yli 54 miljoonaa. Mutta kommunisteja oli puolueen maaseutusoluissa XIII edustajakokouksen kokoontuessa 136 tuhatta henkeä, s.o. 0,26% maaseudun koko täysikäisestä väestöstä, mutta nyt XIV edustaja-kokouksen aikana meillä on puolueessa 202 tuhatta talonpoikaa, s.o. 0,37%. Hirveän hitaasti käy puolueemme kasvu maaseudulla. En halua sanoa, että sen pitäisi kasvaa seitsenpeninkulmaisoin askelin, mutta tämä talonpoikain prosenttisuhde puolueessamme on kuitenkin kovin vähäinen. Puolueemme on työväen puolue. Työläiset tulevat aina olemaan siinä vallitsevina. Tämä ilmentää sitä, että meillä on proletariaatin diktatuuri. Mutta selvää on myöskin se, ettei proletariaatin dik-tatuuri ole mahdollista ilman liittoa talonpoikaiston kanssa, että vissi prosenttimäärä talonpoikain parasta väkeä puolueessamme on puolueelle aivan välttämätön kiinnekohtana maaseudulla. Tältä puolelta katsoen eivät asiat toistaiseksi ole kovinkaan kehuttavalla kannalla.

Edelleen minun on todettava puolueemme aatteel-lisen tason yleinen nousu. Asian organisatoorista puolta selostaa teille toveri Molotov, siksi en aio pysähtyä tähän kysymykseen, mutta en voi olla mainitsematta erästä seikkaa, nimittäin sitä, että kaikesta päättäen johtavien työntekijöittemme, sekä nuorten

että vanhojen, aatteellinen taso on noussut tuntuvasti. Esimerkkinä voitaisiin mainita se väittely, jota viime vuonna käytiin trotskilaisuutta vastaan. Kuten tiedätte, kysymys oli leninisin revisioimisesta, puolueen johdon muuttamisesta kesken kaiken, kuten sanotaan. Kaikki tietävät, miten yksimielisenä puolue nousi tätä puoluevastaista hyökkäystä vastaan. Mitä se osoittaa? Sitä, että puolue on kasvanut. Sen kaaderit ovat lujittuneet, se ei pelkää väittelyä. Nyt olemme valittavasti joutuneet uuden väittelyn vaiheeseen. Olen varma siitä, että puolue selviytyy nopeasti tästäkin väittelystä eikä mitään erikoista voi tapahtua. (Ääniä: „Oikein!“. Suosionosoituksia.) Jotta en menisi tapahtumien edelle enkä ärsyttäisi ihmisiä, en ryhdy tässä yhteydessä koskettelemaan itse sitä asiaa, miten leningradilaiset toverit käyttäytyivät konferenssissaan ja miten moskovalaiset toverit siihen reagoivat. Arvelen, että edustajakokouksen jäsenet itse sanovat sen, ja minä teen yhteenvedon loppuläusunnossa.

Minä lopetan selostukseni.

Puhuin ulkopolitiikastamme ja kapitalistista maailmaa jäytävistä ristiriidoista. Sanoin, että vain työväen vallankumous Länessä voi raivata pois nämä ristiriidat.

Edelleen puhuin ristiriidoista, joiden puitteissa kehittyvät meidän keskinäiset suhteemme, Neuvostoliiton ja kapitalististen valtioiden väliset keskinäis-suhteet. Puhuin siitä, että ne, nuo valtiot, tulevat yrittämään muuttaa maamme kapitalistisen järjestelmän lisäkkeeksi, ne tulevat yrittämään interventiotia meitä vastaan, mutta me tulemme lyömään sen takai-

sin, ja me luotamme saavamme siinä kaikkinaista tukea Lännen työväenluokalta, varsinkin sen jälkeen, kun Lännen työläiset ovat yhä useammin alkaneet käydä luonamme ja veljeillä kanssamme. Ja tällöin me luotamme siihen, että tämä veljeily on tuleva kapitalisteille kalliiksi. Me voitamme vähitellen näitäkin ristiriitoja. Mutta kapitalismin maailman ja sosialismin maailman välisiä ristiriitoja ulkoisella areenalla me emme pysty ratkaisemaan lopullisesti yksistään omilla voimillamme, sitä varten tarvitaan välttämättä useammissa maissa tapahtuneen voittoisan proletaarisen vallankumouksen apua.

Puhuin edelleen ristiriidoista maamme sisällä, kapitalististen aineiden ja sosialististen aineiden välillä. Sanoin, että nämä ristiriidat me voimme voittaa omin voimin. Ken ei usko tähän, hän on likvidaattori, hän ei luota sosialistiseen rakennustyöhön. Me voitamme nämä ristiriidat, me jo raivaamme niitä tieltä. Tietysti, mitä nopeammin joutuu apu Lännestä, sitä parempi, sitä nopeammin me pystymme voittamaan nämä ristiriidat lyödäksemme lopullisesti yksityispääoman ja saavuttaaksemme sosialismin täydellisen voiton meidän maassamme, rakentaaksemme täydellisen sosialistisen yhteiskunnan. Mutta vaikka ulkopuolista apua ei tulisikaan, niin me emme silti rupea ruikuttamaan, emme ryhdy huutamaan apua, emme luovu työstämme (suosionosoituksia) emmekä pelkää vaikeuksia. Ken on väsynyt, ketä vaikeudet peloittavat, ken on menettänyt malttinsa, — hän antakoon tietä niille, jotka eivät ole menettäneet rohkeuttaan ja varmuuttaan. (Suosionosoituksia.) Me emme ole niitä, jotka pelkäävät vaikeuksia. Sitä vartenhan me bolshevik-

keja olemmekin, sitä vartenhan me olemmekin karaistuneet Leninin koulussa, ettemme kiertäisi vaikeuksia, vaan kävisimme niitä päin ja voitaisimme ne. (Ääniä: „Oikein!“. Suosionosoituksia.)

Edelleen, toverit, puhuin puolueemme voitoista ja virheistä. Näitä virheitä on ollut melko runsaasti. Sekä ulkomaisen kauppavaihdon alalla, hankintojen alalla että eräillä muillakin työaloilla meillä on ollut virheitä melkoisesti. Iljitsh opetti meitä, ettei pidä pöyhkeillä. Emmekä me tulekaan pöyhkeilemään. Virheitä on ollut aika paljon. Mutta on saavutuksiakin. Olkoon miten tahansa, mutta yksi tulos ainakin on saavutettu, yksi tulos, jota meiltä ei voida millään kieltää. Nimittäin se, että suurisuuntaisella rakennustyöllämme, bolshevistisella ponnistuksellamme talousrintamalla ja niillä voitoillamme, joita olemme tällä alalla saavuttaneet, me olemme näyttäneet koko maailmalle, että otettuaan vallan työläiset eivät osaa vain lyödä kapitalismia, ei vain hävittää, vaan myöskin rakentaa uutta yhteiskuntaa, rakentaa sosialismia. Tätä saavutustamme, sitä, että olemme tehneet tämän totuuden päivänselväksi, sitä ei meiltä voida riistää. Tämä on kaikkein suurin ja kaikkein vaikein kaikista niistä saavutuksista, joita olemme tähän mennessä saavuttaneet. Sillä me olemme näyttäneet Lännen työväenluokalle ja Idän sorretuille kansoille, että työläiset, jotka ovat kautta koko historian osanneet vain raataa herrojen hyväksi, mutta herrat ovat hallinneet, että noustuaan valtaan nämä työläiset ovat osoittautuneet pystyviksi hallitsemaan

laajaa maata ja rakentamaan sosialismia mitä vaikeimmissa oloissa.

Mitä tarvitaan, jotta proletaarit saisivat voiton Lännessä? Ennen kaikkea uskoa omiin voimiinsa, tietoisuutta siitä, että työväenluokka voi tulla toimeen ilman porvaristoa, että työväenluokka ei pysty ainoastaan hävittämään vanhaa, vaan myöskin rakentamaan uutta, rakentamaan sosialismin. Koko sosialidemokratian työn tarkoituksena on kylvää työläisiin skeptillisyyttä, epäluottamusta omiin voimiinsa, epäluottamusta siihen, että porvaristosta voidaan saada voitto voimalla. Koko meidän työmme, koko rakennustyömme merkitys onkin siinä, että tämä työ ja tämä rakennustyömme saavat kapitalististen maiden työväenluokan vakuuttuneeksi siitä, että työväenluokka voi tulla toimeen ilman porvaristoa ja pystyy rakentamaan uuden yhteiskunnan omin voimin.

Työläisten toivoretket maahamme, se seikka, että tullessaan maahamme työväen lähetystöt tunnustelevat joka sopen rakennustyössämme ja pyrkivät saamaan kouraantuntuvan käsityksen rakennustyömme saavutuksista,—kaikki tämä puhuu siitä, että sosialidemokratiasta huolimatta kapitalististen maiden työväenluokka alkaa luottaa omiin voimiinsa ja työväenluokan kykyyn luoda uusi yhteiskunta vanhan rautatieille.

En väitä, että olisimme saaneet suuria aikaan tämän selostusvuoden aikana, mutta eräs asia ainakin on myönnettävä: nimittäin se, että sosialistisen rakennustyömme voitoilla me olemme osoittaneet ja todistaneet sen, että kukistettuaan porvariston ja otettuaan vallan käsiinsä työväenluokka pystyy

uudestijärjestämään kapitalistisen yhteiskunnan sosialismin perustoille. Sen me olemme saaneet aikaan ja sitä ei kukaan voi meiltä kieltää, ei millään. Ja se on arvaamattoman suuri voitto. Sillä mitä tällaisen voiton saavuttaminen merkitsee? Se merkitsee sitä, että kapitalististen maitten työläisille annetaan usko omiin voimiinsa, luottamus voittoonsa. Se merkitsee uuden aseiden antamista heille porvaristoa vastaan. Ja se, että he tarttuvat tähän aseeseen ja ovat valmiit käyttämään sitä,—se näkyy vaikkapa siitä, etteivät työläisten toivoretket maahamme ole vähenemässä, vaan ne lisääntyvät. Ja kun kapitalististen maiden työläiset alkavat luottaa omiin voimiinsa, niin silloin voitte olla varmoja siitä, että se on lopun alkua kapitalismille ja varmin merkki proletaarisen vallankumouksen voitosta.

Siksipä olenkin sitä mieltä, että me emme tee turhaan työtä rakentaessamme sosialismia. Siksipä uskonkin, että tätä työtä tekemällä me olemme voitettava kansainvälisessä mitassa. (Kauan jatkuvia myrskyisiä suosionosoituksia. Koko edustajakokouksen kunnianosoituksia.)

LOPPULAUSUNTO KESKUSKOMITEAN POLITTISEEN TOIMINTASELOSTUKSEEN

joulukuun 23 pnä

Toverit! En ryhdy vastaamaan eri kirjelappuihin eri kysymyksistä, koska koko loppupuheeni tulee olemaan oikeastaan vastausta näihin kirjelappuihin.

En myöskään aio vastata henkilökohtaisiin hyökkäilyihin ja erilaisiin aivan persoonallisiin edesottamuksiin, sillä oletan edustajakokouksella olevan riittävästi aineistoa voidakseen tarkistaa näiden hyökkäilyjen kannustimet ja varsinaiset tavoitteet.

En kajoa myöskään „luolaihmissiin“, — niihin, jotka pitivät kokouksiaan jossakin Kislovodskin lähistöllä ja kyhailivät siellä kaikenlaisia sommitelmia Keskuskomitean elimien suhteen. Mitäpä siitä, se on heidän asiansa, sommitelkoot vaan. Haluaisin vain tähdentää sitä, että Lashevitch, joka esiintyi täällä niin mahtipontisesti sommittelupolitiikkaa vastaan, osoittautui olleen itsekin noiden sommittelijoiden joukossa, ja hänellä ei ole ollut näköjään mikään vähämerkityksellinen osuus Kislovodskin lähistöllä pidetyssä „luolaihmissen“ neuvottelussa. Mitäs siitä, jääkööt herran haltuun. (Naurua.)

Siirryn asiaan.

1. SOKOLNIKOV JA MAAMME DAWESOIMINEN

Ensiksi erinäisiä vastaväitteitä. Ensimmäinen vastaväite on Sokolnikoville. Hän sanoi puheessaan: „Kun Stalin viitoitti kaksi yleislinjaa, kaksi linjaa taloutemme rakennustyössä, niin hän vei meitä harhaan, sillä hänen olisi pitänyt määritellä nämä kaksi linjaa toisella tavalla, hänen ei olisi pitänyt puhua konekaluston tuonnista, vaan valmiitten tavarain tuonnista“. Minä väitän, että tämä Sokolnikovin lausunto paljastaa hänet kokonaan Shaninin teesien kannattajaksi. Haluan sanoa, että tässä Sokolnikov esiintyy oikeastaan maamme dawesoimisen kannattajana. Mitä minä puhuin selostuksessani? Puhuinko minä vienti- ja tuontisuunnitelmasta? En tietenkään. Jokainenhan tietää, että nykyään meidän on pakko tuoda konekalustoa ulkomailta. Mutta Sokolnikov tekee tämän tarpeen periaatteeksi, hän tekee siitä teorian, kehitysperspektiivin. Siinä juuri on Sokolnikovin virhe. Puhuin selostuksessani kahdesta perustavasta, johtavasta yleislinjasta kansantaloutemme rakentamisessa. Puhuin siitä tehdäkseni selväksi kysymyksen, mitä tietä maallemme voidaan taata itsenäinen taloudellinen kehitys maamme ollessa kapitalististen maiden ympäröimänä. Selostuksessani puhuin meidän yleislinjastamme, perspektiiveistämme siinä mielessä, että maamme saataisiin muutetuksi agraarimaasta teollisuusmaaksi. Mitä on agraarimaa? Agraarimaa on sellainen maa, joka vie ulkomaille maatalouden tuotteita ja tuo sieltä konekalustoa, mutta itse ei tätä kalustoa (koneita y.m.) valmista lainkaan tahi miltei lainkaan omin voiminsa. Jos me juutumme sille kehitysasteelle,

että meidän on tuotava konekalustoa ja koneita ulkomailta, valmistamatta niitä itse omin voimin, niin meillä ei voi olla takeita siitä, ettei maamme muuttuisi kapitalistisen järjestelmän lisäkkeeksi. Juuri sen tähden meidän on pidettävä suuntana tuotantovälineiden tuotannon kehittämistä maassamme. Eikö Sokolnikov todellakaan jaksa käsittää näin alkeellista asiaa? Ja siitähän minä vain puhuinkin selostuksessani.

Mitä Dawes-suunnitelma vaatii? Se vaatii sitä, että Saksa pusertaisi irti rahoja sotakorvausten suorittamiseksi markkinoiden, etupäässä meidän markkinoittemme, neuvostomaan markkinoiden kustannuksella. Mitä siitä seuraa? Siitä seuraa, että Saksa alkaa antaa meille konekalustoa, me alamme tuoda sitä maahamme ja viedä ulkomaille maatalouden tuotteita. Me, s.o. meidän teollisuutemme, joudumme siten olemaan Euroopan talutusnuorassa. Se juuri onkin Dawes-suunnitelman pohjana. Minä sanoin siitä selostuksessani, että Dawes-suunnitelma on meidän maatamme koskevalta osaltaan hiekalle rakennettu. Miksi? „Siksi,—minä sanoin,—että me emme lainkaan halua muuttua minkään toisen maan agraarimaaksi, emme Saksankaan“, sillä „me tulemme itse tuottamaan koneita ja muita tuotantovälineitä“. Maamme muuttaminen agraarimaasta teollisuusmaaksi, joka pystyy tuottamaan omin voimin tarvittavan konekaluston,—se on meidän yleislinjamme olemus, sen perusta. Meidän on saatava asiat sille tolalle, että kaikki talousmiesten ajatukset ja pyrkimykset olisivat tähdätyt juuri siihen suuntaan, maamme muuttamiseen konekalustoa ostavasta maasta maaksi, joka itse valmistaa tätä kalustoa. Sillä juuri siinä on

maamme taloudellisen itsenäisyyden tärkein tae. Sillä juuri tämä takaa sen, ettei maamme joudu kapitalististen maitten lisäkkeeksi. Sokolnikov ei halua ymmärtää tätä yksinkertaista ja päivänselvää asiaa. He, nuo Dawes-suunnitelman laatijat, tahtoisivat rajoittaa meidät tuottamaan, sanokaamme, vain karttuunikankaita, mutta se ei meille riitä, sillä me emme halua tuottaa ainoastaan karttuunikankaita, vaan myöskin koneita, joilla karttuunia valmistetaan. He tahtoisivat, että me rajoittuisimme, sanokaamme, valmistamaan vain autoja, mutta se ei meille riitä, sillä me emme halua valmistaa vain autoja, vaan myöskin koneita, joilla autoja valmistetaan. He haluaisivat rajoittaa meidät valmistamaan, sanokaamme, kenkiä, mutta se ei meille riitä, sillä me emme halua valmistaa vain kenkiä, vaan myöskin koneita, joilla kenkiä tehdään. J.n.e., y.m.s.

Juuri siinä on kahden yleislinjan välinen ero, ja sitä ei Sokolnikov halua ymmärtää.

Meidän linjamme hylkääminen merkitsee luopumista sosialistisen rakennustyön tehtävistä, se merkitsee asettumista maamme dawesoimisen kannalle.

2. KAMENEV JA TALONPOIKAISTOLLE TEKEMÄMME MYÖNNYTYKSET

Toinen vastaväite koskee Kamenevia. Hän sanoi, että tehdessämme puolueen XIV konferenssissa talouselämää koskevat tunnetut päätökset, päätökset Neuvostojen aktivisoimisesta, sotakommunismien jätteen hävittämisestä, vuokratyöväkymyksen ja palkkatyön käytön kysymyksen täsmentämisestä,—että siten me

teimme myönnytyksiä kulakeille emmekä talonpoikaistolle, että ne eivät ole myönnytyksiä talonpoikaistolle, vaan kapitalistisille aineksille. Onko se totta? Minä väitän, ettei se ole totta, että se on puolueen parjaamista. Minä väitän, ettei marxilainen voi ottaa asiaa tuolta kannalta, että vain liberaali voi asettaa kysymyksen tuolla tavalla.

Mitä ovat ne myönnytykset, joita me teimme XIV puoluekonferenssissa? Sopivatko nuo myönnytykset uuden talouspolitiikan puitteisiin vai eivät? Sopivat ehdottomasti. Ehkä me huhtikuun konferenssissa laajensimme uutta talouspolitiikkaa? Vastatkoon oppositio: laajensimmeko me uutta talouspolitiikkaa huhtikuussa vai emme? Jos me laajensimme sitä, niin miksi he sitten äänestivät XIV konferenssin päätösten puolesta? Ja eikö ole tiettyä, että me kaikki vastustamme uuden talouspolitiikan laajentamista? Mistä sitten on kysymys? Siitä, että Kamenev on sotkeutunut, sillä uusi talouspolitiikka sisältää kaupan sallimisen, kapitalismin ja palkkatyön sallimisen, ja XIV konferenssin päätökset ovat tämän, Leninin aikana voimaansaatetun uuden talouspolitiikan ilmausta. Tiesikö Lenin, että ensi alussa tulevat uutta talouspolitiikkaa käyttämään hyväkseen ennen kaikkea kapitalistit, kauppiaat ja kulakit? Tiesi tietysti. Mutta puhuiko Lenin, että ottamalla käytäntöön uuden talouspolitiikan me teemme myönnytyksiä keinottelijoille ja kapitalistisille aineksille emmekä talonpoikaistolle? Ei, ei puhunut eikä voinutkaan puhua sellaista. Päinvastoin, hän väitti aina, että salliessamme kaupankäynnin ja kapitalismin sekä muuttaessamme politiikkaa uuden talouspolitiikan suuntaan me teemme

myönnytyksiä talonpoikaistolle säilyttääksemme ja lujittaaksemme liittoyhteyden talonpoikaiston kanssa, sillä talonpoikaisto ei voi nykyisissä oloissa tulla toimeen ilman tavaravaihtoa, sallimatta jossain määrin kapitalismin elpymistä, sillä me emme voi järjestää nyt liittoyhteyttä mitenkään muuten kuin kaupan avulla, sillä vain siten me voimme lujittaa liittoyhteyttä ja rakentaa sosialistisen talouden perustan. Juuri näin käsitti Lenin kysymyksen myönnytyksistä. Juuri näin on suhtauduttava huhtikuussa vuonna 1925 tehtyihin myönnytyksiin.

Sallikaa lukea teille Leninin mielipide tästä asiasta. Selostuksessaan „Elintarvikeverosta“, jonka hän teki Moskovan läänin puoluesolujen sihteerien neuvottelukokouksessa, hän perustelee puolueen siirtymistä uuteen politiikkaan, uuteen talouspolitiikkaan, seuraavasti:

„Haluan viivähtää kysymyksessä, kuinka sopivaa tämä politiikka on kommunismin näkökannalta ja kuinka käy niin, että kommunistinen Neuvostovalta edistää vapaakaupan kehittämistä. Onko se hyvin kommunismin kannalta? Vastataksemme tähän kysymykseen on tarkastettava huolellisesti niitä muutoksia, joita talonpoikaistaloudessa on tapahtunut. Aluksi oli tilanne sellainen, että me näimme koko talonpoikaiston rynnistävän tilanherrojen valtaa vastaan. Tilanherroja vastaan kävivät sekä köyhät että kulakit, vaikkakin tietysti erilaisin tarkoituksin: kulakit olivat mukana tarkoituksella ottaa tilanherroilta maat ja ryhtyä harjoittamaan tällä maalla omaa talouttaan. Juuri silloin tulivatkin ilmi kulakkien ja köyhien kesken erilaiset etupyyteet ja pyrkimykset. Ukrainassa tämä etupyyteiden erilaisuus ilmenee tälläkin kertaa paljon selvempänä kuin meillä. Köyhälistö saattoi tätä tilanherrojen maiden siirtymistä talonpojille käyttää kovin vähän välittömästi hyväkseen, koska sillä ei ollut sitä varten varoja eikä työvälineitä. Niinpä näemmekin nyt köyhälistön järjestäytyvän voidakseen estää sen, etteivät kulakit pääsisi anastamaan näitä

tilanherroilta otettuja maita itselleen. Neuvostovalta avustaa näin syntyneitä köyhälistökomiteoita täällä meillä sekä „köyhien talonpoikien komiteoita“ Ukrainassa. Ja mikä siitä oli tuloksena? Tuloksena oli se, että vallitsevaksi aineekseksi maaseudulla ovat tulleet keskitalonpojat... Vähemmän alkoi olla äärimmäisyyksiä kulakiston suuntaan ja vähemmän köyhyyden suuntaan, ja väestön enemmistö alkoi muuttua keskivarakkaaksi. Kun meidän pitää kohottaa talonpoikaisen maataloutemme tuottavaisuutta, niin meidän on otettava huomioon ennen kaikkea keskitalonpoika. Kommunistisen puolueen olikin rakennettava politiikkansa sen mukaisesti... Siis politiikan muutos talonpoikaista kohtaan on selitettävissä siten, että itse talonpoikaiston asema on muuttunut. Maaseutu on muuttunut enemmän keskivaraiseksi, ja se meidän on otettava huomioon tuotantovoimien kohottamiseksi“ * (kts. XXVI osa, s. 304—305).

Ja edelleen samassa osassa, sivulla 247, Lenin tekee seuraavan yleisen johtopäätelmän:

„Meidän on rakennettava valtiotalouttamme keskitalonpojan talouteen sovellettuna*, jota emme ole kolmessa vuodessa pystyneet uusimaan emmekä saa sitä uusituksi vielä kymmeneen vuoteen“.

Toisin sanoen me saatoimme voimaan vapaakaupan, me sallimme kapitalismin elpymisen, me otimme käytäntöön uuden talouspolitiikan voimistaaksemme tuotantovoimien nousua, lisätäksemme tuotteiden määrää maassamme ja lujittaaksemme liittoyyhteyttä talonpoikaiston kanssa. Liittoyyhteys talonpoikaiston kanssa, tämän liittoyyhteyden edut uuden talouspolitiikan linjaa tehtävien myönnytystemme perustana — sellainen oli Leninin kanta asiassa.

Tiesikö Lenin silloin, että keinottelijat, kapitalistit ja kulakit käyttävät hyväkseen uutta talouspolitiikkaa

* Kaikki alleviivaukset minun. J. St.

ja talonpoikaistolle tehtäviä myönnytyksiä? Tiesi tietysti. Merkitseekö tämä sitä, että nämä myönnytykset olivat oikeastaan keinottelijalle ja kulakille tehtyjä myönnytyksiä? Ei, ei merkitse. Sillä uutta talouspolitiikkaa yleensä ja myöskin kauppatoimintaa eivät käytä hyväkseen ainoastaan kapitalistit ja kulakit, vaan myöskin valtion kauppaelimet ja osuusliikkeet, sillä kauppaa eivät harjoita yksin kapitalistit ja kulakit, vaan myöskin valtion elimet ja osuusliikkeet, ja kun ne oppivat käymään kauppaa, niin ne menevät edelle (jo menevät edelle!) yksityisyrittäjistä liittäen teollisuuttamme ja talonpoikaista maataloutta toisiinsa.

Mitä tästä seuraa? Tästä seuraa, että tekemämme myönnytykset käyvät etupäässä liittoyhteyden lujittamisen suuntaan ja liittoyhteyden hyväksi talonpoikaiston kanssa.

Ken ei tätä ymmärrä, hän ei suhtaudu asiaan leniniläisen, vaan liberaalin tavoin.

3. KENEN LASKUVIRHEITÄ?

Kolmas vastaväite koskee Sokolnikovia. Hän sanoo: „Ne melkoiset vahingot, joita me olemme kärsineet talousrintamalla syksystä lähtien, käyvät juuri voimiemme yliarvioimisen suuntaan, sosialistisen kypsynisyyden yliarvioimisen ja niiden mahdollisuuksien yliarvioimisen suuntaan, joita meillä, valtion taloudella on koko kansantalouden johtamiseen jo nykyään“.

Siis asia on muka niin, että hankintojen ja ulkomaankaupan alalla tehdyt laskuvirheet,— tarkoitan passiivista saldoa vuodelta 1924/25,— että nämä laskuvirheet eivät olekaan johtuneet säännöstelyelintemme

tekemistä virheistä, vaan taloutemme sosialistisen kypsyyden yliarvioimisesta. Ja siihen on kuulemma syyssä Buharin, jonka „koulukunta“ ihan tahallaan kylvää taloutemme sosialistiseen kypsyneisyyteen viehättymistä.

Puheissa „voi“ tietysti hullutella kuinka paljon tahansa, kuten Sokolnikov usein tekee. Mutta kaikella on sentään oltava rajansa. Kuinka voidaan edustajakokouksen edessä puhua tuollaista tolkkuttomuutta ja suoranaista valhetta? Eikö Sokolnikovin tiedossa ole, että marraskuun alussa pidettiin erikoinen Politbyroon istunto, jossa käsiteltiin hankinta-asioita ja ulkomaankaupan kysymyksiä, jossa Keskuskomitea oikaisi säännöstelyelinten virheitä, se sama Keskuskomitean enemmistö, jonka väitetään muka yliarvioivan meidän sosialistisia mahdollisuuksiamme? Kuinka voidaan edustajakokouksessa puhua sellaista pötyä? Ja mitä tekemistä tässä on Buharinin „koulukunnalla“ tai itse Buharinilla? Mikä se tuollainen tapa on, kun sysätään syyt toisten niskoilte? Eikö Sokolnikov tiedä, että Keskuskomitean istunnossa laskuvirheitä koskevasta kysymyksestä pidettyjen puheitten pikakirjoituspöytäkirjat on lähetetty kaikille läänikomiteoille? Kuinka voidaan puhua vastoin ilmeisiä tosiasioita? Puheissa „voi“ hullutella, mutta pitää sentään tietää rajat.

4. MITEN SOKOLNIKOV PUOLUSTAA KÖYHÄLISTÖÄ

Neljäs vastaväite on niinkään Sokolnikovia vastaan. Hän sanoi täällä, että finanssiasiaan kansankomissaarina hän, näettekös, pyrkii kaikin tavoin siihen, että maatalousveromme muodostuisi tulojen mukaan

määräytyväksi, mutta että häntä häiritään siinä, häiritään, sillä ei anneta puolustaa maalaisköyhälistöä ja taltuttaa kulakkeja. Se ei pidä paikkaansa, toverit. Se on puolueen parjaamista. Kysymys maatalousveron muodollisesta muuttamisesta tulojen mukaan määräytyväksi,—sanon muodollisesta sen takia, että asiallisesti se onkin tulovero,—tämä kysymys oli esillä Keskuskomitean täysistunnossa tämän vuoden loka-kuussa, mutta Sokolnikovia lukuunottamatta ei kukaan kannattanut tämän kysymyksen ottamista esille edustajakokouksessa, sillä kysymystä ei oltu vielä valmisteltu tarpeeksi edustajakokouksessa asetettavaksi. Sokolnikov ei silloin pitänyt kiinni ehdotuksestaan. Mutta nyt osoittautuukin, että Sokolnikov on valmis käyttämään tätä asiaa Keskuskomiteaa vastaan, ei tietenkään köyhälistön etujen hyväksi, vaan opposition etujen hyväksi. Mutta koska Sokolnikov siis puhuu täällä köyhälistöstä, niin sallikaa kertoa teille eräs tapaus, mikä paljastaa tämän muka köyhälistön valantehneenä puolustajana esiintyvän Sokolnikovin oikean asenteen. Hiljattain VSFNT:n finanssiasian kansankomissaari toveri Miljutin päätti vapauttaa verosta ne köyhät talonpoikaistaloudet, joiden verosumma on alle ruplan. Toveri Miljutinin Keskuskomitealle lähettämästä selostuskirjelmästä näkyy, että näiden alle ruplan olevien verojen kokonaissumma, mikä vero vain ärsyttää talonpoikaista, tekee koko VSFNT:n mitassa noin 300—400 tuhatta ruplaa ja että yksistään tämän veron perimiskustannuksiin menee melkein koko tätä verosummaa vastaavat kulut. Mutta mitä tekee Sokolnikov, tämä köyhälistön puolustaja? Hän ottaa ja kumoaa tämän toveri Miljutinin päätöksen. Keskus-

komitea saa sen johdosta vastalauseita 15 läänikomitealta. Sokolnikov pitää uppiniskaisesti kiinni kannastaan. Vaadittiin Keskuskomitean painostusta, että Sokolnikov luopui sen VSFNT:n finanssiasiain kansankomissaarin aivan oikean päätöksen kumoamisesta, että alle ruplan olevat verot jätetään perimättä. Ja tätä Sokolnikov nimittää köyhälistön etujen „puolustamiseksi“. Ja moisilla ihmisillä, joilla on tuollaisia kolttoisia takanaan, on vielä — kuinka sen nyt lievemmin sanoisi — rohkeutta esiintyä Keskuskomiteaa vastaan. Kummallista, toverit, kummallista.

5. AATTEELLISTA TAISTELUA VAIKO PARJAUSTA?

Lopuksi vielä eräs vastaväite. Tarkoitan vastaväitettä niille, jotka ovat laatineet „Kokoelman aineistoja kiistakysymyksistä“. Täällä jaettiin eilen salaisena, vain edustajakokouksen jäsenille tarkoitettuna, juuri julkaistu „Kokoelma aineistoja kiistakysymyksistä“. Tässä kokoelmassa on muun ohella puhe siitä, että tämän vuoden huhtikuussa minä otin vastaan maa-seutukirjeenvaihtajain edustajiston ja ilmaisoin myötätuntoa maan yksityisomistuksen palauttamisen aatteelle. Osoittautuu, että „Bednota“ lehdessä⁶³ oli julkaistu erään kirjeenvaihtajan samantapaisia „vaikutelmia“, jotka ovat minulle aivan tuntemattomia ja joita en ole itse tarkastanut. Kuulin siitä tämän vuoden lokakuussa. Jo sitä ennen, huhtikuussa, oli Riian uutistoimisto, joka eroaa kaikista muista uutistoimistoista siinä, että se leipoo kaikki perättömät huhut meikäläisistä, antanut samantapaisen uutisen ulkomaiden lehdistölle, ja meidän ihmiset tiedottivat siitä meille Pariisista ulkoasiain kansankomissaarille osoi-

tetussa sähköessä vaatien sen kumoamista. Minä vastasin silloin heti toveri Tshitsherinille apulaiseni välityksellä, että „jos toveri Tshitsherin pitää tarpeellisena kumota kaikenlaisia typeryyksiä ja juoruja, niin kumotkoon“ (kts. Keskuskomitean arkisto).

Onko kaikki tämä tunnettua tuon sakramentillisen „kokoelman“ laatijoille? On tietysti. Miksi he sitten jatkavat kaikenlaisten lorujen ja tolkuttomuuksien levittämistä? Kuinka he saattavatkin, kuinka oppositio voi turvautua Riian uutistoimiston menettelytapoihin? Ovatko he tosiaankin vajonneet niin syvälle? (Ääni: „Häpeällistä!“.)

Edelleen, tuntien „luolaihmissen“ tavat, tietäen, että he saattavat matkia Riian uutistoimiston tapoja, minä lähetin „Bednotan“ toimitukselle kumoavan selityksen. On kylläkin naurettavaa kumota moista typeryyttä, mutta tietäen, kenen kanssa olin tekemisissä, minä lähetin kuitenkin kumoavan selityksen. Se on tällainen:

„Kirje „Bednotan“ toimitukselle.

Toveri toimittaja! Äskettäin sain tovereiltani kuulla, että „Bednotassa“ 5/IV 1925 julkaistussa erään maaseutukirjeenvaihtajan kirjoituksessa vaikutelmistaan keskustelustani maaseutukirjeenvaihtajain edustajiston kanssa, jota kirjoitusta minulla ei ollut aikanaan tilaisuutta lukea, kerrotaan minun muka suhtautuneen myötätunnolla ajatukseen maan omistuskiiinnityksestä 40 vuodeksi ja vieläkin pitemmäksi aikaa, maan yksityisomistuksen ajatukseen j.n.e. Vaikkakaan tuo mielikuvituksellinen uutinen ei ilmeisen järjettömyytensä takia kaipaa kumoamista, niin ehkäpä ei silti liene haitaksi pyytää teiltä lupaa ilmoittaa „Bednotassa“, että tämä uutinen on mitä karkein virhe ja että se on pantava kokonaan sen kirjoittajan mielikuvituksen tilille.

J. Stalin“.

Onko tämä kirje tunnettu tovereille „kokoelman“ laatijoille? On varmasti. Miksi he sitten jatkavat juorujen ja lorujen levittämistä? Mikä taistelutapa se sellainen on? Sanovat sen olevan aatteellista taistelua. Eikö mitä, toverit, se ei ole aatteellista taistelua. Meidän venäjänkielellämme sellaista sanotaan yksinkertaisesti parjaukseksi.

Sallikaa nyt siirtyä tärkeimpiin periaatteellisiin kysymyksiin.

6. UUDESTA TALOUSPOLITIIKASTA

Kysymys uudesta talouspolitiikasta. Tarkoitin toveri Krupskajaa ja sitä puhetta, minkä hän piti uudesta talouspolitiikasta. Hän sanoo: „Oikeastaan uusi talouspolitiikka on visseillä ehdoilla sallittua kapitalismia, kapitalismia, jota proletaarinen valtio pitää kahleissa“... Pitääkö tämä paikkansa? Pitää ja ei pidä. Se, että me pidämme kapitalismia kahleissa ja tulemme pitämään niin kauan, kun sitä on olemassa, se on totta, se pitää paikkansa. Mutta se, että uusi talouspolitiikka on muka kapitalismia, se on pötyä, silkkaa pötyä. Uusi talouspolitiikka on proletaarisen valtion erikoista politiikkaa, jonka tarkoituksena on sallia kapitalismia, hallitsevien asemien ollessa proletaarisen valtion käsissä, jonka tarkoituksena on taistelu kapitalististen ja sosialististen ainesten välillä, jonka tarkoituksena on sosialististen ainesten osuuden kohottaminen kapitalististen ainesten tappioksi, jonka tarkoituksena on sosialististen ainesten voitto kapitalistisista aineksista, jonka tarkoituksena on luokkien hävittäminen ja perustan laskeminen sosialistiselle taloudelle. Ken ei ymmärrä

tätä uuden talouspolitiikan siirtymisluonnetta, kaksinaista luonnetta, hän loittonee leninismistä. Jos uusi talouspolitiikka olisi kapitalismia, niin silloinhan se uuden talouspolitiikan Venäjä, josta Lenin puhui, olisikin kapitalistinen Venäjä. Mutta onko nykyinen Venäjä todellakin kapitalistinen Venäjä eikä kapitalismista sosialismiin siirtyvä Venäjä? Miksi sitten Lenin ei sanonut yksinkertaisesti: „**kapitalistisesta Venäjämästä** tulee sosialistinen Venäjä“, vaan katsoi tarpeelliseksi sanoa toisella tapaa: „**uuden talouspolitiikan Venäjämästä** tulee sosialistinen Venäjä“? Onko oppositio samaa mieltä toveri Krupskajan kanssa, että uusi talouspolitiikka on kapitalismia, vai eikö se ole samaa mieltä? Luulen, ettei edustajakokouksessa ole yhtään jäsentä, joka olisi samaa mieltä toveri Krupskajan määritelmän kanssa. Toveri Krupskaja puhui (suokoon hän minulle anteeksi tämän) silkkaa pötyä uudesta talouspolitiikasta. Leniniä ei saa puolustaa täällä Buharinia vastaan tuollaisella pödyllä.

7. VALTIOKAPITALISMISTA

Tähän kysymykseen liittyy Buharinin virhe. Mikä oli hänen virheensä? Missä kysymyksissä Leninillä oli kiistaa Buharinin kanssa? Lenin väitti, että valtiokapitalismin käsite sopii proletariaatin diktatuurin järjestelmään. Buharin kielsi sen. Hän oli sitä mieltä — ja „vasemmisto“-kommunistit hänen mukanaan, siinä luvussa myöskin Safarov, olivat sitä mieltä, — ettei valtiokapitalismin käsitettä voida sovittaa proletariaatin diktatuurin järjestelmään. Lenin oli tietysti oikeassa. Buharin oli väärässä. Hän tunnusti tämän virheensä. Siis sellainen oli Buharinin virhe. Mutta

siitä on jo aikaa. Kun hän nyt, vuonna 1925, touko-kuussa, toistaa uudelleen olevansa eri mieltä Leninin kanssa kysymyksessä valtiokapitalismista, niin pidän sitä yksinkertaisesti väärinkäsityksenä. Joko hänen on suoraan luovuttava tästä väitteestään, taikka se on vain väärinkäsitys, sillä kanta, jota hän nyt puoltaa kysymyksessä valtioneollisuuden luonteesta, on Leninin kanta. Ei Lenin ole mennyt Buharinin kannalle, vaan päinvastoin Buharin on tullut Leninin kannalle. Ja juuri siksi me kannatammekin Buharinia. (Suosionosoituksia.)

Kamenevin ja Zinovjevin perusvirhe on se, että he ottavat kysymyksen valtiokapitalismista skolastisesti, ei dialektisesti, sitomatta sitä historialliseen tilanteeseen. Sellainen suhde kysymykseen on koko leninisin hengelle vierasta. Miten Lenin asetti kysymyksen? Vuonna 1921 Lenin, tietäen hyvin, että teollisuutemme on heikosti kehittynyt ja että talonpoikaisto tarvitsee tavaroita, tietäen, ettei sitä (teollisuutta) voida kerralla kohottaa, että työläiset tunnetun tilanteen pakosta nikkaroivat enemmän sytyttimiä kuin kehittivät teollisuutta, — silloisessa tilanteessa Lenin oli sitä mieltä, että parhain kaikista mahdollisuuksista oli se, että otetaan mukaan ulkolaista pääomaa, pannaan sen avulla teollisuus kuntoon, otetaan sillä tavoin käytäntöön valtiokapitalismi ja luodaan sen avulla Neuvostovallan liittoyhteys maaseudun kanssa. Tämä tie oli silloin ehdottomasti oikea, sillä meillä ei silloin ollut muuta mahdollisuutta talonpoikaiston tyydyttämiseksi, sillä teollisuutemme ontui, kulkulaitos oli pysähdyksissä tahi melkein pysähdyksissä, ei ollut tahi ei ollut riittävästi polttoaineita. Pitikö Lenin silloin

valtiokapitalismia sallittavana ja toivottavana taloutemme vallitsevana muotona? Piti kyllä. Mutta se oli silloin, vuonna 1921. Entä nyt? Voidaanko nykyään sanoa, ettei meillä ole omaa teollisuutta, että kululaitos on pysähdyksissä, ettei ole polttoaineita j.n.e.? Ei, ei voida. Voidaanko kieltää sitä, että meidän teollisuutemme ja kauppamme ovat jo pystyttämässä teollisuuden (meidän teollisuutemme) ja talonpoikaistalouden liittoyhteyttä **välittömästi**, omilla voimillaan? Ei, sitä ei voida kieltää. Voidaanko kieltää sitä, että „valtiokapitalismi“ ja „sosialismi“ ovat jo vaihtaneet osia teollisuuden alalla, sillä sosialistinen teollisuus on tullut hallitsevaksi ja toimilupa- ja vuokraliikkeiden ominaispaino (edellisissä on 50 tuhatta työlläistä, jälkimmäisissä 35 tuhatta) on minimaalisen pieni? Ei, ei voida kieltää. Jo vuonna 1922 Lenin sanoi, että toimiluvat ja vuokralleanto eivät meillä onnistuneet.

Mitä tästä seuraa? Tästä seuraa se, että vuodesta 1921 lähtien tilanne on meillä oleellisesti muuttunut, että tänä aikana meidän sosialistinen teollisuutemme sekä neuvostokaupan ja osuusliikkeiden kauppatoiminta ovat jo ehtineet muodostua vallitsevaksi voimaksi, että on jo opittu omin voimin järjestämään liittoyhteyttä kaupungin ja maaseudun välillä, että valtiokapitalismin selvimmät muodot — toimiluvat ja vuokraliikkeet — eivät ole tänä aikana päässeet vakavammin kehittymään, että puhua **nyt**, vuonna 1925, valtiokapitalismista taloutemme vallitsevana muotona merkitsee meidän valtioneollisuutemme sosialistisen luonteen vääristelemistä, merkitsee sitä, ettei käsitetä, ettei ymmärretä sitä suurta eroa, mikä on entisen ja

nykyisen tilanteen välillä, se merkitsee, ettei kysymystä valtiokapitalismista oteta dialektisesti, vaan skolastisesti, metafyyillisesti.

Haluatteko kuulla, mitä Sokolnikov sanoo? Hän sanoo puheessaan näin:

„Meidän ulkomaankauppaamme hoidetaan valtiokapitalistisena liikkeenä... Meidän sisäiset kauppayhtymämme ovat niinkään valtiokapitalistisia liikelaitoksia. Ja minun on sanottava, toverit, että Valtionpankki on aivan samaten valtiokapitalistinen likeyritys. Entä meidän rahajärjestelmämme? Meidän rahajärjestelmämmekin perustuu siihen, että neuvostotaloudessa, rakennettavan sosialismin oloissa, on otettu käytäntöön rahajärjestelmä, jossa ovat vallalla kapitalistisen talouden periaatteet“.

Näin sanoo Sokolnikov.

Kohta hän menee niin pitkälle, että julistaa Finanssi-asiain kansankomissariaatinkin valtiokapitalismiksi. Olen tähän saakka luullut, kaikki me olemme tähän saakka luulleet, että Valtionpankki on osa valtiokoneistoa. Olen tähän saakka luullut, ja me kaikki olemme luulleet, että Ulkomaankaupan kansankomissariaattimme, lukuunottamatta sen ympärillä olevia valtiokapitalistisia virastoja, on valtiokoneistomme osa, että meidän valtiokoneistomme on tyypiltään proletaarisen valtion koneisto. Me olemme kaikki tähän saakka luulleet niin, sillä proletaarinen valta on meillä näiden laitosten ainoa isäntä. Mutta Sokolnikovin mukaan käykin nyt siten, että nämä valtiokoneistomme kuuluvat laitokset ovatkin valtiokapitalistisia. Ehkäpä meidän neuvostokoneistomme on samoin valtiokapitalismia eikä proletaarinen valtiotyyppi, kuten Lenin väitti? Miksi ei voisi niinkin olla? Eikö neuvostokoneistomme käytä „rahajärjestelmää, jossa ovat vallalla kapitalistisen talouden

periaatteet"? Ja tuollaista pötyä saattaakin ihminen mennä puhumaan.

Sallikaa ennen kaikkea esittää Leninin käsitys Valtionpankin luonteesta ja merkityksestä. Haluaisin, toverit, vedota erääseen kohtaan Leninin kirjasta, joka on kirjoitettu vuonna 1917. Tarkoitin kirjasta „Kykenevätkö bolshevikit pitämään valtiovallan?“, jossa hän oli vielä kontrollin kannalla teollisuuteen nähden (eikä sen kansallistamisen kannalla) ja jossa hän siitä huolimatta oli sitä mieltä, että proletaarisen valtion käsissä Valtionpankki on $\frac{9}{10}$ sosialistinen laitos. Näin hän kirjoitti Valtionpankista:

„Suurpankit ovat se „valtiokoneisto“, jota me tarvitsemme sosialismin toteuttamiseksi ja jonka me otamme valmiina kapitalismilta, ja meidän tehtävämme tässä on vain karsia pois se, mikä on kapitalistista rujoutta tässä mainiossa koneistossa, tehdä se vieläkin suuremmaksi, vieläkin demokraattisemmaksi, entistä enemmän kaikkikäsitteväksi. Määrä muuttuu laaduksi. Yhtenäinen ja suurimmista suurin valtionpankki haaraosastoineen jokaisessa kunnassa ja jokaisessa tehtaassa — se on jo yhdeksän kymmenesosaa sosialistisesta koneistosta. Se on yleisvaltakunnallista kirjanpitoa, tuotannon ja tuotteiden jaon luettelointia koko valtakunnan mitassa, se on tavallaan niin sanoaksemme sosialistisen yhteiskunnan selkäranka“ (kts. XXI osa, s. 260).

Verratkaa näitä Leninin sanoja Sokolnikovin puheeseen ja te ymmärrätte, minne Sokolnikov on luisumassa. Minä en ihmettele, jos hän julistaa Finanssi-asiain kansankomissariaatinkin valtiokapitalismiksi.

Mistä tässä on kysymys? Mistä Sokolnikoville ovat ilmaantuneet moiset virheet?

Kysymys on siitä, että Sokolnikov ei ymmärrä uuden talouspolitiikan kaksinaista luonnetta, kaupan-

käynnin kaksinaista luonnetta nykyisissä oloissa, jolloin sosialistiset ainekset käyvät taistelua kapitalistisia aineksia vastaan, hän ei ymmärrä kehityksen dialektiikkaa proletariaatin diktatuurin oloissa, siirtymiskauden oloissa, jolloin sosialistiset ainekset käyttävät porvaristolta perittyjä menetelmiä ja aseita kapitalististen ainesten voittamiseksi ja hävittämiseksi. Kysymys ei ole lainkaan siitä, että kauppatoimi ja rahajärjestelmä ovat „kapitalistisen talouden“ menetelmiä. Kysymys on siitä, että taistellen kapitalistisia aineksia vastaan taloutemme sosialistiset ainekset ottavat nämä porvariston menetelmät ja aseet käyttöönsä kapitalististen ainesten voittamiseksi, että ne käyttävät niitä **hyvällä menestyksellä** kapitalismia vastaan, käyttävät niitä **hyvällä menestyksellä** taloutemme sosialistisen perustan rakentamiseen. Kysymys on siis siitä, että kehityksemme dialektiikan vaikutuksesta näiden porvariston välikappaleiden tehtävät ja tarkoitus muuttuvat periaatteellisesti, perusteellisesti, ne muuttuvat sosialismin hyväksi, kapitalismin vahingoksi. Sokolnikovin virhe on se, että hän ei ole ymmärtänyt näiden taloudessamme tapahtuvien prosessien koko mutkallisuutta ja ristiriitaisuutta.

Sallikaa nyt vedota Leniniin kysymyksessä valtiokapitalismin historiallisesta luonteesta, sallikaa esittää lainaus, joka osoittaa, milloin ja minkä vuoksi hän ehdotti valtiokapitalismia päämuodoksi, mikä häntä pakotti siihen ja nimenomaan minkälaisissa konkreettisissa olosuhteissa hän sitä ehdotti. (Ääni: „Pyydämme!“.)

„Me emme saa missään tapauksessa unohtaa sitä, mitä me usein näemme — työläisten sosialistista suhtautumista valtiolle kuuluviin tehtaisiin, joissa työläiset itse hankkivat polttoaineita, raaka-aineita ja elintarvikkeita, tahi kun työläiset pyrkivät jakamaan oikein teollisuuden tuotteet talonpoikaiston keskuuteen, toimittavat niitä perille kuljetusvälineillä. Se on sosialismia. Mutta sen rinnalla on olemassa pientalous, joka on hyvin usein olemassa siitä riippumattomana. Miksi se voi olla olemassa siitä riippumattomana? Siksi, että suurteollisuutta ei ole vielä saatu kuntoon, siksi, että sosialistiset tehtaot saavat ehkä vain kymmenennen osan siitä, mitä niiden pitäisi saada; ja koska ne eivät sitä saa, niin tuo pientalous jää sosialistisista tehtaista riippumattomaksi. Maan ääretön köyhtyminen, polttoaineiden, raaka-aineiden ja liikennevälineiden puute johtavat siihen, että pientuotanto joutuu olemaan erillään sosialismista. Ja siksi minä kysyn: mitä valtiokapitalismi on näissä oloissa? Se tulee olemaan pientuotannon yhteenliittämistä. Pääoma yhdistää pientuotantoa, pääoma kasvaa pientuotannosta. Ei ole mitään syytä sulkea silmiä näkemästä tätä. Tietysti vapaakauppa merkitsee kapitalismin kasvua; siitä ei mihinkään päästä, ja kuka luulee siitä pääsevänsä ja aikoo viitata kintaalla koko asialle, hän vain lohduttaa itseään pelkillä sanoilla. Kun kerran on pientaloutta, kun on vaihdon vapaus, niin siitä kasvaa kapitalismia. Mutta onko tämä kapitalismi meille peloittava, kun meillä on hallussamme tehtaot, tuotantolaitokset, kulkulaitos ja ulkomaankauppa? Ja siksi sanoin silloin, samaa toistan nyt ja olen yhä sitä mieltä, että kiistämättömän selvää on, ettei tämä kapitalismi ole meille peloittava. Sellaista kapitalismia ovat toimiluvat“ * (kts. XXVI osa, s. 306).

Näin Lenin suhtautui kysymykseen valtiokapitalismista.

Vuonna 1921, jolloin meillä ei ollut juuri lainkaan omaa teollisuutta, jolloin ei riittänyt raaka-aineita ja jolloin kulkulaitos oli pysähdyksissä, Lenin ehdotti valtiokapitalismia keinona, jonka avulla hän ajatteli

* Alleviivaukset kaikkialla minun: J. St.

saavansa talonpoikaistalouden sidotuksi teollisuuteen. Ja se oli oikein. Mutta merkitseekö tämä sitä, että Lenin piti tätä tietä toivottavana kaikissa oloissa? Ei tietenkään merkitse. Hän turvautui liittoyhteyden luomiseen valtiokapitalismin välityksellä sen tähden, kun meillä ei ollut kehittynyttä sosialistista teollisuutta. Entä nykyään? Voidaanko sanoa, ettei meillä nyt ole kehittynyttä valtioneollisuutta? Tietenkään ei sitä voida sanoa. Kehitys kävi toista uomaa, toimitukset eivät juurtuneet juuri lainkaan, valtioneollisuus kasvoi, valtion kauppatoiminta samoin, osuustoiminta laajeni, ja liittoyhteys kaupungin ja maaseudun välillä alkoi järjestyä sosialistisen teollisuuden välityksellä. Tilanne kääntyi meille paremmaksi kuin odotimme. Kuinka tämän jälkeen voidaan puhua sellaista, että valtiokapitalismi on taloustoimintamme päämuoto?

Opposition surkeus on siinä, ettei se halua ymmärtää näitä yksinkertaisia asioita.

8. ZINOVJEV JA TALONPOIKAISTO

Kysymys talonpoikaistosta. Selostuksessani puhuin siitä, ja puheenvuoroja käyttäneet ovat täällä vahvistaneet sen, että Zinovjevia vaivaa poikkeama keskitalonpojan aliarvioimiseen, että vielä äskettäin hän oli aivan selvästi keskitalonpoikaiston neutralisoinnin kannalla ja vasta nyt, puolueessa käydyn taistelun jälkeen, hän yrittää siirtyä ja asettua toiselle kannalle, lujan liiton kannalle keskitalonpoikaan nähden. Pitääkö kaikki tämä paikkansa? Sallikaa minun vedota eräisiin asiakirjoihin.

Kirjoituksessaan „Bolshevisoisemisesta“ Zinovjev kirjoitti tänä vuonna:

„On joukko tehtäviä, jotka ovat aivan samat kaikilla Kominternin puolueilla. Sellainen on esimerkiksi... varma kanta suhteessa talonpoikaistoon. Maailman maanviljelysväestössä on kolme kerrosta, jotka me voimme ja jotka meidän pitää saada puolellemme ja joista pitää tulla proletariaatin liittolaisia (maatalousproletariaatti, puoliproletaarit eli parsellitalonpojat sekä pienviljelijät, jotka eivät käytä vierasta palkkatyövoimaa). On olemassa toinen kerros talonpoikaistoa (keskitalonpojat), mikä meidän on ainakin neutralisoitava“* („Pravda“ tammikuun 18 pnä 1925).

Näin Zinovjev kirjoittaa keskitalonpojasta kuuden vuoden kuluttua puolueen VIII edustajakokouksesta, missä Lenin hylkäsi keskitalonpojan neutralisointitunnuksen vaihtaen sen tunnuksen lujasta liitosta keskitalonpojan kanssa. Bakajev kysyy, mitä vaarallista siinä on? Minä pyytäisin teitä vertaamaan Zinovjevin kirjoitusta Leninin teesiin, jonka mukaan pitää nojautua keskitalonpoikaan, sekä vastaamaan, onko Zinovjev poikennut tuosta Leninin teesistä vai eikö ole poikennut... (Huudahdus paikalta: „Sillä tarkoitetaan muita maita eikä Venäjää“. Hälinää.) Ei kävele, toveri, sillä Zinovjevin kirjoituksessa puhutaan „tehtävistä, jotka ovat aivan samat kaikilla Kominternin puolueilla“. Vai rupeatteko kieltämään sitä, että puolueemme kuuluu myös osana Kominterniin? Siinähan suoraan sanotaan: „kaikilla puolueilla“. (Huudahdus Leningradin edustajiston taholta: „Visseinä ajankohtina“. Yleistä nauhua.)

* Alleviivaukset kaikkialla minun. J. St.

Verratkaa tätä Zinovjevin kirjoituksesta otettua lainausta neutralisoimisesta Leninin puheesta puolueen VIII edustajakokouksessa otettuun lainaukseen, jossa hän puhuu siitä, että meidän on saatava aikaan **luja liitto** keskitalonpojan kanssa, ja te ymmärrätte, ettei niiden välillä ole mitään yhteistä.

Kuvaavaa on, että luettuaan nämä rivit Zinovjevin kirjoituksesta toveri Larin, tämä maaseudulla toimeenpantavan „toisen vallankumouksen“ kannattaja, riensi heti yhtymään niihin. Arvelen, että vaikka toveri Larin joku päivä sitten puhuikin Kamenevia ja Zinovjevia vastaan, ja puhui aika onnistuneesti, niin se ei merkitse sitä, etteikö meillä ole erimielisyyksiä hänen kanssaan, ja meidän on täällä sanouduttava irti hänestä. Kas näin toveri Larin sanoo tuosta Zinovjevin kirjoituksesta:

„Kominternin puheenjohtaja Zinovjev on aivan oikein määritellyt „varman kannan talonpoikaistoon nähden“ Kominternin kaikkien* puolueiden yleisten tehtävien kannalta“ (Larin. „Neuvostomaaseutu“, s. 80).

Huomaan toveri Larinin protestoivan tätä vastaan väitteellä, että hän on kirjassaan tehnyt sen varauksen, ettei hän ole samaa mieltä Zinovjevin kanssa, mikäli Zinovjev ulottaa keskitalonpojan neutralisointitunnuksen koskemaan myöskin Venäjää. Se on totta, että hän tekee kirjassaan tuon varauksen väittäen, että neutralisoiminen ei meille riitä, että meidän on otettava „askel etemmäksi“ „sopimukseen keskitalonpojan kanssa kulakkia vastaan“. Mutta tähän toveri Larin valitettavasti sekottaa kaavansa „toisesta vallan-

* Alleviivaus minun. J. St.

kumouksesta“ kulakkien sortoa vastaan, jota me emme hyväksy, joka lähentää häntä Zinovjeviin ja joka pakottaa minut hieman sanoutumaan irti hänen kannastaan.

Kuten näette, tuossa esittämässäni asiakirjassa Zinovjev esiintyy suoraan ja selvästi puoltaen keskitalonpojan neutralisoimistunnusta Leniniä vastaan, joka on julistanut, ettei neutralisoiminen ole riittävä, että on välttämättä saatava luja liitto keskitalonpojan kanssa.

Seuraava asiakirja. „Leninismi“ kirjassaan Zinovjev lainaa Leniniltä seuraavan kohdan, joka on kirjoitettu vuonna 1918: „Talonpoikaiston kanssa porvarillis-demokraattisen vallankumouksen loppuun saakka, — talonpoikaiston köyhimmän, proletaarisen ja puoliproletaarisen osan kanssa eteenpäin sosialistiseen vallankumoukseen!“— ja tekee siitä tällaisen johtopäätöksen:

„Meitä nyt kiinnostava... tärkein probleemi... on esittämässäni Leninin asettamuksissa valaistu täydellisesti ja loppuun saakka. Siihen et voi mitään lisätä etkä jättää siitä sanaakaan pois*. Tässä on kaikki sanottu lijitshille ominaisella niukkasanaisuudella ja selväpiirteisyydellä, suppeasti ja selvästi,— niin, että tekee väkisin mieli ottaa se lukukirjaan“ („Leninismi“, s. 60).

Näin Zinovjevin mukaan on tyhjentävästi luonnehdittu leninismi talonpoikaiskysymyksessä. Koko talonpoikaiston kanssa tsaaria ja tilanherroja vastaan, se on porvarillinen vallankumous. Köyhälistön kanssa porvaristoa vastaan, se on Lokakuun vallankumous. Kaikki se on oikein. Tässä on annettu kaksi Leninin tunnus-

* Alleviivaus minun. J. St.

lausetta. Entä miten on Leninin kolmannen tunnuksen laita — keskitalonpojan kanssa kulakkia vastaan sosialistiseen rakennustyöhön? Minne tämä Leninin kolmas tunnus on joutunut? Sitä ei ole Zinovjevillä. Se on kadonnut. Vaikka Zinovjev väittääkin, että „siihen et voi mitään lisätä“, niin silti, ellemme lisää siihen Leninin kolmatta tunnuslausetta proletariaatin ja maalaisköyhälistön lujasta liitosta keskitalonpojan kanssa, niin olemme vaarassa joutua väärentämään Leniniä, niinkuin Zinovjev häntä väärentää. Voidaanko sitä pitää sattumana, että Leninin kolmas tunnus, joka on meille tällä kertaa kaikkein ajankohtaisin tunnus, on jäänyt Zinovjevilta jonnekin, että hän on kadottanut sen? Ei, sitä ei voida pitää sattumana, sillä hän on keskitalonpojan neutralisoinnin kannalla. Ensimmäisen ja toisen asiakirjan välillä on vain se ero, että edellisessä hän vastustaa tunnuslausetta lujasta liitosta keskitalonpojan kanssa, mutta toisessa hän sivuuttaa sen vaikenemalla.

Kolmas asiakirja on Zinovjevin kirjoitus „Aikakauden filosofia“. Puhun tämän kirjoituksen alkuperäisestä tekstistä, ilman niitä muutoksia ja lisäyksiä, joita Keskuskomitean jäsenet siihen myöhemmin tekivät. Kuvaavana piirteenä tässä kirjoituksessa on se, että siinä, samoin kuin toisessakaan asiakirjassa, ei puhuta mitään keskitalonpojasta, ja sivuuttaen tämän elintärkeän kysymyksen siinä puhutaan jostakin epä-määräisestä narodnikkilaisesta yhdenvertaisuudesta osoittamatta yhdenvertaisuuden luokkasisältöä. Siinä puhutaan maalaisköyhälistöstä, kulakista, kapitalistista, siinä on hyökkäilyjä Buharinia vastaan, on eserräläinen yhdenvertaisuus, on Ustrjalov, mutta

keskitalonpoika ja Leninin osuustoimintasuunnitelma puuttuvat, vaikka artikkelin otsikkona onkin „Aikakauden filosofia“. Kun toveri Molotov lähetti tuon kirjoituksen minulle (olin silloin matkoilla), niin vastasin siihen karkealla ja jyrkällä arvostelulla. Niin, toverit, olen suorasukainen ja karkea mies, se on totta, sitä en kiellä. (Naurua.) Vastasin karkealla arvostelulla, sillä eihän voida sietää, että Zinovjev koko vuoden ajan vaikenä järjestelmällisesti leninismien oleellismista piirteistä talonpoikaiskysymyksessä, puolueemme tämän hetken tunnuksesta liitosta talonpoikaiston perusjoukon kanssa, taikka sitten vääristeli niitä. Vastasin silloin toveri Molotoville:

„Zinovjevin kirjoitus „Aikakauden filosofia“ on puolueen linjan vääristeleminen Leninin hengessä. Se pohtii XIV konferenssin asioita, mutta tämän konferenssin perusaihe — keskitalonpoikaisto ja osuustoiminta — on sivuutettu. Keskitalonpoikaisto ja Leninin osuustoimintasuunnitelma ovat poissa. Se ei ole sattuma. Puhua tämän jälkeen XIV konferenssin päätösten „tulkitsemisesta käytävästä taistelusta“ merkitsee sitä, että suuntana on näiden päätösten rikkominen. Buharinin sotkeminen Stolypiniin, kuten Zinovjev tekee, merkitsee Buharinin parjaamista. Sillä tavalla voidaan sotkea Stolypiniin Leninkin, joka sanoi: „käykää kauppaa ja oppikaa käymään kauppaa“. Yhdenvertaisuustunnus on nykyhetkellä eserräläistä demagogiaa. Mitään yhdenvertaisuutta ei voi olla niin kauan, kun luokat ovat olemassa ja kun on olemassa ammattitaitoa vaativaa ja ammattitaitoa vaatimattomaa työtä (kts. Leninin teosta „Valtio ja vallankumous“). Ei pidä puhua epämääräisestä yhdenvertaisuudesta, vaan luokkien hävittämisestä, sosialismista. Sanoa meidän vallankumouksemme „epäklassilliseksi“ merkitsee menshevismiin luisumista. Mielestäni kirjoitus on muokattava perinpohjin uudelleen, niin ettei sillä olisi XIV edustajakokoukselle tarkoitettuna ryhmäohjelman luonnetta.

Syyskuun 12 pnä 1925.

J. Stalin“.

Kaikesta tästä olen valmis pitämään nytkin kiinni. Jokaisesta sanasta ja lauseesta.

Johtavaa laatua olevassa tärkeässä kirjoituksessa ei saa puhua yhdenvertaisuudesta antamatta tarkkaa määritelmää, mistä yhdenvertaisuudesta on puhe — talonpoikain yhdenvertaisuudesta työväenluokan kanssa, yhdenvertaisuudesta talonpoikaiston sisällä, yhdenvertaisuudesta työväenluokan sisällä, ammattitaitoisten ja ammattitaidottomien välillä vaiko yhdenvertaisuudesta luokkien hävittämisen mielessä. Johtavassa kirjoituksessa ei saa sivuuttaa vaikenemalla puolueen tämän hetken tunnuksia työstä maaseudulla. Ei saa leikkiä yhdenvertaisuuden fraasilla, sillä se on tulella leikkimistä, samoin kuin ei saa leikkiä fraaseilla leninismistä, vaieten kokonaan leninismin tämän hetken tunnuksesta talonpoikaiskysymyksessä.

Sellaiset ovat nämä kolme asiakirjaa: Zinovjevin kirjoitus (tammikuu 1925) keskitalonpojan neutralisoinnin puolesta, Zinovjevin kirja „Leninismi“ (syyskuu 1925), jossa ei puhuta mitään Leninin kolmannesta tunnuksesta keskitalonpojan suhteen, ja Zinovjevin uusi kirjoitus „Aikakauden filosofia“ (syyskuu 1925), jossa hän sivuuttaa vaieten keskitalonpojan ja Leninin osuustoimintasuunnitelman.

Onko tämä Zinovjevin ainainen hoipertelu talonpoikaiskysymyksessä sattuma?

Kuten näette, se ei ole sattuma.

Äskettäin Leningradissa tekemässään selostuksessa Keskuskomitean toimintaselostuksesta Zinovjev päätti vihdoinkin esiintyä kannattamalla lujan liiton tunnusta keskitalonpojan kanssa. Tämän hän teki vasta taistelun ja kahnausten jälkeen, vasta Keskuskomiteassa sattuu-

neiden yhteentörmäysten jälkeen. Se on hyvä juttu. Mutta en ole lainkaan varma siitä, etteikö hän siitä sitten taas kieltäydy. Sillä, kuten tosiasiat osoittavat, Zinovjevillä ei ole koskaan ollut sitä varmaa linjaa talonpoikaiskysymyksessä, mitä meillä tarvitaan. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Tässä eräitä asiatietoja Zinovjevin horjahteluista talonpoikaiskysymyksessä. Vuonna 1924 Zinovjev Keskuskomitean täysistunnossa vaati „talonpoikaista“ politiikkaa esittäen puolueettomien talonpoikaisryhmien perustamista keskuksessa ja paikkakunnilla kerta viikossa ilmestyvine sanomalehtineen. Tämä esitys hylättiin Keskuskomiteassa heränneiden vastaväitteiden vuoksi. Vähää ennen sitä Zinovjev suorastaan keikaili sillä, että hänellä on „talonpoikaispoikkeama“. Hän puhui esimerkiksi puolueen XII edustajakokouksessa: „Kun minulle sanotaan: teillä on „syrjäpoikkeama“, te kallistutte talonpoikaiston puoleen,—niin minä vastaan: niin, meidän ei pidä ainoastaan „kallistua“ talonpoikaiston ja sen taloudellisten tarpeiden puoleen, vaan meidän pitää kumartua, ja jos tarve vaatii, niin polvistuakin proletariaattiamme seuraavan talonpojan taloudellisten vaatimusten edessä“. Kuuletteko: „kallistua“, „kumartua“, „polvistua“. (N a u r u a, s u o s i o n o s o i t u k s i a.) Sitten kun talonpoikaiston asiat saatiin paremmalle tolalle, kun asemamme maaseudulla kävi paremmaksi, Zinovjev „kääntyi pois“ tuosta viehättymisestä ottaen epäluulon alaiseksi keskitalonpojan ja julistaen neutralisoimistunnuksen. Jonkun ajan kuluttua hän teki uuden „käänteen“ vaatien asiallisesti XIV konferenssin päätösten tarkistamista („Aikakauden filosofia“), ja syyttäen melkein koko

Keskuskomiteaa talonpoikaispoikkeamasta hän alkoi jyrkemmin „kallistua“ keskitalonpoikaa vastaan. Ja vihdoin, puolueen XIV edustajakokouksen edellä, hän tekee vielä yhden „käänteen“, tällä kertaa liiton suuntaan keskitalonpoijan kanssa, ja alkaa kai vielä kehuskella, että hän on taaskin valmis „polvistumaan“ talonpoikaiston edessä.

Mitä takeita on siitä, ettei Zinovjev horjahda vieläkin kerran?

Mutta sehän on hoipertelua, toverit, eikä politiikkaa. (Naurua, suosionosoituksia.) Sehän on hysteria eikä politiikka. (Huudahduksia: „Oikein!“.)

Sanotaan, ettei tarvitse kiinnittää erikoista huomiota taisteluun toista poikkeamaa vastaan. Se on väärä kanta. Jos meillä on kaksi syrjäpoikkeamaa — Bogushevskin poikkeama ja Zinovjevin poikkeama, niin teidän pitää ymmärtää, ettei Bogushevskia voida mitenkään verrata Zinovjeviin. Bogushevski on mennyttä miestä. (Naurua.) Bogushevskilla ei ole omaa painettua äänenkannattajaa. Mutta poikkeamalla keskitalonpoijan neutralisoinen suuntaan, poikkeamalla lujaa liittoa vastaan keskitalonpoijan kanssa, zinovjevilaisella poikkeamalla, on oma äänenkannattajansa, ja se jatkaa yhä vieläkin taistelua Keskuskomiteaa vastaan. Tämän äänenkannattajan nimi on „Leningradskaja Pravda“⁶⁴. Sillä mitäpä muuta Leningradissa äsken tekaistu termi „keskitalonpoikainen bolshevismi“, josta „Leningradskaja Pravda“ puhuu suu vaahdossa, mitä se on, ellei todistus siitä, että tämä lehti on luopunut leninismistä talonpoikaiskysymyksessä? Eikö jo yksistään tästä seikasta käy selväksi, että taistelu toista poikkeamaa vastaan on vaikeampaa kuin taistelu

ensimmäistä poikkeamaa, Bogushevskin poikkeamaa vastaan? Kun meillä siis on edessämme sellainen toisen poikkeaman edustaja tai sellainen toisen poikkeaman puoltaja ja suojelija kuin on „Leningradskaja Pravda“, niin meidän on ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin, jotta puolue olisi aseistettu erittäin hyvin taisteluun tätä poikkeamaa vastaan, joka on voimakas, joka on mutkikas ja jota vastaan tuli on keskitettävä. Juuri tämän vuoksi tämän toisen poikkeaman pitää olla puolueemme erikoisen tarkan huomion kohteena. (Ääniä: „Oikein!“. Suosionosoituksia.)

9. ERI MIELISYYKSIEN HISTORIASTA

Sallikaa nyt siirtyä selostamaan Keskuskomitean enemmistön sisällä käydyin sisäisen taistelun historiaa. Mistä meidän epäsuopumme oikein sai alkunsa? Se alkoi kysymyksestä, „mitä tehdä Trotskin suhteen“. Se oli vuoden 1924 lopulla. Ryhmä leningradilaisia esitti ensin Trotskin erottamista puolueesta. Tarkoitin tällä vuoden 1924 väittelyn aikaa. Leningradin läänikomitea teki päätöksen Trotskin erottamisesta puolueesta. Me, s.o. Keskuskomitean enemmistö, emme suostuneet siihen (ääniä: „Oikein!“), me kävimme siitä vähäisen taistelun leningradilaisten kanssa ja taivutimme heidät jättämään päätöslauselmastaan pois tuon erottamista koskevan kohdan. Jonkun ajan kuluttua, kun meillä kokoontui Keskuskomitean täysistunto ja leningradilaiset Kamenevin kanssa vaativat Trotskin viipymätöntä erottamista Politbyroosta, me emme suostuneet tähänkään opposition esitykseen, saimme enemmistön puolellemme Keskuskomiteassa ja rajoi-

tuimme Trotskin erottamiseen sota-asiain kansankomissaarin tehtävästä. Me emme suostuneet Zinovjevin ja Kamenevin kantaan senvuoksi, kun tiesimme, että karsimispolitiikassa piilee suuria vaaroja puolueelle, että karsimismenetelmä, suoneniskemismenetelmä — ja he vaativat uhreja — on vaarallinen, helposti tarttuva: tänään karsimme pois yhden, huomenna toisen, ylihuomenna kolmannen, — mitä meillä lopulta jää puolueeseen? (Suosionosoituksia.)

Tässä ensimmäisessä yhteentörmäyksessä Keskuskomitean enemmistön sisällä tulikin esiin perusero meidän välillämme kysymyksessä järjestötyön poliitikkasta puolueesta.

Toinen kysymys, joka synnytti erimielisyyttä meidän kesken, on kysymys Sarkisin esiintymisestä Buharinia vastaan. Se tapahtui Leningradin järjestön XXI konferenssissa tammikuussa vuonna 1925. Sarkis esiintyi silloin syyttäen Buharinia syndikalismista. Hän sanoi:

„Me olemme lukeneet Moskovan „Pravdasta“ Buharinin kirjoituksen työläis- ja maaseutukirjeenvaihtajista. Noilla käsityksillä, joita Buharin kehittelee, ei ole kannattajia meidän järjestössämme. Mutta näitä tällaisia käsityskantoja, voidaan sanoa tavallaan syndikalistisia, epäbolshevistisia, puoluevastaisia käsityskantoja, on useilla jopa vastuunalaisillakin tovereilla (sanon toistamiseen, ettei Leningradin järjestössä, vaan muissa järjestöissä). Nämä käsityskannat puhuvat työväen ja talonpoikain erilaisten yhteiskunnallisten joukkojärjestöjen riippumattomuudesta ja eksteritoriaalisuudesta kommunistisesta puolueesta“ (Leningradin XXI puoluekonferenssin pikakirjoituspöytäkirja).

Ensinnäkin tämä esiintyminen oli periaatteellinen virhe Sarkisin taholta, sillä kysymyksessä työläis- ja maaseutukirjeenvaihtajain liikkeestä Buharin oli aivan

oikeassa, toiseksi tässä rikottiin, eikä ilman Leningradin järjestön johtajain antamaa kannatusta, mitä törkeimmällä tavalla alkeellisimpia sääntöjä kysymyksen toverillisesta käsittelystä. Sanomattakin on selvää, että tämä seikka ei voinut olla huonontamatta välejä Keskuskomitean sisällä. Asia päättyi siten, että Sarkis tunnusti julkisesti virheensä lehdistössä.

Tämä välikohtaus osoitti, että virheensä avoin tunnustaminen on parhain keino välttää julkista väitelyä ja päästä erimielisyyksistä sisäisen järjestyksen pohjalla.

Kolmas kysymys oli kysymys Leningradin nuorisoliittojärjestöstä. Täällä on läsnä läänikomiteain jäseniä, ja he muistavat nähtävästi, että Politbýroo teki vastaavan päätöksen nuorisoliiton Leningradin läänikomiteasta, joka yritti kutsua Leningradiin koolle kommunistisen nuorisoliiton miltei yleisvenäläisen konferenssin ilman nuorisoliiton Keskuskomitean tietoa ja suostumusta. Te tiedätte VKP(b):n Keskuskomitean päätöksen asiasta. Me emme voineet sallia sitä, että nuorisoliiton Keskuskomitean rinnalla olisi vielä toinen, sen kanssa kilpaileva keskus, joka yrittäisi asettua tuota toista keskusta vastaan. Bolshevikkeina me emme voineet sallia kahden keskuksen olemassaoloa. Juuri siksi Keskuskomitea katsoi tarpeelliseksi ryhtyä toimenpiteisiin verestääkseen nuorisoliiton Keskuskomiteaa, joka salli tuon separatismin syntyä, sekä Safarovin erottamiseksi nuorisoliiton Leningradin läänikomitean johtajan paikalta.

Tämä välikohtaus osoitti, että leningradilaisilla tovereilla on pyrkimys muuttaa oma Leningradin

järjestönsä Keskuskomiteaa vastaan tähdätyn taistelun keskukseksi.

Neljäs kysymys oli Zinovjevin herättämä kysymys erikoisen „Bolshevik“ nimisen julkaisun perustamisesta Leningradiin, jonka toimituskuntaan piti tulla Zinovjev, Safarov, Vardin, Sarkis ja Tarhanov. Me emme suostuneet siihen, vaan sanoimme, että tällainen Moskovan „Bolshevikille“ rinnakkainen julkaisu muodostuisi väistämättä ryhmän äänenkannattajaksi, opposition ryhmäkuntalaiseksi äänenkannattajaksi, että se olisi vaarallinen askel, joka horjuttaisi puolueen yhtenäisyyttä. Toisin sanoen me kielsimme sen julkaisemisen. Nyt he aikovat peloitella meitä sanalla „julkaisukiello“. Mutta sehän on lorua, toverit. Emmehän me ole liberaaleja. Puolueen edut ovat meille tärkeämpiä kuin muodollinen demokratismi. Niin, me kielsimme ryhmäkuntalaisen äänenkannattajan julkaisemisen ja tulemme vastaisuudessakin kieltämään sellaiset. (Ääniä: „Oikein! Selvä on!“ Myrskyisiä suosionosoituksia.)

Tämä välikohtaus osoitti, että leningradilaisten huippukerros haluaa eristäytyä erikoiseksi ryhmittymäksi.

Edelleen, kysymys Buharinista. Tarkoitan „rikastukaa“ tunnusta. Tarkoitan Buharinin huhtikuussa pitämää puhetta, jolloin häneltä pääsi luiskahtamaan sana „rikastukaa“. Kaksi päivää myöhemmin alkoi puolueemme huhtikuun konferenssi. Juuri minä itse sanoin konferenssin puhemiehistössä, Sokolnikovin, Zinovjevin, Kamenevin ja Kalininin läsnäollessa, ettei „rikastukaa“ tunnus ole meidän tunnuksemme. En muista, että Buharin olisi silloin sanonut mitään tätä

protestia vastaan. Kun toveri Larin sitten vaati konferenssissa puheenvuoroa esiintyäkseen muistaakseni Buharinia vastaan, niin juuri Zinovjev vaati silloin, ettei ole sallittava esiintymistä Buharinia vastaan. Siitä huolimatta toveri Krupskaja lähettää sen jälkeen Buharinia vastaan tähdätyn kirjoituksen vaatien sen julkaisemista. Buharin ei tietenkään halunnut jäädä velkaa ja kirjoitti puolestaan artikkelin toveri Krupskajaa vastaan. Keskuskomitean enemmistö päätti, ettei kumpaakaan väittelykirjoitusta julkaista, ettei aloiteta väittelyä, ja kehoitti Buharinia tunnustamaan lehdistössä tuo „rikastukaa“tunnusvirheelliseksi, johon hän suostui ja jonka hän sitten lomalta palattuaan tekikin Ustrjalovia vastaan tähdätyssä kirjoituksessaan. Kamenev ja Zinovjev aikovat nyt säikytellä joitakin „julkaisukiellon“ pelättimellä, ollen liberaalien tavoin kuohuksissaan siitä, että me kielsimme toveri Krupskajan kirjoituksen julkaisemisen. Ette te sillä ketään säikäytä. Ensinnäkin, me emme olleet julkaisematta vain toveri Krupskajan kirjoitusta, vaan myöskin Buharinin kirjoitusta. Toiseksi, miksei voitaisi kieltää julkaisemasta toveri Krupskajan kirjoitusta, jos puolueen yhtenäisyyden etu sitä vaatii? Miten toveri Krupskaja oikeastaan eroaisi kenestä tahansa muusta vastuunalaisesta toverista? Vai olisiko teidän mielestänne yksityisten tovereitten edut asetettava puolueen ja sen yhtenäisyyden etuja korkeammalle? Eivätkö opposition kuuluvat toverit tiedä, että muodollinen demokratismi ei ole meille, bolshevikeille, mistään arvosta, mutta puolueen realiset edut ovat kaikki kaikessa? (Suosionosoituksia.)

Näyttäkööt toverit puolueen pää-äänenkannattajasta, „Pravdasta“, edes yhden kirjoituksen, joka suoraan tai välillisesti puolustaisi „rikastukaa“ tunnusta. He eivät voi sitä näyttää, sillä sellaisia kirjoituksia ei ole. Oli eräs tapaus, yksi ainoa tapaus, jolloin Stetski kirjoitti „Komsomolskaja Pravdaan“ artikkelin, jossa hän yrittää lievässä, tuskin huomattavassa muodossa puolustaa „rikastukaa“ tunnusta. Mutta miten kävi? Heti seuraavana päivänä tämän jälkeen Keskuskomitean Sihteeristö kutsui mainitun lehden toimituksen järjestykseen erikoisella kirjeellä, jonka olivat allekirjoittaneet Molotov, Andrejev ja Stalin. Se oli kesäkuun 2 pnä 1925. Ja muutaman päivän kuluttua siitä Keskuskomitean Orgbyroo teki ennakkopäätöksen tämän lehden toimittajan erottamisesta Buharinin ollessa täysin samaa mieltä. Tässä on ote tuosta kirjeestä:

„Moskovassa. Kesäkuun 2 pnä 1925. Kaikille „Komsomolskaja Pravdan“ toimituksen jäsenille.

Olemme sitä mieltä, että eräät kohdat Stetskin kirjoituksissa „Uuden talouspolitiikan uusi vaihe“ herättävät epäilystä. Näissä artikkeleissa julistetaan, tosin lievässä muodossa, „rikastukaa“ tunnusta. Tuo tunnus ei ole meidän tunnuksemme, se on väärä, se herättää paljon epäilyksiä ja väärinkäsityksiä, eikä sille saa olla sijaa „Komsomolskaja Pravdan“ johtavassa kirjoituksessa. Meidän tunnuksemme on sosialistisen kasaantumisen tunnus. Me poistamme maaseudun hyvinvoinnin kohottamista haittaavat hallinnolliset esteet. Tämä toimenpide helpottaa ehdottomasti kaikkea kasaantumista, sekä yksityiskapitalistista että sosialistista. Mutta puolue ei ole koskaan vielä sanonut, että se asettaa tunnukseensa yksityisen kasaantumisen“..

Ovatko nämä kaikki tosiasiat opposition tiedossa? Ovat tietysti. Miksi he sitten eivät lopeta Buharinin

jahtaamista? Kuinka kauan he oikein tulevat kirku-
maan Buharinin virheestä?

Minä tiedän eräitten tovereitten tehneen virheitä, esimerkiksi vuoden 1917 lokakuussa, joihin verrattuna Buharinin virhe ei ole edes huomion arvoinen. Nämä toverit eivät silloin vain erehtyneet, vaan he „rohkenivat“ kahdesti rikkoa mitä tärkeintä Keskuskomitean päätöstä, joka oli tehty Leninin johdolla ja hänen läsnäollessaan. Ja kuitenkin puolue unohti nuo virheet heti, kun nuo toverit olivat tunnustaneet virheensä. Mutta noihin tovereihin verraten Buharin teki mitättömän virheen. Eikä hän rikkonut yhtään Keskuskomitean päätöstä. Millä on selitettävissä, että tästä kaikesta huolimatta hillitön Buharinin jahtaaminen jatkuu yhä? Mitä he oikein vaativat Buharinilta?

Näin on asianlaita kysymyksessä Buharinin virheestä.

Edelleen kysymys Zinovjevin kirjoituksesta „Aikakauden filosofia“ ja Kamenevin selostuksesta Moskovan komitean täysistunnossa tämän vuoden syksyllä, loppukesällä,— kysymys, joka niinkään kärjisti puolueemme sisäisiä suhteita. Puhuin siitä jo puheessani enkä ryhdy toistamaan. Kysymys oli silloin „Aikakauden filosofiasta“, tuossa kirjoituksessa esiintyvistä virheistä ja siitä, miten me nuo virheet oikaisimme, Kamenevin virheistä Tilastollisen Keskushallinnon vilja- ja rehutaseen yhteydessä, siitä, että Kamenev otti täydestä Tilastollisen Keskushallinnon numerot, joiden mukaan 61% tavaraviljan ylijäämistä on talonpoikais-
ton ylimpien ryhmien hallussa, ja siitä, miten hänen oli sitten tovereittemme painostuksesta pakko korjata virheensä Työ- ja Puolustusneuvostossa antamassaan

erikoisessa lausunnossa, että enemmän kuin puolet ylijäämistä on keskitalonpoikien hallussa, joka lausunto julkaistiin sanomalehdissä. Kaikki tämä kärjisti kieltämättä suhteitamme.

Edelleen lokakuun täysistunnon yhteydessä nousseet kysymykset, uudet selkkaukset, jolloin oppositio vaati avointa väittelyä, jolloin tuli esiin kysymys niinsanotusta Zalutskin „thermidorista“, ja kaiken tämän lopuksi — Leningradin konferenssi, joka heti ensimmäisestä päivästä alkaen avasi tulen Keskuskomiteaa vastaan. Tarkoitin Safarovin, Sarkisin, Shelavinin y.m. esiintymisiä. Tarkoitin Zinovjevin esiintymistä, yhtä hänen viimeisistä puheistaan konferenssin päättäjäistilaisuudessa, jossa hän kehoitti konferenssia sotaan moskovalaisia vastaan esittäen, että edustajisto valittaisiin henkilöistä, jotka ovat valmiit taistelemaan Keskuskomiteaa vastaan. Niin oli asia. Juuri sen takia eivät Leningradin edustajistoon joutuneet työläisbolshevikit Komarov ja Lobov (he eivät hyväksyneet taisteluohjelmaa Keskuskomiteaa vastaan). Heidän tilalleen edustajistoon tulivat Gordon ja Tarhanov. Asettakaa vaakalaudalle toiselle puolelle Gordon ja Tarhanov ja toiselle Komarov ja Lobov, ja kuka tahansa tasapuolinen henkilö sanoo, etteivät edelliset ole verrattavissa jälkimmäisiin. (Suosionosoituksia.) Mitä vikaa sitten oli Lobovissa ja Komarovissa? Komarovin ja Lobovin koko vika oli se, etteivät he halunneet lähteä Keskuskomiteaa vastaan. Siinä on koko heidän vikansa. Sillä kuukausi sitten leningradilaiset ehdottivat Komarovia järjestönsä ensimmäiseksi sihteeriksi. Niinhän asia oli. Eikö ollut? (Ääniä Leningradin edustajistosta: „Niin se

oli“.) Mitähän Komaroville mahtoi tapahtua kuukauden aikana? (Buharin: „Hän rappeutui kuukaudessa“.) Mitähän kuukauden aikana mahtoi tapahtua sellaista, että Keskuskomitean jäsen Komarov, jota te itse ehdotitte järjestönne ensimmäiseksi sihteeriksi, ajettiin pois Leningradin komitean sihteeristöstä eikä pidetty mahdollisena valita häntä edustajaksi edustajakokoukseen? (Ääni leningradilaisten taholta: „Hän loukkasi konferenssia“. Ääni: „Sehän on valhe, Naumov!“ Hälinää.)

10. OPPOSITION OHJELMA

Ja nyt siirtykäämme Zinovjevin ja Kamenevin, Sokolnikovin ja Lashevitshin ohjelmaan. On aika puhua opposition ohjelmastakin. Se onkin heillä joltisenkin eriskummallinen. Meillä on opposition taholta pidetty lukuisasti kaikenlaisia puheita. Kamenev puhui yhtä, kiskoi yhteen suuntaan, Zinovjev puhui toista ja kiskoi toiseen suuntaan, Lashevitsh — kolmatta, Sokolnikov — neljättä. Mutta kaikesta kirjavuudesta huolimatta he kaikki yhtyivät eräässä asiassa. Missä he sitten olivat yhtä mieltä? Mikä sitten on heidän ohjelmansa? Heidän ohjelmansa on — Keskuskomitean Sihteeristön uusiminen. Ainoa, mikä heillä on yhteistä, mikä yhdistää heitä täydellisesti, se on kysymys Sihteeristöstä. Se on outoa ja naurettavaa, mutta se on tosiasia.

Tällä kysymyksellä on oma historiansa. Vuonna 1923, XII edustajakokouksen jälkeen, „luolassa“ kokoon-tuneet henkilöt (n a u r u a) laativat toimintaohjelman Politbyroon hävittämiseksi ja Sihteeristön politisoimi-

seksi, t.s. Sihteeristön muuttamiseksi poliittiseksi ja organisatoriseksi johtoelimeksi, johon kuuluisivat Zinovjev, Trotski ja Stalin. Mikä on tämän ohjelman tarkoitus? Mitä se merkitsee? Se tarkoittaa puolueen johtamista ilman Kalininia, ilman Molotovia. Tuosta ohjelmasta ei tullut mitään, eikä ainoastaan siksi, että se oli siihen aikaan periaatteeton ohjelma, vaan myöskin siksi, että nykyään on mahdotonta johtaa puoluetta ilman näitä mainitsemiani tovereita. Kysymykseen, joka minulle tehtiin kirjallisesti Kislovodskin uumenista, minä annoin kieltävän vastauksen ilmoittaen, että jos toverit sitä vaativat, niin olen valmis jättämään paikkani ilman melua, ilman väittelyä, julkista tai suljettua, ja vaatimatta takeita vähemmistön oikeuksien turvaamisesta. (N a u r u a.)

Tämä oli niinsanoakseni ensimmäinen vaihe.

Ja nyt meillä on näköjään tullut toinen vaihe, edelliselle aivan vastakkainen vaihe. Nyt ei enää vaadita Sihteeristön politisoimista, vaan sen teknillis-tämistä, ei Politbyroon hävittämistä, vaan sen täysvaltaisuutta.

Mitöpäs siinä, jos Sihteeristön muuttaminen tavalliseksi teknilliseksi koneistoksi on todella mukavaa Kameneville, niin siihen ehkä pitäisi suostuakin. Pelkään vain, ettei puolue suostu siihen. (Ä ä n i: „Oikein!“.) Tuleeko ja pystyykö teknilliseksi muutettu Sihteeristö valmistelemaan kaikki ne kysymykset, joita sen on valmistettava sekä Orgbyroolle että Politbyroolle, sitä minä epäilen.

Mutta kun puhutaan täysvaltaisesta Politbyroosta, niin sellainen ohjelma on sulaa järjettömyyttä. Eikö Politbyroo ole sitten täysvaltainen? Eivätkö Sihteeristö

ja Orgbyroo ole alistetut Politbyroolle? Entä Keskuskomitean täysistunto? Miksei oppositiomme puhu Keskuskomitean täysistunnosta? Eiköhän se tahtois tehdä Politbyroon vielä täysistuntoakin täysvaltaisemmaksi?

Ei, oppositiota ei tosiaankaan vetele ohjelmassaan tai ohjelmissaan Sihteeristön suhteen.

11. HEIDÄN „RAUHANRAKKAUTENSA“

Entä nyt, te kysytte, mitä nyt on tehtävä löytääksemme ulospääsyn muodostuneesta tilanteesta? Tämä kysymys on askarruttanut meitä kaiken aikaa, niin edustajakokouksen aikana kuin sen edelläkin. Me tarvitsemme puolueen rivien yhtenäisyyttä — siitä on nyt kysymys. Oppositio puhuu mielellään vaikeuksista. Mutta on olemassa eräs vaikeus, joka on kaikkia muita vaarallisempi ja jonka oppositio on meille tuonut — se on puolueen hajaannuksen ja sekasortoon saattamisen vaara. (Suosionosoituksia.) Ennen kaikkea on voitettava tämä vaikeus. Sitä me pidimme silmällä, kun me kaksi päivää ennen edustajakokousta käännyimme opposition puoleen sopimuksen kompromissiehdolla mahdollisen sovinnon aikaansaamisen tarkoituksessa. Tuon vetoimuksen sanamuoto oli seuraava:

„Allekirjoittaneet Keskuskomitean jäsenet ovat sitä mieltä, että puolueen edustajakokoukseen valmistautuminen on useiden Leningradin järjestön johtavien tovereitten taholta tapahtunut puolueen Keskuskomitean linjan vastaisesti ja tämän linjan kannattajia vastaan Leningradissa. Allekirjoittaneet Keskuskomitean jäsenet pitävät Moskovan konferenssin päätöslauselmaa niin sisältönsä

kuin muotonsakin puolesta aivan oikeana ja ovat sitä mieltä, että Keskuskomitean pitää torjua kaikki ja kaikenlaiset puolueen linjaa vastaan tähdätyt ja puoluetta hajoittavat suuntaukset.

Kuitenkin, puolueen yhtenäisyyden nimessä, rauhan säilyttämiseksi puolueessa, ehkäistäksemme sen mahdollisen vaaran, että Leningradin järjestö, eräs VKP(b):n parhaita järjestöjä, saattaisi vieraantua puolueen Keskuskomiteasta, — allekirjoittaneet katsovat mahdolliseksi — sillä ehdolla, että edustajakokous varmistaa Keskuskomitealle tarkan ja selvän poliittisen linjan, — suostua eräisiin myönnytyksiin. Siinä mielessä me ehdotamme seuraavaa:

1. Päätöslauselmaa laadittaessa Keskuskomitean toimintaselostuksen johdosta otetaan pohjaksi Moskovan konferenssin päätöslauselma, lieventäen sen eräitä sanamuotoja.

2. Katsotaan, että Leningradin konferenssin kirjeen sekä Moskovan komitean siihen antaman vastauksen painattaminen sekä lehdissä että bulletiineissa ei ole yhtenäisyyden etujen kannalta tarkoituksenmukaista.

3. Polithyroon jäsenet... eivät esiinny toisiaan vastaan edustajakokouksessa.

4. Edustajakokouksessa pidettävissä puheissa sanoudutaan irti Sarkisista (puolueen jäsenkokoontalon säännöstely) ja Safarovista (valtiokapitalismi).

5. Komarovin, Lobovin ja Moskvinin suhteen tehty virhe oikaistaan järjestötietä.

6. Keskuskomitean päätös leningradilaisen toverin ottamisesta Keskuskomitean Sihteeristön toteutetaan heti edustajakokouksen jälkeen.

7. Paremman yhteyden saamiseksi Pää-äänenkannattajaan on Pää-äänenkannattajan toimituskollegioon otettava yksi työntekijä Leningradista.

8. „Leningradskaja Pravdan“ toimittajan (Gladnev) heikkouden vuoksi katsotaan välttämättömäksi panna hänen tilalleen vahvempi toveri sopien asiasta Keskuskomitean kanssa.

Kalinin, Stalin, Molotov, Dzierzhynski y.m.

Tällaista kompromissia me ehdotimme, toverit.

Mutta oppositio ei suostunut sovintoon. Rauhan asemesta se piti edullisempänä ryhtyä avoimeen ja ankaraan taisteluun edustajakokouksessa. Sellaista on opposition „rauhanrakkaus“.

12. PUOLUE SAA AIKAAN YHTENÄISYYDEN

Me olemme pääasiallisesti edelleenkin tämän asiakirjan kannalla. Päätöslauselmaluonnoksessamme me, kuten tiedätte, olemme jo lieventäneet eräitä sanamuotoja rauhan säilyttämiseksi puolueessa.

Me vastustamme karsimista. Me olemme karsimispolitiikkaa vastaan. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että johtajien sallittaisiin niskoitella rankaisematta ja istuutua puolueen hartioille. Ei, se ei kävele. Johtajia ei tulla kumartelemaan. (H u u d a h d u k s i a : „Oikein!“. S u o s i o n o s o i t u k s i a .) Me olemme yhtenäisyyden kannalla, me vastustamme karsimista. Karsimispolitiikka on meille vastenmielistä. Puolue haluaa yhtenäisyyttä, ja se saavuttaa sen joko yhdessä Kamenevin ja Zinovjevin kanssa, jos he sitä haluavat, tahi ilman heitä — jos he eivät sitä halua. (H u u d a h d u k s i a : „Oikein!“. S u o s i o n o s o i t u k s i a .)

Mutta mitä yhtenäisyys vaatii? Sitä, että vähemmistö alistuu enemmistön tahtoon. Ilman sitä ei ole eikä voi olla minkäänlaista puolueen yhtenäisyyttä.

Me vastustamme erikoisen väittelylehtisen julkaisemista. „Bolshevikissa“ on väittelyosasto. Se riittää aivan hyvin. Ei saa viehättyä väittelyyn. Me olemme maata hallitseva puolue, älkää unohtako sitä. Älkää unohtako sitä, että jokainen torailu ylhäällä kantau-

tuu kautta maan miinuksena meille. Minä en edes puhukaan ulkomaista.

Keskuskomitean elimet jäävät kaiketi sellaisiksi kuin ne nykyisin ovat. Puolue tuskin suostuu rikkoamaan niitä. (Huudahduksia: „Oikein!“. Suosionosoituksia.) Politbyroo on jo ennestään täysvaltainen, se on Keskuskomitean kaikkien muiden elinten yläpuolella, paitsi täysistunnon. Ja korkein elin on täysistunto, joka toisinaan unohdetaan. Täysistunto meillä ratkaisee kaikki asiat, ja se panee järjestykseen johtajansa, milloin nämä alkavat menettää tasapainonsa. (Huudahduksia: „Oikein!“. Naurua. Suosionosoituksia.)

Yhtenäisyys meillä täytyy olla, ja se tulee meillä olemaan, jos puolue, jos edustajakokous osoittaa lujaa tahtoa eikä anna peloitella itseään. (Ääniä: „Emme anna, tulessa on oltu ennenkin“.) Jos joku meistä alkaa liikaa intoilla, niin meidät pannaan järjestykseen,—se on välttämätöntä, niin pitääkin olla. Puoluetta ei voida johtaa ilman kollegiota. Iljitshin jälkeen on tyhmää haaveillakaan sellaista (suosionosoituksia), tyhmää on puhuakaan siitä.

Kollegiaalista työtä, kollegiaalista johtoa, yhtenäisyyttä puolueessa, yhtenäisyyttä Keskuskomitean elimissä ehdolla, että vähemmistö alistuu enemmistön tahtoon,—sitä meillä nyt tarvitaan.

Mitä tulee leningradilaisiin työläiskommunisteihin, niin en epäile sitä, etteivätkö he tulisi aina pysymään puolueemme etumaisissa riveissä. Yhdessä heidän kanssaan me rakensimme puolueen, yhdessä heidän kanssaan vaalimme sitä, yhdessä heidän kanssaan nostimme kapinalipun lokakuussa vuonna 1917, yhdessä

heidän kanssaan me saimme voiton porvaristosta, yhdessä heidän kanssaan olemme taistelleet ja tulemme vastakin taistelemaan vaikeuksia vastaan rakennustyömme teillä. Olen varma siitä, että leningradilaiset työläiskommunistit eivät jää jälkeen ystävistään muissa teollisuuskeskuksissa taistelussa puolueen rautaisen leniniläisen yhtenäisyyden puolesta. (Myrskyisiä suosionosoituksia. „Internationale“.)